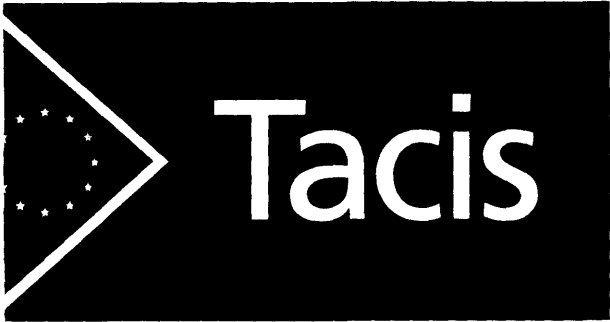
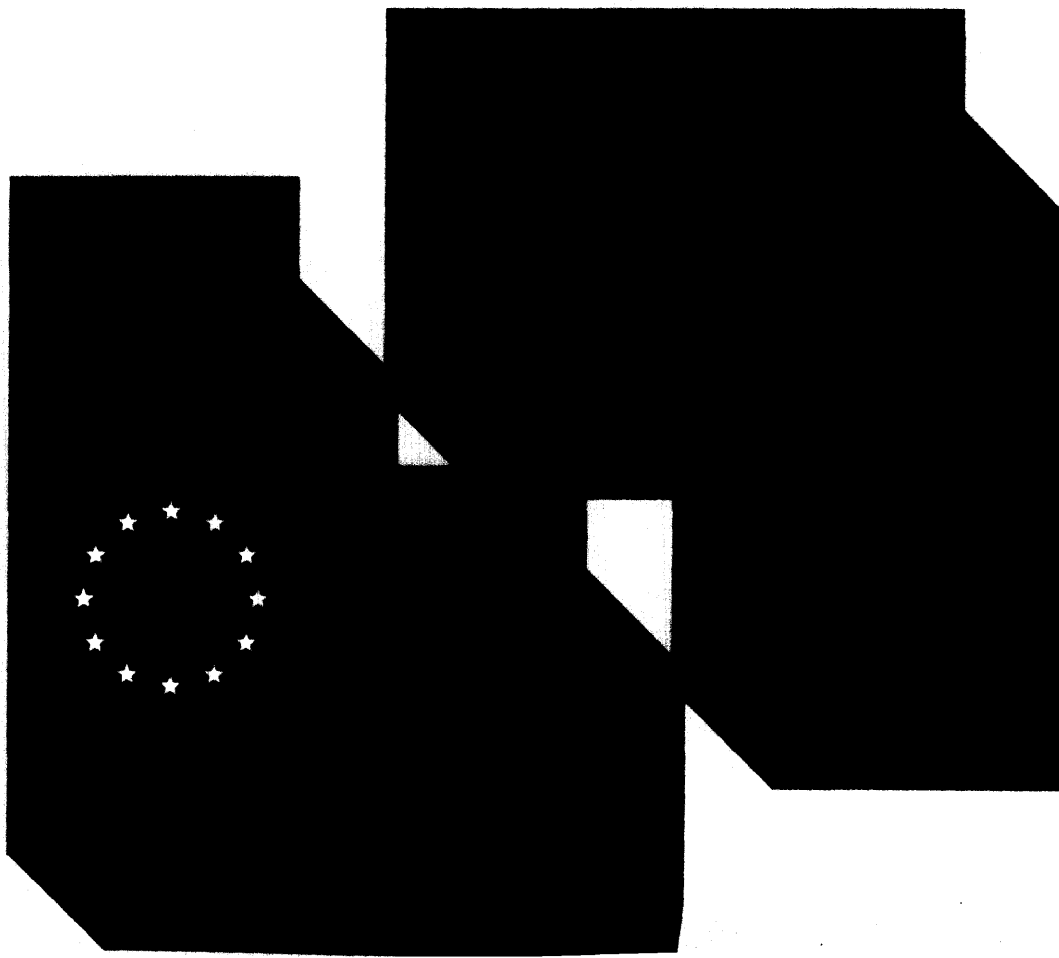

Takis

Europeiska kommissionen:
Takis-programmet
Årsrapport 1995

Bryssel 22.07.1996 Kom (96) 345 slutlig

Vad är Tacis?

Tacisprogrammet är ett initiativ av Europeiska gemenskapen för de Nya oberoende staterna och Mongoliet, som skall främja utvecklingen av ett harmoniskt och blomstrande ekonomiskt och politiskt utbyte mellan Europeiska unionen och dessa partnerländer. Målet är att stödja partnerländernas initiativ att utveckla samhällen baserade på politisk frihet och ekonomisk välfärd.

Tacis gör detta genom att bevilja lån för utveckling av expertkunnskap som främjar omvandlingen till marknadsekonomier och demokratiska samhällen. Under de första fem verksamhetsåren, 1991-1995, gjorde Tacis över 2.268 miljoner ecu tillgängliga för att lansera över 2.200 projekt.

Tacis samarbetar nära med partnerländerna för att besluta hur anslagen skall användas. Detta säkerställer att Tacis finansiering är anpassad till varje lands egen reformpolitik och prioriter. Som en del av ett bredare internationellt engagemang samarbetar Tacis även nära med andra bidragsgivare och internationella organisationer.

Tacis tillhandahåller kunskap från ett brett spektrum av statliga och privata organisationer, vilket gör att västlig erfarenhet kan kombineras med lokalt kunnande och kompetens. Denna kunskap överförs genom politisk rådgivning, expertgrupper, teoretisk och yrkesteknisk utbildning, genom utveckling och reformering av juridiska och regulatoriska strukturer, institutioner och organisationer, och genom att bilda partnerskap, nätverk, samarbets- och försöksprojekt. Tacis fungerar också som katalysator och öppnar vägen till andra långivare genom att bidra med förinvesteringar och genomförbarhetsstudier.

Tacis främjar förståelsen och uppskattningen av demokrati och marknadsorienterade sociala och ekonomiska system genom att kultivera kontakter och varaktiga relationer mellan organisationer i partnerländerna och deras motparter i Europeiska gemenskapen.

De huvudsakliga prioriteringar för Tacis bidrag är gemensamma för alla partnerländer, fastän länderna befinner sig på olika stadier i omvandlingen. För närvarande omfattar nyckelområdena omstrukturering av statliga företag och utveckling av den privata sektorn, uppbyggandet av ett effektivt system för produktion, förädling och distribution av livsmedel, utveckling av energi, infrastrukturer för transport och telekommunikationer, kärnkraftsäkerhet, miljö, reformering av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning.

Innehåll

Kommissionärens inledning	2
Tacis 1995 - konsolideringsreform	3
Tacis och Europeiska unionens policy	4
Tacis - finansiell överblick	5
Operativ ledning av Tacisprogrammet	8
Tacis och Europeiska gemenskapens institutioner	11
Bilateralt och internationellt samarbete	12
Armenien	13
Azerbajdzjan	15
Vitryssland	17
Georgien	19
Kazakstan	21
Kirgistan	23
Moldavien	25
Mongoliet	27
Ryska federationen	28
Tadzjikistan	37
Turkmenistan	39
Ukraina	40
Uzbekistan	43
Multinationella program	45
Framtidsutsikter	49
Specialbilaga	
Tacis i NSO: s energisektor	33
Bilagor	
Beviljade Tacisanslag per sektor	50
Tacis finansiella verksamhet	53
Förteckning över större kontrakt som undertecknades 1995	56

Kommissionärens inledning

Tacisprogrammet nådde en viktig vändpunkt 1995 då det förberedde sig inför nästa stora programcykel.

Fem år efter starten har programmet uppnått en nivå av mognad, där man kan peka på viktiga framsteg som har uppnåtts vid förbättringen av reformprocessen i de Nya oberoende staterna. Tacis kan hävda detta i förvisning om att ha upprättat omfattande och grundliga system för övervakning och utvärdering av enskilda projekt och ramprogram. Utmaningen, att på bästa sätt tillämpa hela denna erfarenhet, är därför att utnyttja den vid upprättandet av planerna för den nya programcykeln 1996 - 1999.

Tacis i sammanhang

När Tacis ger sig i kast med detta arbete inträder relationerna mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och de Nya oberoende staterna i ett nytt stadium. Långa och invecklade förhandlingar har lett oss fram till den punkt då vi har undertecknat partnerskaps- och samarbetsavtal med de flesta av våra partnerländer. Ännu större utmaningar ligger framför oss med det faktiska genomförandet av dessa vittförgrenade avtal, som omfattar så många områden av politiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt samarbete.

Härvid förblir Tacis ett viktigt instrument för att underlätta genomförandet av de breda målen i partnerskaps- och samarbetsavtalen.

Programmets prioriteringar

Europeiska kommissionen tar sig an detta arbete genom att på nytt bekräfta sin identifikation med de principer och procedurer som har upprättats genom Tacis och gör sig beredd att följa utvecklingen och bibehålla programmets effekter och prestationer under dess andra femårsperiod.

Därför fäster jag särskilt stor vikt vid både den konsolidering och den förnyelse som 1995 har skapats inom Tacisprogrammet.

Konsolidering

Tacisprogrammet tillhandahåller även fortsättningsvis finansieringshjälp för know-how i klart definierade prioriterade sektorer i enlighet med partnerländernas behov och önskemål. Tacis bekräftar på nytt sin identifikation med de principer som förstärker aktiviteter som demokrati och mänskliga rättigheter och bevarandet av miljön. Tacis fortsätter att konsolidera sina aktiviteter med dem av andra institutionella donatorer och långgivare och vidmakthåller sina ansträngningar att förbättra sin tillgänglighet med en beredskap att vid rätt tidpunkt tillhandahålla omfattande information om programmet.

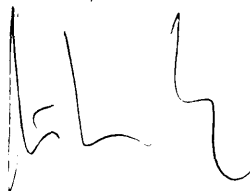
Förnyelse

Samtidigt har Tacis programmet visat sig formbart, vilket framgår av programmets växande räckvidd och Tacis anda av beredskap att skapa praktiska lösningar i relationen till sina partnerländer, vilka utvecklas mer och mer.

Jag anser att fleråriga program är nödvändiga för att förbättra programmets räckvidd. Därigenom erhåller man en mer långsiktig planering och för enskilda projekt en snabbare igångsättning och en större koncentration.

Engagemanget för aktiestöd till EG-NOS joint venture project för små och medelstora företag och för småskaliga infrastrukturprojekt i gränsområden, som föreslås i den nya Tacisförordningen, representerar en annan betydelsefull ny utgångspunkt för programmet.

Jag anbefaller denna årsberättelse, som beskriver de viktigaste utvecklingarna i Tacisprogrammet under 1995, ytterligare ett år av anmärkningsvärda resultat. I synnerhet vill jag på nytt tacka de personer som leder programmet för sina prestationer och sitt engagemang.

Hans van den Broek
Ledamot av Europeiska kommissionen

Tacis 1995 - konsolideringsreform

Tacis är det största finansieringsprogram som tillhandahåller know-how till de Nya oberoende staterna. Fem år efter starten 1991 har Tacis anslagit över 2.268 miljoner ecu och lanserat över 2.200 projekt. Programmet kontrakterar för närvarande lika många projekt per år som under de första tre verksamhetsåren tillsammans.

Tacis är väl etablerat och spelar en erkänd roll i processen av fundamental ekonomisk och social förändring som för närvarande utvecklas i de Nya oberoende staterna.

Under 1995 skedde en betydelsefull förstärkning av den politiska ramen för relationer mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemstater och de Nya oberoende staterna genom att ett antal partnerskaps- och samarbetsavtal (PSA) avslutades. Avtalen har en stor räckvidd och täcker allt politiskt, kommersiellt, ekonomiskt och kulturellt samarbete mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och de Nya oberoende staterna (NOS). De sammandrar också alla element av Europeiska gemenskapens stöd till partnerländerna. Ett av Tacis huvudmål är att bidra till realiseringen av målen i dessa avtal. Avtal har undertecknats av sex Nya oberoende stater och har inletts av ytterligare tre.

När avtalen är ratificerade och har trätt i kraft kommer de också att erbjuda en större säkerhet till företag och investerare från Europeiska gemenskapen och uppmuntrar till de direktinvesteringar som de Nya oberoende staters ekonomier behöver.

Under 1995 förbättrades också samordningen mellan Tacisaktiviteterna och aktiviteterna av medlemstaterna och andra donatororganisationer som arbetar i de Nya oberoende staterna. Samarbetet mellan Tacis och andra organisationer skedde huvudsakligen i enskilda projekt.

Under 1995 blev det nya övervaknings- och utvärderingssystemet för Tacisprojekt fullt verksamt och har markerat områden där förbättringar kan ske.

Tacis kan numera koncentrera sig på att reagera snabbare på förändrade behov och att genomföra projekt snabbt när de väl har identifierats och avtalats. En viktig del av denna process är förstärkningen av flerårsplanering, vilket medger att en långsiktig strategisk angreppsvinkel löper parallellt med ett snabbt genomförande av projekt.

Den föreslagna nya förordningen tillåter Tacis att tillhandahålla medel för EG-NOS joint-ventures för små och medelstora företag. Bistånd beviljas genom INTERREG, Phare och Tacis för att främja mellanstatligt, mellanregionalt och gränsöverskridande samarbete vilket också inkluderar små infrastrukturinvesteringar vid gränsöverskridande områden. Miljö (institutionell förstärkning, lagstiftning och utbildning) har markerats som prioriterat område. Emellertid förblir överförande av know-how den hårda kärnan i Tacis verksamhet, och detta sker till stor del genom de enskilda landsprogram som omfattar drygt 60 procent av Tacis årsbudget.

Dessa frågor beskrivs mera detaljerat i de följande avsnitten.

Tacis och Europeiska unionens policy

Tacisprogrammet, som utvecklades av Europeiska gemenskapen år 1991, var ett av de första instrument för att stödja de Nya oberoende staterna vid återupprättandet av deras ekonomier och samhällen.

Tacisprogrammet har nu under fem år tillhandahållit anslag för överförande av know-how till sina partnerländer i NOS. Under den tiden har utvecklingen visat att de övergripande relationerna mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och varje partnerland borde få en annorlunda, bredare grund. Därför ersätter numera en ny uppsättning av kontraktarrangemang med de enskilda partnerländerna, de så kallade partnerskaps- och samarbetsavtalen, avtalet om handel, kommersiellt och ekonomiska samarbete från 1989, vilket hade upprättats mellan gemenskaperna och hela f.d. Sovjetunionen.

Fastän dessa avtal är olikartade och återspeglar skillnaderna mellan partnerländerna, upprättar vart och ett av dem nära kontraktrelationer: Ett politiskt och ekonomiskt partnerskap, som täcker alla typer av relationer från handel och investeringar till samarbete inom områdena inrikespolitik och rättsväsende.

Konceptet partnerskap innefattar de gemensamma principer och mål som är grunden för relationer: Respekt för lagar och mänskliga rättigheter, utveckling av politisk frihet inbegripet upprättande av ett flerpartisystem med fria och demokratiska val, och upprättande av en fungerande marknadsekonomi. Dessutom skall det stödja NOS integration i världsekonomin, främjande av fred och säkerhet och utveckling av internationella relationer, globalt och regionalt, i enlighet med principerna i Förenta nationerna (FN) och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Partnerskaps- och samarbetsavtalen använder Tacis som sitt viktigaste verktyg för att underlätta samarbetet i varje avtal. Tacis tillhandahåller medlen för att stödja partnerländernas ansträngningar att konsolidera demokratin och komplettera omvandlingen till marknadsekonomi.

Mot bredare politiska relationer

Vid slutet av 1995 hade Europeiska gemenskapen och dess medlemstater förhandlat partnerskaps- och

samarbetsavtal med majoriteten av de Nya oberoende staterna. När PSA hade slutits med Ryssland, Ukraina och Moldavien under 1994 förhandlade och undertecknade EU under 1995 PSA med Vitryssland, Kazakstan och Kirgistan och signerade avtal med Armenien, Azerbajdzjan och Georgien. Försöksvisa PSA-samtal har också inletts med Uzbekistan.

I väntan på full ratificering av partnerskaps- och samarbetsavtalen har ett antal interimistiska avtal, omfattande handelsaspekterna i PSA, förhandlats och några av dessa har trätt i kraft. Därigenom får parterna möjlighet att tillgodogöra sig de handelsrelaterade och kommersiella villkoren i PSA vid första möjliga tidpunkt.

Kontraktrelationerna med Ryssland framskred och interimssavtalet undertecknades i juli 1995. Detta skedde efter en besvärlig period i relationerna mellan EU och Ryssland, som utlöstes av händelserna i Tjetjenien. På grund av allvarliga bekymmer för situationen där frös kommissionen till att börja med procedurerna för ikraftträdandet av interimssavtalet tills vissa villkor hade uppfyllts av den ryska regeringen.

Interimssavtalet med Ukraina undertecknades i juni 1995 och trädde i kraft i februari 1996. Under hela året utvecklade Europeiska unionen en nära och strukturerad dialog med Ukraina. Möten på ministernivå har blivit ett regelbundet medel för att underlätta denna dialog. Ukraina har också i november 1995 anslutit sig till Europarådet.

I mars 1995 undertecknade Vitryssland ett partnerskaps- och samarbetsavtal med Europeiska gemenskapen och dess medlemstater och signerade ett interimssavtal. Med tanke på de svårigheter i fråga om Vitrysslands parlamentariska process och det faktum att parlamentet inte konstituerades förrän sent på året uppfyllde Vitryssland inte de politiska förutsättningarna för undertecknandet av interimssavtalet.

Moldavien undertecknade ett interimssavtal med den Europeiska gemenskapen i oktober 1995; partnerskaps- och samarbetsavtalet väntar på ratificering. Moldavien var den första av de Nya oberoende staterna som anslöt sig till Europarådet i juli 1995.

En ny, integrerad, regional infallsvinkel

Under 1995 ansåg kommissionen att tiden var inne att sammanställa de erfarenheter, instrument och möjligheter som erbjuds genom partnerskaps- och samarbetsavtalen i en uppsättning övergripande strategidokument, som omfattar hela vidden av relationer med varje partner och region.

Kommissionen förberedde därför tre enskilda dokument om relationer med Ryssland, de kaukasiska staterna och staterna i Centralasien. Dessa föreslog rådet grundvalen för en integrerad policy för varje område, som det hade gjorts för Ukraina under 1994.

Från strategi till genomförande

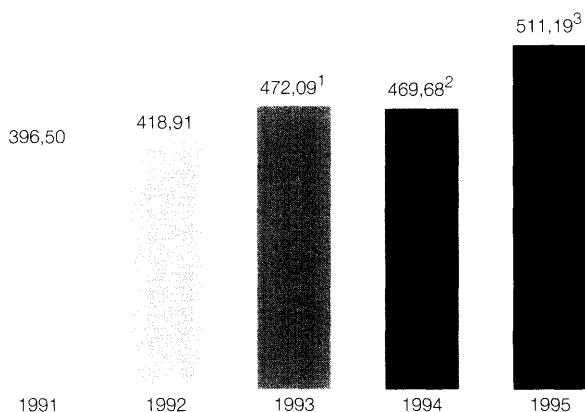
Debatten om kommissionens dokument avseende Transkaukasus och Centralasien fortsätter. Emellertid antog ministerrådet i november 1995 en uppsättning strategiska principer för Europeiska unionens relationer med Ryssland. Dessa omfattade ekonomisk omvandling, stöd till demokratisering, säkerhet, utrikespolitik och frågor avseende inrikespolitik och rättsväsende. De strategiska elementen bekräftades av Europeiska rådet vid toppmötet i Madrid i december. Samtidigt kom ministrarna överens att unionen skulle utveckla en handlingsplan för Ryssland vilken identifierar kort- och medelfristiga aktioner inom relationens olika områden och utnyttjar Tacis erfarenhet och potential för många av dess komponenter.

Tacis - finansiell överblick

1995 anslag Tacisprogrammet sammanlagt 511,19 miljoner ecu inbegripet 10 miljoner ecu för Tacis demokratiprogram. Därmed uppgår Tacis sammanlagda anslag under de fem åren som programmet har funnits till 2.268,37 miljoner ecu.

Under 1995 lanserade Tacis projekt och kontrakterade medel till ett värde av 527 miljoner ecu, sammanlagt 557,2 miljoner ecu som kontrakterades 1991-1993.

Beviljade anslag 1991-1995 2.268,37 miljoner ecu

Tacisprogrammet betalade ut 374,5 miljoner ecu, en ökning med 24,7 procent från föregående år och 76 procent mera än det belopp som betalades ut under programmets första tre år sammanlagt.

Detta innebär att av de sammanlagda Tacisanslagen har 70,5 procent har kontrakterats, och av de kontrakterade medlen har 55,5 procent betalats ut.

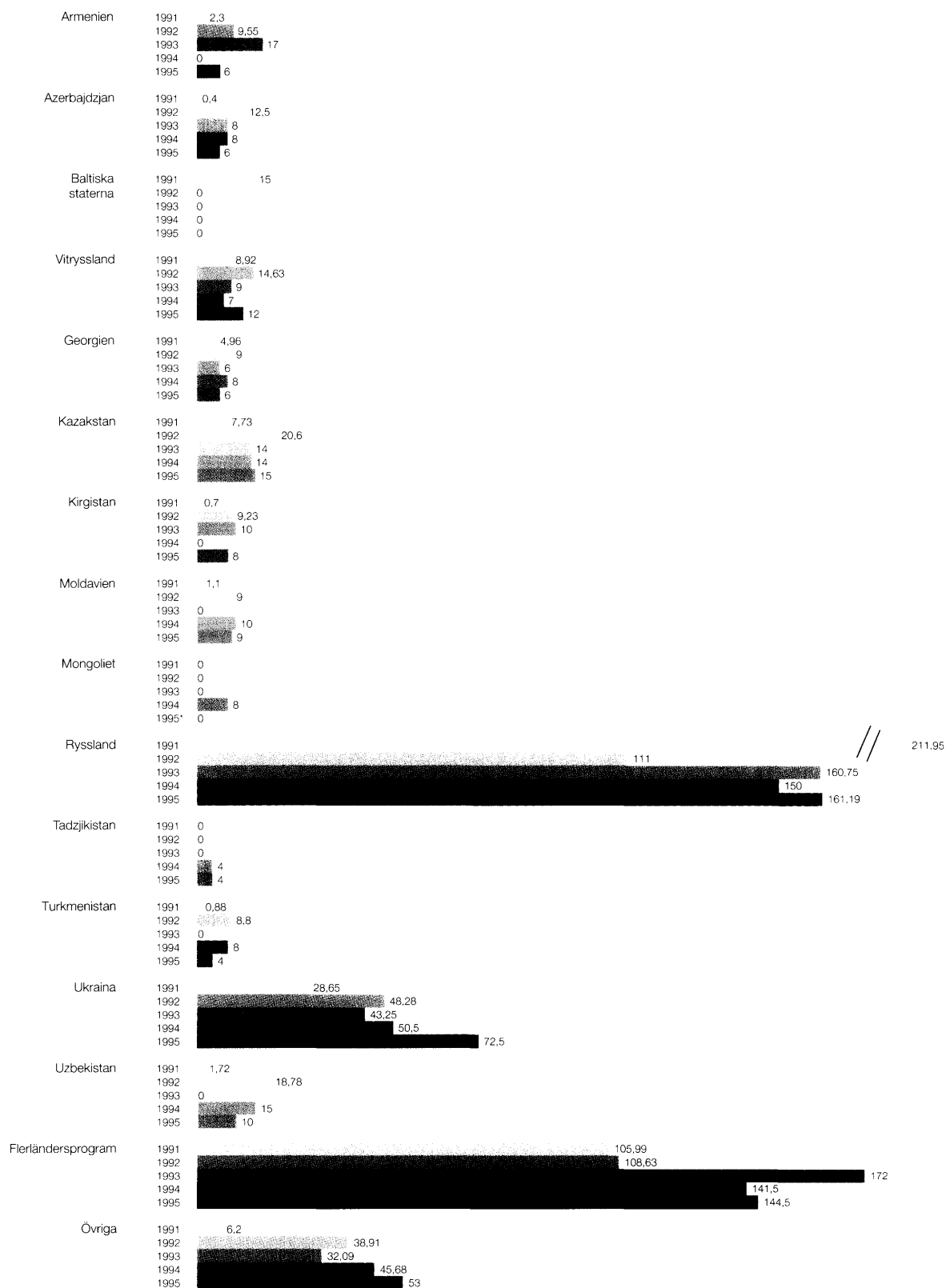
Tiden mellan beviljande och utbetalning är normal för ett program av denna typ. Efter fem års verksamhet har Tacis totalt betalat ut 82,9 procent av sin ursprungliga budget 1991.

¹ Siffrorna för 1993, inkluderar 22 miljoner ecu för humanitär hjälp till Armenien, Azerbajdzjan och Georgien (handlagt av Tacis)

² Siffrorna för 1994 inkluderar 10 miljoner ecu för Tacis demokratiprogram (handlagt av Tacis under en separat budgetlinje)

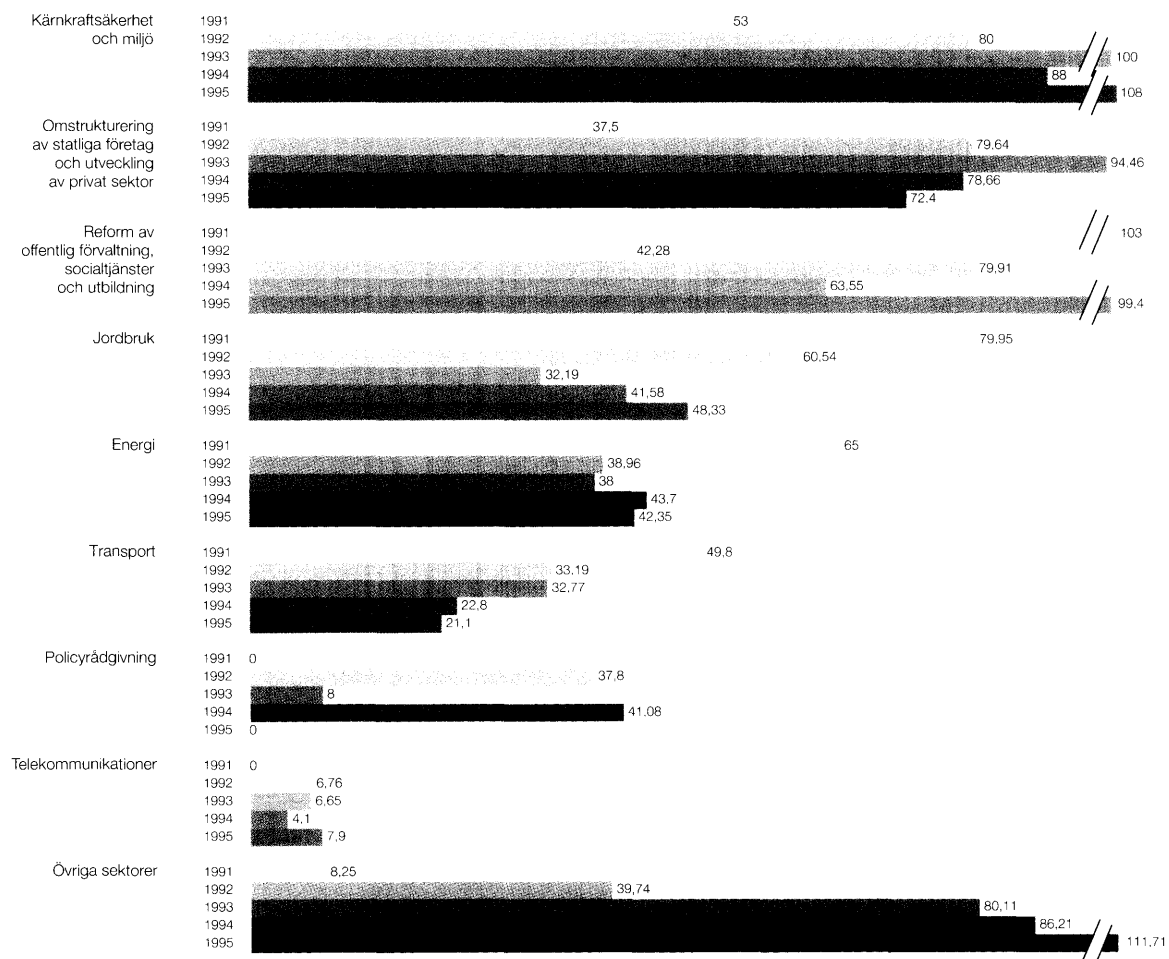
³ 1995 års budget inbegriper 10 miljoner ecu för Tacis demokratiprogram (handlagt av Tacis under en separat budgetlinje)

Beviljade anslag per land 1991-1995 (i miljoner ecu)

* 1994 budget omfattade även aktiviteter under 1995

Tilldelade anslag per sektor 1991-1995 (i miljoner ecu)

Operativ ledning av Tacisprogrammet

Under 1995 har strukturen av Tacis operativa ledning anpassats till att svara mot den nya geografiska uppdelningen inom kommissionen inom området externa relationer. Tacis har också granskat sina programmerings- och planeringsförfaranden och omstrukturerat sina övervaknings- och utvärderingsgrupper. Samtidigt har Tacis förstärkt sin närvaro i partnerländerna och fortsatt ett kommunikationsprogram på bred basis för att informera alla som arbetar med eller har intresse av programmet.

Omorganisation av NOS/Tacis-direktoratet

NOS/Tacis-direktoratet, som handlägger Tacis-programmet inom direktorat IA (Europa och de Nya oberoende staterna, allmän utrikes- och säkerhetspolitik och externa missioner) undergick under 1995 en omorganisation.

Omorganisationen återspeglar Tacisprogrammets roll inom det vidare sambandet mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och de Nya oberoende staterna. Den bekräftar betydelsen av Tacis erfarenheter på fältet vad gäller utveckling och genomförande av unionens policy gentemot NOS. Den nya organisationsstrukturen integrerar handläggningen av Tacisprogrammet med alla andra områden av EG-NOS-relationer inbegripet politiska, ekonomiska och handelsrelaterade områden. Detta är avsett att förbättra en konsekvent policy och övergripande effektivitet.

Till följd därav har den ursprungliga sektorsvisa uppdelningen av ansvar ersatts efter geografiska linjer. Den nya enheten C2 är ansvarig för Ryssland, enhet C3 omfattar relationer med Ukraina, Vitryssland och Moldavien och C4 med länderna i Centralasien (Kazakstan, Kirgistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan och Mongoliet) och Transkaukasien (Armenien, Azerbajdzjan och Georgien). Inom deras geografiska kompetensområde ansvarar var och en av dessa enheter för

- förberedelse, förhandling och genomförande av partnerskaps- och samarbetsavtal och interimsavtal
- handläggning av politiska, säkerhetsrelaterade, ekonomiska och handelsrelationer
- programmering och genomförande av Tacis-programmet.

Denna nya struktur tillåter utvecklingen av en integrerad hantering för varje land. Skapandet av en kontaktpunkt för varje partnerland underlättar direkta relationer med partnerlandet och med de ansvariga tjänstemännen hos andra donatororganisationer.

Varje geografisk enhet är numera ansvarig för samtliga Tacisaktiviteter som är relevanta för ett bestämt land med undantag för kärnkraftsäkerhet, som omfattar Phare- och Tacisländerna. Program avseende kärnkraftsäkerhet handläggs av enhet C5, som också är ansvarig för relaterade horisontella aktiviteter och samordning av donatorer.

En ny enhet C6 definierar linjen för övervakning och utvärdering och beslutar Tacis sektorsvisa strategier. Den handlägger också majoriteten av Tacis ramprogram inbegripet dem för policyrådgivning, demokrati och samfinansiering med icke-statliga organisationer. Enhet C7 ansvarar för Tacis finansiella och administrativa handläggning inbegripet budget, kontrakt, bokföring och utbetalningar. Den stödjer de övriga enheterna i förberedelsen av anbudsförfaranden och kontrakt och svara också för förbindelsen med revisionsrätten och Taciskommittén.

Samtidigt är enhet C1 ansvarig för utveckling och uppföljning av en sammanhållen policy gentemot de Nya oberoende staterna. Denna enhet handlägger också Tacis övergripande programmering och har ansvar för koordineringen av multinationella program och relationer med medlemstater och andra donatororganisationer, samt för handläggningen av de ramprogram som arbetar nära samman med andra internationella donatorer.

Flerårig planering

För att förbättra Tacis prestationer och minska den tid som går åt för att planera aktionerna i olika partnerländer startade Tacis 1993 sin första fleråriga programmeringscykel. Detta innebar att de vägledande programmen som anger grundläggande mål och strategier för Tacis i varje enskilt land upprättades för en treårsperiod i stället för en ettårsperiod. Detta tillåter en tidigare utformning av de årliga handlingsprogram som identifierar de enskilda projekt och aktiviteter som skall vidtas och ett snabbare urval och genomförande av Tacisprojekt.

1995 genomförde Tacis en intern översyn av sina programmeringsförfaranden. Granskningen visade att den fleråriga planeringsprocessen tydligt har påskyndat genomförandet av Tacisprojekt, vilket har återspeglats i det ökande antalet kontrakt och utbetalningar. Flerårig planering gav programmet en mer strategisk fokusering och motiverade partnerländerna att göra bedöma sina långfristiga behov.

Emellertid gav granskningen också bevis för det fanns ett behov av att förbättra programmets strategiska orientering genom att ytterligare främja flerårstaktiken. Detta skall göras genom att koncentrera Tacisaktiviteter på de områden där programmet effektivast kan hjälpa reformen och öka projektens storlek där så är möjligt. På detta sätt kommer Tacis att tjäna som en mer integrerad och effektiv komponent i kommissionens övergripande relationer med partnerländerna.

För att förbättra programmets effektivitet skall vägledande program bli fyraåriga instrument (i stället för treåriga som förut), och majoriteten av handlingsprogrammen blir tvååriga instrument (i stället för ettåriga som förut). För Ryssland och Ukraina bibehålls ettåriga handlingsprogram. Denna flerårstaktik återspeglas i kommissionens förslag till den nya Tacisförordningen.

De nya vägledande programmen kommer att bli innehållsrikare än sina föregångare och skall ge en sammanhållen syn på Tacis avsedda roll i ett begränsat antal prioriterade sektorer under ett antal år. De kommer också att förplikta partnerländerna att arbeta med politisk och ekonomisk reform på långfristig basis som ett villkor för erhållande av Tacisstöd.

Dessutom skall enligt förslag i den nya Tacisförordningen fyraåriga finansiella uppskattningar inkluderas i varje vägledande program, även om den övergripande Tacisbudgeten förblir föremål för Europeiska gemenskapens standardiserade årliga budgetcykel.

För att genomföra denna nya programmeringsmetodik har kommissionen utvecklat operativa riktlinjer som anger de förfaranden enligt vilka programmering kommer att ske. Riktlinjerna skall stödja den effektiva ledningen av programmet i Bryssel genom att rationalisera proceduren och därmed leda till en mera systematisk taktik i alla partnerländer.

Förstärkning av strukturerna i partnerländerna

Samordningsenheterna representerar partnerländernas regeringar och spelar en viktig roll vid definiering av målen för Tacisprogrammet i sitt respektive land. De är viktiga för att säkerställa ett nära samarbete med partnerregeringar och partnerorganisationer.

Samordningsenheter leds av nationella representanter, understödda av nationella experter och kompletterade av ett litet antal experter från medlemstaterna som finansieras av Tacis. Under 1995 förnyades kontrakten för alla experter i samordningsenheterna. Undantagen var Mongoliet, där Tacis inte startade förrän 1994, och Tadzjikistan, där samordningsenhetens verksamhet försenades på grund av inbördeskriget i detta land.

Under 1995 förstärktes den mongoliska samordningsenheten med ytterligare en expert och arbetar nu med två experter. Samordningsenheten i Dusjanbe öppnades åter under 1995 efter den förnyade lanseringen av Tacis i Tadzjikistan i slutet av 1994. Enheten är nu fullt operativ med två Tacisexperter. Anbudsförfaranden har lanserats för ledningen av båda enheterna för att säkerställa kontinuitet.

Ökad övervakning och utvärdering

Övervaknings- och utvärderingsprocessen, som inleddes 1994, fortsatte under 1995. Efter fyra år av Tacisaktiviteter fanns det nu ett tillräckligt antal avslutade Tacisprojekt som kunde utvärderas. Övervaknings- och utvärderingsgrupperna, sammansatta av oberoende experter från både partnerländerna och Europeiska gemenskapen, avslutade sina rapporter i mitten på 1995.

Moskvagruppen utvärderade 49 avslutade projekt, av vilka 45 var att hänföra till 1991 års, och fyra till 1992 års Tacisanslag. Trots att dessa resultat är lovande så kommer Tacis att fortsätta detta utförande antalet projekt kommer att öka 1996.

Utvärderarna anser att följande faktorer är ytterst viktiga för ett framgångsrikt genomförande av Tacisprojekt:

- verkligt partnerskap mellan västliga experter och de lokala partners
- förberedelse av experterna i förväg
- den rätta kombinationen av erfarna personer och lämpliga aktiviteter
- en uppsättning klart definierade mål som återspeglar lokala sammanhang.

Utvärderingsrapporten understryker också att Tacis behöver öka betydelsen av långfristig varaktighet av projekten, eftersom betygen för varaktighet i allmänhet inte är lika höga som de betyg som ges för andra nyckelområden avseende projektgenomförande.

Nya utvärderingsgrupper

Den ursprungliga strukturen av Tacis utvärderingsgrupper ersattes under 1995. I stället för en kärngrupp för Ryssland och flera sektorsgrupper har landsgrupper etablerats i Ryssland, Ukraina och Kazakstan. Gruppen i Kiev utvärderar Tacisprojekt i Ukraina, Moldavien och Vitryssland, och gruppen i Alma-Ata täcker utvärderingen i Centralasien och de kaukasiska länderna.

Dessutom täcker de nya grupperna numera alla finansiella aspekter av Tacisprojekten. Projekt i sektorn kärnkraftsäkerhet, som hittills har undantagits på grund av sin tekniska komplexitet, utvärderas nu. Detsamma gäller för Tacis ramprogram.

Den nya taktiken för övervakning och utvärdering kompletterar omorganisationen av NOS/Tacisdirektoratet och kommer att säkerställa en bättre sammanhållning av länderna. Projekten kan mera effektivt anpassas till förutsättningarna och det relevanta partnerlandet. Den nya övervaknings- och utvärderingsstrukturen överensstämmer också med kommissionens övergripande prioriteringar och procedurer för utvärderingen av all extern hjälp.

Upprättandet av de nya övervaknings- och utvärderingsgrupperna började i mitten på 1995 och kontraktet för den första landsgruppen undertecknades i november 1995.

Tacis kommunikationsprogram

Sedan 1993 har kommissionen aktivt svarat mot det ökade intresse som Europeiska gemenskapens institutioner och rådgivande organ, medlemstaterna och partnerländer har visat för programmets aktiviteter och utveckling. Genomförandet av Tacis kommunikationsprogram (3 miljoner ecu) fortsatte under 1995.

Under årets lopp fortsatte man med ett omfattande publiceringsprogram med syfte att förklara Tacisprogrammets art och aktiviteter för att ge ledning till alla dem som är intresserade att delta, både i Europa och i NOS. Tacis har nu publicerat över 80 titlar på tolv språk och har distribuerat 940.000 exemplar bara genom sin databas, som upptar namnen på drygt 30.000 personer

och organisationer som är intresserade av Tacis. En fjärdedel av dessa titlar är framställda på ryska och distribueras till målgrupper i NOS.

Översynen av Tacis skriftliga och visuella identitet, som nyckelverktyg för att öka synligheten och förståelsen av Tacis i EG, medlemstaterna och NOS, har nu färdigställts. Dess introducering hos kommissionens tjänsteavdelning, delegationer, samordningsenheter och kontraktörer har påbörjats, inbegripet en presentation vid EG:s Moskvadelegation i november 1995.

Informationsenheten-Tacis tillhandahåller årligen föredragshållare och stödmateriel för cirka 160 konferenser, seminarier och bakgrundsinformation i medlemstaterna och delegationer och samordningsenheter med materiel för att organisera arrangemang för runt 60 Tacisprojekt i Ryssland och Ukraina. Den svara på drygt 25.000 telefon- och faxförfrågningar varje år och tar emot över 4.000 besökare. Informationsenheten-Tacis arbetar också med att göra information tillgänglig via en on-line-tjänst.

I Ryssland pågår genomförandet av ett särskilt inlands-kommunikationsprogram. Dess huvudsakliga element är ett flertal publikationer, riktade till befintliga och potentiella partnerorganisationer, media och de som har kontrakt med Tacis. Tacis producerar numera ett nyhetsbrev på ryska som utkommer varje kvartal.

Dessutom har 2 miljoner ecu av Tacismedel använts för genomförandet av aktiviteter för att höja EU:s profil i NOS och att förse vissa målgrupper med information av mera allmän natur om Europeiska unionen. Detta genomfördes av kommissionens generaldirektorat för information i samarbete med delegationerna i Ryssland, Ukraina, Kazakstan och Georgien. Huvudsakliga aktiviteter inbegriper ett TV-program var fjortonde dag som sänds från Ryssland över hela NOS och ett månatligt TV-program på ukrainska televisionen. Under 1995 sågs varje program av genomsnittligt 4 miljoner personer i Ukraina och drygt 8,5 miljoner ryssar. Dessutom fortsatte under 1995 utgivningen av Europa, en 44-sidig tidskrift i färg på ryska som utkommer varannan månad, och som innehåller en 16 sidors bilaga på EU-språk, med en upplaga på 100.000.

Tacis och Europeiska gemenskapens institutioner

Revisionsrätten

1995 publicerade Revisionsrätten sin årliga rapport om Tacis aktiviteter under 1994. Slutsatserna i denna rapport om Tacis fjärde verksamhetsår illustrerade tydligt vilka betydelsefulla resultat som har uppnåtts vad gäller programmets kvalitet och genomförande. Revisionsrätten betonar att trots den kritik som tidigare har framförts avseende Tacis bör kommissionens ansträngningar att förbättra hela programmets verksamhet ges vederbörligt erkännande. Rätten säger sig också vara medveten om de svårigheter som Tacis ställs inför med den ständigt växlande politiska och ekonomiska miljön i de Nya oberoende staterna.

Rapporten beskrev förbättringarna i Tacis finansiella prestation och belyste framgångsrika aktioner och projekt. Rätten angav också några områden där man ansåg att ökad uppmärksamhet borde ägnas åt dessa för att förbättra projektkvaliteten.

Följande frågor föreslogs för mera uppmärksamhet:

- behovet av noggrann identifikation av projekt och projektpartner
- behovet av förbättrad övervakning och upprättande av utvärderingssystem
- behovet av bättre samordning mellan donatorer
- behovet av mera investeringsorientering av projekt.

Reagera på förslag

Flera av de frågor som restes av Revisionsrätten har bearbetats av kommissionen.

Tacis har byggt upp ett allsidigt övervaknings- och utvärderingssystem som nu är verksamt. Dess övervaknings- och utvärderingsgrupper lämnade in sina första resultat under 1995, som kom fram till att en effektiv utvärdering har bidragit till en bättre projektidentifikation på fältet. Dessutom är lokala partner i ökande grad delaktiga i anbudsfordrandet, vilket har hjälpt att höja kvaliteten hos utvalda Tacisexperter och projektuthållighet.

Tacis samarbetar mycket med andra internationella donatorer på basis av individuella projekt. Dessutom har framsteg gjorts med utvecklingen av en ram för ökad samordning av donatoraktiviteter, vilket underlättar kontakter med andra donatorer tvärs genom alla Tacissektorer på landsnivå, lokal eller central nivå.

Eftersom Tacisförordningen begränsar Tacis aktiviteter till tillhandahållandet av teknisk hjälp kommer Revisionsrättens kvarvarande frågor att handläggas av

den nya Tacisförordningen. Den föreslagna nya förordningen utsträcker räckvidden att omfatta småskaliga investeringar vid gränsöverskridande samarbete, och tillhandahållande av aktiekapital i samriskprogram för små och medelstora företag.

Europaparlamentet och förhandlingarna om en ny Tacisförordning

1995 spelade Europaparlamentet åter en ledande roll vid övervakningen av programmets prestation och formuleringen av Tacisbudgeten.

I början på 1995 antog kommissionen ett förslag för en ny Tacisförordning för perioden 1996-1999. Den föreslagna förordningen framlades för ministerrådet, som konsulterade Europaparlamentet. Ett antal nyckeländringar av förordningen föreslogs. Emellertid hade vid årets slut ingen samstämmighet nåtts i ministerrådet.

Den nya Tacisförordningen innehåller de huvudsakliga elementen från tidigare förordningar och betonar åter vikten att tillhandahålla finansiering för överföringen av know-how som Tacisprogrammets huvudaktivitet. De huvudsakliga teman för den nya förordningen är följande:

- Ökad flerårighet genom fyraåriga vägledande program för varje partnerland.
- Förstärkt villkorsbestämning: Möjligheten att suspendera hjälp till ett partnerland i fall av våldföring mot en av samarbetets nyckelkomponenter, särskilt respekt för demokrati och mänskliga rättigheter.
- Småskaliga infrastrukturprojekt i gränsområden och aktieinvesteringar i små och medelstora företags samriskprojekt, som dock inte får överskrida 10 procent av Tacismedlen.
- Kombination av Tacis och INTERREG:s aktiviteter vid rysk-finska gränsen.
- Prioritering av miljön (förstärkning av institutioner, lagstiftning, utbildning) som ett viktigt samarbetssområde
- Sänkt tak för direkta avtal från 300.000 till 200.000 ecu.
- En bilaga som fastställer de grundläggande principer för erhållande av kontrakt, särskilt de som erhålls genom begränsad anbudsgivning, som godkänns av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.
- De återstående former för genomförande (avseende gränsöverskridande och industriellt samarbete, kontraktinformation, övervakning och utvärdering, programmering, samordning och rapportering) skulle bilda en bilaga som skall godkännas av Tacis-kommittén.

Dessutom fastställde Europaparlamentet under 1995 följande krav för verkställande av 1996 års Tacisbudget:

- En separat budget på 30 miljoner ecu för gränsöverskridande samarbete.
- Ett tak på tio procent på projekt för främjande av samarbete vid högre utbildning som skall inkludera Tempusprogrammet.

- Fasta anslag av 50 miljoner ecu för projekt för skydd av miljön.
- Fasta anslag av 11 miljoner ecu respektive 1 miljon ecu för Tacis demokratiprogram respektive främjandet av en fri press.

Den nya förordningen är planerad att träda i kraft under 1996.

Bilateralt och internationellt samarbete

Kommissionen spelar en viktig roll vid samordningen av internationell hjälp i de Nya oberoende staterna. Omstruktureringen av Tacisorganisationen efter geografiska linjer underlättar samordningen med motparter från andra organisationer. Det har blivit allt tydligare att en effektiv samordning uppnår bättre resultat än enskilda initiativ av en donator. När flera donatorer gemensamt har reagerat på problem har effekten på partnerländerna varit större.

Förbättrad samordning med medlemstaterna

Tacis partnerskaps- och samordningsprogram (PCP) har 1995 varit operativt för andra året. Med en budget på 5 miljoner ecu fortsatte det att samfinansiera projekt som har utvecklats genom ett nära samarbete mellan organisationer i medlemstater och Tacisprogrammet för att uppnå gemensamma mål vid tillhandahållandet av hjälp till NOS. Ett beslut har fattats att allokera ytterligare 10 miljoner ecu till programmets tredje rond.

1995 undersökte Tacis också vilken typ av hjälpprogram som genomfördes av medlemstaterna för att fastställa hur man effektivast skulle kunna samarbeta och för att utbyta information om befintliga aktiviteter och idéer för framtida program.

Dessutom har Taciskommittén, bestående av representanter av de medlemstater som hjälper kommissionen vid genomförandet av Tacisprogrammet, hållit regelbundna möten. Dessa möten är ett viktigt forum för utbyte av idéer och samordning av aktiviteter.

Samordning med Förenta staterna

Informella arbetsrelationer mellan EU och USA, som fastställdes under 1993 och inleddes 1994, förstärktes under 1995. EU-USA-samordningsmötet i Bryssel i november 1995 sökte att utveckla relationen från informell informationsutväxling till specifika och realiserbara mål på strategisk och operativ nivå. Sessioner hölls då inom

särskilda områden identifierades som skulle vinna på närmare samordnade aktiviteter, och Tacis deltog under 1995 också i möten med USAID.

Samarbete med Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling

Det huvudsakliga arrangemanget för samarbete mellan Tacis och den Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) förblir Bangkok-överenskommelsen. Under 1995 kunde således 20 miljoner ecu av Tacismedel användas för att tillhandahålla nödvändig know-how för att stödja EBRD:s aktie- och låneprojekt.

Ytterligare samarbete har erhållit hjälp genom en serie nya operativa arrangemang som fastställdes av kommissionen och EBRD. Dessa förbättrar samordningen och gemensamma aktioner avseende ett lands strategier och prioriteter mellan kommissionen och EBRD både centralt och på lokal nivå hos respektive byrå.

Samarbete med Världsbanken

Samarbetet med Världsbanken fortsatte under 1995, varvid Tacis deltog i en serie möten med konsultgrupper för Moldavien, Kazakstan, Kirgistan och Ukraina, och i uppföljningsmöten avseende Armenien och Georgien.

Samordningen av aktiviteter förblir effektivast på projektledarnivå, särskilt med hänsyn till användningen av Tacismedel för att stödja Världsbankens förberedelse av låneaktiviteter.

Samarbete med Internationella valutafonden

Tacisbeviljningar är i ökande grad beroende av att Internationella valutafonden (IMF) ger motsvarande lån eller hjälp med balanseringen av betalningsunderskott. Under 1995 samordnades också makroekonomiska lån till Ukraina och Moldavien.

Armenien

Dialogen mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och Armenien gjorde avsevärda framsteg i och med införandet av ett partnerskaps- och samarbetsavtal i december 1995. Avtalet erkänner Armeniens oberoende, suveränitet och territoriell integritet och betonar behovet av samarbete mellan de transkaukasiska staterna för att ytterligare främja regionens utveckling. Ett interimsavtal är under förhandling, så att avtalets handelsrelaterade åtgärder kan genomföras så snart som möjligt, under det att det fulla partnerskaps- och samarbetsavtalet väntar på ratificering.

Den politiska och ekonomiska situationen i Armenien förbättrades under 1995. I parlamentsvalen i juni stannade den liberala, demokratiska och reformvänliga regeringen vid makten och en ny författning antogs i juli. Vapenstilleståndet i konflikten med Azerbajdzjan över Nagorno-Karabach respekteras, emellertid framskrider fredssamtalen i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa endast långsamt.

Regeringen fortsatte sin handlingsprincip med radikala ekonomiska reformer och snabb privatisering. Till följd därav förstärktes den armeniska ekonomin under 1995. Armenien var det enda landet av de Nya oberoende staterna som uppnådde en positiv BNP-tillväxt med 5 procent. Inflationen gick kraftigt tillbaka jämfört med 1994 och den nya valutan, dram, förblev relativt stabil. Armeniens export till Europeiska gemenskapen stiger också.

Tacisstöd för reformer

Tacis stödjer regeringen i sina reformansträngningar genom att fokusera på följande sektorer:

- energi
- omstrukturering och utveckling av företag
- utveckling av mänskliga resurser.

Under 1995 anslog Tacis 6 miljoner ecu för Armeniens nationella program. Armenien fick också hjälp från fonder som hade anslagits till Tacis Tracecaprogrammet, som syftar till att öka regionalt samarbete genom mera omfattande transportlänkar.

Utveckling av energisektorn

Armenien lider av en allvarig brist på inhemska energikällor och är beroende av import av energileveranser. Den viktigaste gasrörledningen från Azerbajdzjan har varit stängd sedan 1992, och järnvägs-, landsvägs- och rörledningstransport av olja och gas genom Georgien bryts ofta. Armenien lider också av ett föråldrat nationellt energidistributionsnät.

För att angripa dessa energidistributionsproblem på ett allsidigt sätt har Tacis upprättat en rörledningsarbetsgrupp som innefattar representanter från de Nya oberoende staterna inklusive Armenien. Gruppens mål är att identifiera och lösa regionala problem som har att göra med energidistribution.

Under 1995 var Tacisprojekten inriktade på långfristiga mål för att modernisera energiinfrastrukturen och att omorganisera energisektorn för att göra den kommersiellt effektiv. Med Tacisstöd värt 1 miljon ecu kommer en genomförandeenhet för energisektorprojekt att skapas inom energiministeriet. Denna enhet är ansvarig för utvecklingen av en långfristig energistrategi och samordningen av nationella energiprojekt och -resurser.

Efter ett framgångsrikt projekt 1993/94 fortsatte Tacis sina ansträngningar att omstrukturera gassektorn för att göra den kommersiellt livskraftig. Ett projekt värt 1 miljon ecu fokuserar på en analys av integriteten av de viktigaste gasrörledningarna och på en rehabiliteringsplan för det nationella gastransportsystemet och distributionssystemet i Jerevan. Ett andra projekt om 1 miljon ecu innefattar omorganisationen av Armgazprom, det statliga gasbolaget, runt dess kärnverksamhet, leverans och överföring liksom omstruktureringen och privatisering av icke-strategiska aktiviteter.

Energicentret, som har upprättats i Jerevan, fortsatte som en del av ett nätverk av Tacis energicentre i NOS sitt arbete under 1995. Centret tillhandahåller information, utbildning och tekniskt stöd för olika initiativ för energieffektivitet i industrin och den offentliga tjänstesektorn. 1995 genomförde energicentret energirevisioner i stora armeniska industrier och identifierade slösaktiga procedurer och formulerade strategier för minskad energiförbrukning.

Ett projekt för utvärdering av Armeniens kolväteförråd har nu framställt en teknisk dossier om landets olje- och gaspotential liksom en databank för energiministeriet. Ett annat projekt för genomförande av ett nationellt energisparprogram fortsatte och fokuserade på prissättning för energi, lagstiftning och omstrukturering, fjärrvärme, industri, byggnad, jordbruk och transport. Regeringens högsta prioritet är systemet för fakturering och inkassering av betalningar. Projektet har utvecklat ett system för beräkning av eltaxor och för uppbörd. I två distrikt i Jerevan har också framgångsrika experiment genomförts med skapande av icke-vinstgivande kooperativ som arbetar med elleveranser och inkasseringen av kundbetalningar.

Utveckling av företag

Som ett resultat av regeringens ambitiösa privatiseringsprogram har över 1.500 företag privatiserats under 1995 och 4.000 företag befann sig i för-privatiseringsstadiet.

Tacis stödjer ett projekt som är avsett att hjälpa privatiseringskommissionen och -styrelsen med lanseringen av voucher-privatiseringssystemet. Detta projekt om 1 miljon ecu innefattar rådgivning till regeringen avseende åtskilliga frågor relaterade till privatisering, upprättande av regionala auktionscentrer och tillhandahållande av rådgivning till företag om privatiseringens följder och ansvarsförbindelser.

Tacis fortsatte också att stödja det framgångsrika affärskommunikationscentret. Centret och utvecklingsbyrån för små och medelstora företag gick samman så att förberedelser för affärsplanering och upprättande av kontakter med utländska partners blev till en enda tjänst som tillhandahålls av en enda byrå. Detta har ökat centrets möjlighet att bli en oberoende konsultbyrå när Tacis stöd upphör.

Fortsatt utveckling av mänskliga resurser

Armeniens stora nationella budgetunderskott har lett till minskade utgifter och investeringar, särskilt inom sektorn mänskliga resurser. Utbildningssystemet har berörts i särskilt hög grad. Många skolor har varit stängda på grund av en brist på anslag, och institut för praktisk utbildning har drastiskt skurit ner sina kostnader.

1995 års Tacisinitiativ för utveckling av mänskliga resurser är inriktade på komplettering av regeringens planer om omorganisation av utbildningssektorn. Efter genereringen av mycket användbara data genom ett tidigare Tacisprogram om policyrådgivning på utbildningsområdet

har ett projekt för 1995 med armeniska statens pedagogiska institut omorienterats mot hjälp till utbildningsministeriet i Armenien. Dess syfte är att bidra till utvecklingen av effektiva lednings- och programmerings-system för utbildning för att anpassa utbildningssystemet till arbetsmarknadens växande behov.

1995 års program fortsatte också att tillhandahålla stöd till armeniska skolan för offentlig förvaltning, som etablerades med 1992 års budget. Skolan är ett utbildningsinstitut som förbereder lokala och centrala administratörer för offentlig tjänst. Tacis aktiviteter under 1995 syftade till genomförandet av skolans ledningsplan för att göra den i det långa loppet. Tacisprojektet om 900.000 ecu inbegriper stöd till en forskningsenhet som identifierar och hjälper projekt som skall fortsätta att utveckla moderna strukturer för offentlig förvaltning.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0,3	0	0	0	0	0,3
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0,7	3,54	2,3	0	2	8,54
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	1,5	1,8	0	1,5	4,8
Jordbruk	0	1,66	0	0	0	1,66
Energi	1,3	0	4,1	0	2	7,4
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	2,85	0	0	0	2,85
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	8	0	0	8
Övriga sektorer	0	0	0,8	0	0,5	1,3
Totalt	2,3	9,55	17	0	6	34,85

Anm.: Armenien erhöll inte några medel i 1994 års budget.

Azerbajdzjan

Azerbajdzjan och Europeiska gemenskapen och dess medlemstater formaliserade sina relationer i och med inledandet av ett partnerskaps- och samarbetsavtal i december 1995. Avtalet upprättar en ram för samarbete mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och Azerbajdzjan och betonar behovet av samarbete mellan de tre transkaukasiska staterna för att främja stabilitet och blomstring i regionen. Ett interimsavtal är under förhandling för att påbörja avtalets handelsrelaterade åtgärder.

Vapenstillståndet i konflikten om Nagorno Karabach höll under 1995, men fredsförhandlingarna har inte framskridit nämnvärt. Tvisten om regionen tömmer Azerbajdzjans resurser och har ytterligare förvärrat den ekonomiska instabiliteten. Flyktingarna från konflikten (drygt en miljon människor) utövar en ytterligare påfrestning på regeringen vid beslutsfattandet. Parlamentsvalen i november illustrerade engagemanget i demokratisk reform, fastän de kritiserades av observatörer.

Under 1995 försökte Azerbajdzjans regering att angripa landets fortsatta ekonomiska tillbakagång. Åtgärder för att minska budgetunderskottet överenskomms och regeringen startade ett ekonomiskt reformprogram. Privatiseringsprocessen är långsam, och fastän minskningen av BNP har hejats fanns under 1995 fortfarande ingen tillväxt. Tacis rådgivare arbetar nära samman med Världsbanken och regeringen för att privatiseringsprocessen skall kunna fortsätta och Azerbajdzjan skall kunna uppfylla sina förpliktelser i det nyligen undertecknade rehabiliteringslånet från Världsbanken.

Tacis prioriterade områden för reform

Tacisprogrammet stödjer Azerbajdzjans reformprocess genom att koncentrera sig på följande sektorer:

- energi
- omstrukturering och utveckling av företag
- utveckling av mänskliga resurser.

I 1995 års budget anslog Tacis 6 miljoner ecu till det nationella programmet och anslog ytterligare medel genom Tacis Tracecaprogram, som syftar till regionalt samarbete genom utveckling av transportnät.

Utveckling av energipotentialet

Azerbajdzjans oljeresurser förblir en viktig faktor i regionens fortsatta utveckling. Tacis stödjer pipelinenätet i Transkaukasien, Centralasien, Ukraina och Moldavien genom den nyligen skapade Tacis pipeline-arbetsgruppen. Denna syftar till att uppmuntra regionalt samarbete vid distributionen av energileveranser. Azerbajdzjans enorma oljeresurser i Kaspiska havet kan potentiellt utgöra den nödvändiga impulsen och de nödvändiga finanserna för att modernisera och omstrukturera den nationella ekonomin.

Vid slutet av 1995 uppnådde regeringen en överenskommelse med ett konsortium av västliga oljebolag att exploatera Azeri-oljefälten i Kaspiska havet. Överenskommelsen räknar med en investering på 6,3 miljarder ecu för utvecklingen av de två viktigaste oljefälten och förutspår en årlig distribution av 40 miljoner ton olja under femton år. Under 1995 beslöt Azerbajdzjans regering att bygga ett dualt rörledningsnät genom Georgien och Ryssland.

Tacisprogrammet var under 1995 aktivt inblandat i andra områden avseende utvecklingen av energisektorn i Azerbajdzjan. Ett projekt avslutades med Azeriledningen som innefattade utveckling av en allmän energipolicy, ett utkast till en tillämplig rättslig ram för energi och studier avsedda att omstrukturera det nationella elbolaget Azerenerji och oljebolaget SOCAR. Projektet innefattade också initiativ för energisparande, utbildning av ledningspersoner, revision av energibolag och utveckling av eltilleggningar.

TVå projekt inleddes enligt 1995 års program. En genomförbarhetsstudie om 1,5 miljoner ecu lanserades för att upgradera och komplettera gaslagringsfaciliteten i Karadag. Målet för projektet är att uppfylla Världsbankens och EBRD:s investeringskrav, så att de planerade investeringar som behövs för färdigställandet av anläggningen kan genomföras. Det andra projektet omfattar stöd för ett utkast till energilagstiftning, beskattning och finansiella frågor. Målet för projektet om 1 miljon ecu är att underlätta godkännandet av ny energilagstiftning, utbilda SOCAR:s personal, tillhandahålla utbildningsutrustning och hjälpa Azerenerji med genomförandet av sitt omstruktureringsprogram.

Investering i privat företagsamhet

Privatiseringen har inte startat i stor skala i Azerbajdzjan. Det har emellertid gjorts framsteg i utvecklingen av den privata sektorn genom joint ventures och andra former av utländska investeringar. Eftersom privatisering av ett stort antal små och medelstora företag är planerad för framtiden kommer det att finnas en ökande efterfråga på revisorer för att uppfylla de rättsliga kraven på årlig revision. Tacis har initierat ett projekt om 1,3 miljoner ecu, avsett att utbilda en stor grupp revisorer och konkursförvaltare och att utveckla ett program för att skapa acceptabla professionella standarder för revisorer och konkursförvaltare.

Stöd till små och medelstora företag var ett annat prioriterat område under 1995. Ett förlågningsprojekt om 500.000 ecu lanserades med byrån för små och medelstora företag (SMEDA). Tacis avser att stödja de tre byråerna genom rådgivning om hur man utvecklar, förstärker och organiserar sina aktiviteter till maximal nytta för små och medelstora företag i Azerbajdzjan. Ett mentorsprogram för affärsmän i små och medelstora företag initierades också genom SMEDA.

Uppgradering av sociala tjänster

Ett Tacisprojekt om 1,3 miljoner ecu lanserades i samordning med Azerbajdzjans ministerium för arbete och socialt skydd. Stöd kommer att tillhandahållas för en

strategisk granskning av befintlig lagstiftning och arbetspolicy, för särskild rådgivning till departementet för allmän sysselsättning som tillhandahåller kortfristig socialt stöd till arbetslösa och hjälper dem att hitta ett arbete. Ministeriet kommer också att få hjälp med att upprätta ett personalutbildningscenter och med att utveckla ett datoriserat system att matcha arbetssökande med lediga platser.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	2,6	0	1,9	1,8	6,3
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	3	0	1,8	1,3	6,1
Jordbruk	0,4	2,5	0	0	0	2,9
Energi	0	0	0	3,6	2,5	6,1
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	4,4	0	0	0	4,4
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	8	0	0	8
Övriga sektorer	0	0	0	0,7	0,4	1,1
Totalt	0,4	12,5	8	8	6	34,9

Vitryssland

Efter avslutade förhandlingar undertecknades i mars 1995 ett partnerskaps- och samarbetsavtal med Vitryssland. Avtalet ersätter 1989 års handels- och samarbetsavtal mellan Europeiska gemenskapen, Europeiska atomenergigemenskapen och Sovjetunionen och har slutits för en tid på tio år. Programmet förutser upprättandet av en intensiv politisk dialog och omfattar handel med varor, arbetsvillkor, bildande av företag och deras verksamhet, gränsöverskridande tillgång på tjänster, betalningar och kapital, konkurrens, skydd av immateriell, industriell och kommersiell egendom, lagstiftning, ekonomiskt, kulturellt och finansiellt samarbete.

I väntan på ratificeringen av avtalet har i april 1995 ett interimsavtal initierats som omfattar avtalets handelsrelaterade aspekter.

Politiskt dödläge och blandade ekonomiska signaler

Den ekonomiska reformen i Vitryssland har hejdats under 1995, särskilt i den finansiella sektorn. Detta ledde till suspenderingen av IMF-programmet och uppskjutningen av den andra avbetalningen av EG:s betalningsbalanslån.

I mars 1995 kallade Vitrysslands regering till val av ett nytt parlament. På grund av det komplicerade röstningssystemet kunde ett fullt verksamt parlament inte bildas förrän i slutet på 1995.

Denna oförmåga att bilda ett parlament lamslog nästan det politiska systemet. Det innebär att det fanns inga nämnvärda framsteg i det ekonomiska reformprogrammet, och att ekonomiska åtaganden inte kunde uppfyllas.

Emellertid fanns det tecken på stabilisering i Vitryssland under 1995, och det makroekonomiska programmet om strukturell anpassning, som antogs i oktober 1994, visade sina första positiva resultat. Den negativa tillväxten av BNP hejdades avsevärt och ligger nu på minus 11 procent. Tack vare en strikt monetär politik sjönk inflationskvoten till 703 procent från 2.220 procent i slutet på 1994.

Å andra sidan framskrider privatiseringen av de 1.700 regionala och nationella företagen sakta, eftersom det hittills inte har skapats någon gynnsam miljö för små och medelstora företag, och den rättsliga ramen och fiskala incitament fortfarande saknas.

Ökat stöd - och ökade villkor

Tacis anslag för Vitryssland under 1995 uppgick till 12 miljoner ecu. Prioriteringarna för Tacisprogrammet är

- omstrukturering och utveckling av företag
- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- energi
- transport.

1995 års handlingsprogram ställdes upp i februari, då man förutsatte att Vitryssland skulle göra snabba framsteg med reformen. I juli avgav Taciskommittén ett positivt yttrande om programmet och stipulerade att flera villkor skulle införas på genomförandestadiet. Europeiska kommissionen var överens med medlemstaterna att Vitrysslands engagemang och resultatet av reformeringen av de relevanta sektorerna skulle granskas noggrant innan programmet kunde lanseras.

På grund av otillfredsställande framsteg vid reformeringen av ekonomin under andra terminen fördröjdes lanseringen av de mesta av programmet, och energisektorn och Tempus var de enda områden där man inte räknar med några större förseningar. Emellertid fortsattes projekt från tidigare handlingsprogram och kunde framgångsrikt slutföras under 1995.

Under 1995 slutfördes en genomförbarhetsstudie för en aktieinvesteringsfond i Vitryssland. Rapporten, som gav i uppdrag med 1993 års handlingsprogram, drog positiva slutsatser om möjligheter till investering och joint venture projekt. Ackvisitionen av medel har påbörjats, och man räknar med att EBRD förvärvar en andel på 30 procent av aktiekapitalet, förutsatt att andra investerare kan identifieras att delta i teckningen. Fonden, som skulle skapas under 1996, kommer att arbeta nära samman med det nät som finns etablerat i hela Vitryssland.

Ett parallellt och relaterat projekt avslutades framgångsrikt i juli 1995. Projektet från 1993 års handlingsprogram förberedde tre banker med säte i Minsk att uppfylla valbarhetskriterierna som har ställts upp av EBRD. Bankens tekniska färdigheter uppgraderades, och EBRD:s kredit på 30 miljoner US dollar är under utbetalning till små och medelstora företag.

Ett annat projekt som framgångsrikt kunde avslutas under 1995 var utbildningen av bankpersonal i Minsk. Projektet från 1992 års handelsprogram utbildade över 30 utbildare i allmänna och särskilda bankfärdigheter. Tacisprojektet, som är baserat vid ett utbildningscenter i den handelsskola som är kopplad till det statliga universitetet i Minsk, utbildar både yrkesmänniskor från bankvärlden och akademiker från universitetet. Seminarier, hållna av Tacisexperter och senare av lokal personal, lärde ut allmän och specialiserad modern bankteknik. Eftersom centret debiterar ett arvode för utbildningen räknar man med att det kommer att bli finansiellt självförsörjande genom att öka antalet personer som utbildas.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0,3	7,52	4	5	5	21,82
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0,68	1	0	0	0	1,68
Jordbruk	1,6	2,51	2	0	2	8,11
Energi	4,1	1,9	0	0	3	9
Transport	2,24	1	2	1,3	0	6,54
Policyrådgivning	0	0,7	0	0	0	0,7
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	1	0,7	2	3,7
Totalt	8,92	14,63	9	7	12	51,55

Georgien

Georgien och Europeiska gemenskapen och dess medlemstater initierade ett partnerskaps- och samarbetsavtal i december 1995 och påbörjade förhandlingar om ett interimsavtal för att kunna starta avtalets handelsrelaterade aspekter så snart som möjligt. Avtalet utgör en ram för den vidare utvecklingen av politiska och ekonomiska relationer mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och Georgien och betonar vikten av regionalt samarbete mellan de tre republikerna i Transkaukasien. De närmare relationer som formaliserades genom avtalet främjades av Europeiska kommissionens delegation i Tbilisi, som öppnades under 1994.

Den politiska situationen i Georgien förbättrades tydligt under 1995. Georgien höll i november 1995 både parlamentsval och presidentval, vilket bekräftade landets engagemang i den demokratiska processen. Fastän ekonomisk förbättringar kunde noteras är landet fortfarande stört av inbördeskonflikten i Abchazien.

Den georgiska ekonomin gjorde under 1995 blygsamma framsteg. En striktare fiskal och monetär policy minskade inflationen, och den nya valutan, lari, som infördes i september, förblev stabil. Regeringens policy för att påskynda reformprocessen har också lett till ökad privatisering av småskaliga företag.

Vikten av reformer upprätthålls

Tacis stödjer regeringen i sina reformansträngningar genom att fokusera på följande sektorer:

- energi
- omstrukturering och utveckling av företag
- utveckling av mänskliga resurser.

I 1995 års budget anslog Tacis 6 miljoner ecu för Georgiens nationella program. Georgien åtnjöt också stöd från fonder genom Tacis Tracecaprogram (som är avsett för utveckling av regionala transportnät) och genom demokratiprogrammet och tjänsten för policy- och juridisk rådgivning.

Fokus på energi

Tacis samarbetar med nationella myndigheter för att föreslå lösningar av Georgiens energiproblem. Bristen på inhemska energiresurser och problem med externa leveranser har bidragit till energikrisen. Georgien är beroende av import av olja, gas och el, och externa leveransvägar har skurits av. Energiinfrastrukturen var också otillräckligt underhållen, och den skada som har orsakats av inbördeskonflikten bidrog till avbrottet. De allvariga bristerna på energi har tvingat de georgiska myndigheterna att anhålla om en omprioritering av handlingsprogrammet med större tyngd på energisektorn.

Under 1995 utsträcktes ett Tacisprojekt på 700.000 ecu till att stödja utvecklingen av en energipolicy för att fokusera på genomförandet av de olika åtgärder som identifierades i energipolicystudien. Ett system för rationaliserad hantering har markerats för införande för att uppfylla energikraven från privata konsumenter och framtida privata företag, och för att attrahera utländska investeringar. Rekommendationerna avseende en integrerad energipolicy identifierade energiprioriteter och angav vilka steg som skulle vidtas för att minska slöseri och förbättra energieffektivitet. Slutsatserna och rekommendationerna accepterades allmänt av partnerorganisationerna. En viktig aspekt av projektet var utkastet till en investeringsplan, som skall presenteras för utländska investerare och internationella finansieringsinstitutioner.

Under 1995 identifierades två nya projekt inom energisektorn: Stöd till samordningsenheten för energi (1,3 miljoner ecu) och stöd på industri- och konsumentnivå (1 miljon ecu). Dessa projekt fokuserar på energipolicy, prissättning, lagstiftning, energieffektivitet, främjande av utnyttjandet av inhemska källor som torv och kol och bedömning av produktionen av träbränsle. Ett av projektets komponenter är utbildning och rådgivning till förberedelse- och genomförandegruppen, som förbereder Sakenergo nyttighetsbolag för att uppfylla de villkor för investeringar som ställts upp av Världsbanken och andra donatorer.

Fortsatt privatisering

En ökande ekonomisk stabilitet under 1995 medgav stora framsteg för privatiseringen, och ett massprivatiseringsprogram har påbörjats under 1995. Över 7.000 små och medelstora företag har hittills privatiserats. Tacis stöd ges till ministeriet för handläggning av statlig egendom för utarbetande och genomförande av privatiseringsprogrammet. Tacis stödjer också byrån för utveckling av små och medelstora företag och två affärs-kommunikationscentrer.

Under 1995 initierades ett post-privatiseringsprogram som erbjuder stöd till företag direkt efter privatiseringen. Ett Tacisprojekt på 1,2 miljoner ecu startades för att tillhandahålla detta stöd genom postprivatiseringsutvecklingscentret. Centret kommer att hjälpa företag vid bedömningen av deras behov för ledning av företaget, ge den nödvändiga hjälpen avseende marknadsförings- och finansiella strategier och informera nationella myndigheter om de nyprivatiserade företagens behov.

Inom 1995 års program anslogs 700.000 ecu för hjälp vid skapandet av en värdepappersbörs. Projektet tillhandahåller rådgivning avseende rättsliga och skattetekniska ramar och de bestämmelser som gäller för marknadens inre organisation.

Forskning och utveckling för tillväxt

Regeringen har ansökt om att tonvikten under 1995 skulle läggas på en förstärkning av forsknings- och utvecklingsförmågan. I december 1994 antog Georgiens

parlament en lag som betonade behovet av att inrikta forsknings- och utvecklingsverksamheten på konkreta resultat. 1995 års Tacisprogram initierade ett projekt om 1,3 miljoner ecu i syfte att hjälpa kommittén för vetenskap och teknologi i detta arbete. Projektets mål är att utvärdera potentialen av befintliga forsknings- och utvecklingsprogram, att uppmuntra forskning och utveckling i små och medelstora företag och partnerskap, att utbilda ledningsspecialister och att uppmuntra Georgiens vetenskapliga gemenskap att delta i internationella program och nätverk.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	3,5	0	3,6	1,9	9
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	1,18	1,25	0	1,8	1,3	5,53
Jordbruk	2,65	1,5	0	1,8	0	5,95
Energi	0,4	0	0	0	2,3	2,7
Transport	0,73	0	0	0	0	0,73
Policyrådgivning	0	2,75	0	0	0	2,75
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	6	0	0	6
Övriga sektorer	0	0	0	0,8	0,5	1,3
Totalt	4,96	9	6	8	6	33,96

Kazakstan

Undertecknandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Kazakstan och Europeiska gemenskapen och dess medlemstater i januari 1995 var ett avgörande steg i formaliseringen av relationerna mellan de båda parterna. Avtalet utgör en ram för den vidare utvecklingen av politiska och ekonomiska relationer mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemstater och Kazakstan och betonar vikten av regionalt samarbete mellan de fem republikerna i Centralasien och Mongoliet. Ett interimsavtal som omfattar avtalets handelsaspekter har förhandlats och proceduren har inletts för att det skall kunna träda i kraft. Separata avtal omfattande handel med stål och kärnmateriel och kärnkraftsäkerhet och termonukleär fusion skall förhandlas. Ett textilavtal har redan utarbetats.

Trots att strukturella reformprogram har antagits och ett ambitiöst makroekonomiskt stabiliseringsprogram finns har Kazakstans ekonomi fortsatt att gå bakåt. Inflation och arbetslöshet har stigit vidare, och budgetunderskottspiralen är fortfarande inte under kontroll. Regeringen åtog sig att minska budgetunderskottet genom ökade skatter och en begränsning av utgifterna - inbegripet nedskärningar av personal i statlig tjänst på alla nivåer.

Kazakstans regering fortsatte att förespråka en snabb omvandling till marknadsekonomi. Efter diskussioner med internationella donatorer fokuserade den kazakiska regeringen under 1995 på att stimulera produktionen och att attrahera utländska investeringar.

Stöd till Kazakstan

De viktigaste sektorena för Tacis aktivitet under 1995 var

- omstrukturering och utveckling av företag
- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- utveckling av mänskliga resurser.

Tacis anslog i 1995 års budget 15 miljoner ecu för Kazakstans nationella program. Kazakstan åtnjöt också stöd från Tacis flerländersfonder.

Stöd till företagssektorn

Tacis hjälpte att förstärka den kazakiska regeringens ansträngningar att främja utvecklingen av små företag på lokal nivå, handlägga privatiseringsprocessen på nationell och regional nivå och att uppnå en ram av moderna finansiella tjänster. Många av Tacis projekt under 1995 kompletterade projekt från 1994 års program.

Tacis anslag värt 5,9 miljoner ecu stödde ett antal initiativ. Bildandet av ett affärskommunikationscenter, som erbjuder rådgivning till små företag, en utvecklingsbyrå för små och medelstora företag med säte i Aktyubinsk, som skall erbjuda experthjälp vid utvecklingen av finansiell expertis och långfristigt lednings- och tekniskt stöd för nya företag. Tacis know-how bidrog också till ett program för uppbyggande av institutioner och policyrådgivning till Kazakstans regering, Kazakstans centralbank och entreprenörernas nationella kongress.

Tacis stödde också den kazakiska regeringens utfästelse att gå fram med privatiseringsprogrammet. Fortsatt hjälp har givits till den statliga kommittén för statlig egendom och den statliga privatiseringsfonden. Tacis erbjöd policyrådgivning och -planering för att förbättra konkurrensen och utveckla långfristiga strategier. Både Tacis och partnerorganisationerna var i första hand angelägna om utvecklingen av energisektorn särskilt vad gäller olje- och gassektorn. En utvärdering av sektorn för turism företogs också. Praktiska råd gavs till den nya nationella sammanslutningen av investeringsfonder.

Omskapande av jordbrukssektorn

Tacis mål på detta område fokuserade på stöd till utvecklingen av jordbrukssektorn på en allt mera konkurrensbetonad marknad. Tacis stödde i synnerhet ansträngningar att öka jordbruksprodukter som kan exporteras, att främja investeringar i jordbruksindustrier och att skapa kommersiella nätverk för handelsvaror.

Efter Tacis erfarenhet i Alma-Ata regionen föreslog ett Tacisprojekt värt 3 miljoner ecu utvecklingen av ett

informationssystem för ledning av jordbruk under 1995. Tacis och de kazakiska myndigheterna ville skapa ett informationscenter för marknadsföring och ledning inom jordbruket, som skulle tillhandahålla data om priser och tillgång på insatsvaror. Dessutom syftade projektet till att upprätta en pilot-grossistmarknad för färska jordbruksprodukter i Alma-Ata regionen.

Tacis stödde de kazakiska myndigheternas försök att säkerställa produktion och leverans av livsmedel till den inhemska lokala marknaden och att utveckla jordbrukssektorn så att en framtida privatisering är en attraktiv möjlighet och ett ekonomiskt livskraftigt val för investerare. Aktiviteter i Akmol (den nya huvudstaden) och Aktyubinsk har påbörjats för att förbättra sektorn för livsmedelsproduktion.

Ytterligare investeringar är nödvändiga för att utveckla produktionstekniker och för att förbättra effektiviteten och öka produktionen. Tacis know-how stödde lokala initiativ i Alma-Ata- och Taldy-Kurgan-regionerna att utbilda kommersiella aktörer i affärs- och bokföringsprinciper för att säkerställa att resurserna används på bästa möjliga sätt.

Utveckling av mänskliga resurser i Kazakstan

Tacis stöd i denna sektor har huvudsakligen fokuserats på att tillhandahålla utbildning till de tjänster i den offentliga förvaltningen som arbetar med nya bestämmelser, och på omstrukturering av det sociala skyddet i ett initiativ att svara på de stigande sociala konsekvenserna av den ekonomiska reformen.

Ett projekt värt 2,9 miljoner ecu hjälpte att uppgradera basen i Kazakstan för lednings- och ekonomikunskaper. Tacis hjälpte också att utveckla det nya MBA-programmet vid Kazakstans institut för företagsledning och ekonomi. Ytterligare Tacisresurser skall medge KIMEP att förstärka sin MBA-fakultet och administration för att stödja programmets långfristiga livskraft och uthållighet, och för att fakulteten skall kunna bli del av ett nätverk av europeiska business schools och universitet. Särskild utbildning har också tillhandahållits till det lokala banksystemet genom kurserna i Almatays bankutbildningscenter och bankrådgivningsservicen.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	I alt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	6,54	6,3	6,3	5,9	25,04
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	4,87	1,4	3,15	1,8	2,9	14,12
Jordbruk	2,16	3,06	3,15	3,15	3	14,52
Energi	0,7	3,2	0	0	0	3,9
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	6,4	0	1,63	0	8,03
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	1,4	1,12	3,2	5,72
Totalt	7,73	20,6	14	14	15	71,33

Kirgistan

Kirgistan och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater undertecknade ett partnerskaps- och samarbetsavtal i februari 1995. Avtalet utgör en ram för framtida relationer inom politiska, ekonomiska, handelstekniska och relaterade områden. Ett interimsavtal har avslutats under 1995, och därigenom kan avtalets handelsrelaterade åtgärder träda i kraft.

Kirgistans regering har konsekvent markerat sitt engagemang i en marknadsorienterad reform och en liberalisering av marknaden och har gjort snabbare framsteg än många av de övriga Nya oberoende staterna.

Parlamentsvalen i februari 1995 etablerade ett nytt tvåkammarparlament och en ny författning antogs i oktober via en folkomröstning.

Kirgistan har varit ambitiös i sina ansträngningar för ekonomisk reform och började under 1995 skörda frukterna av denna hantering. Det treåriga reformprogrammet som lanserades 1994 för att minska statlig inblandning i ekonomin och öka privatiseringskvoten genomförs för närvarande. En strikt monetär och fiskal policy har resulterat i större kontroll av inflationen, valutastabilitet och en tillväxt av BNP på två procent. Emellertid förblir Kirgistan en av de fattigaste av de Nya oberoende staterna och levnadsstandarden är fortfarande mycket låg. Europeiska gemenskapen har två år i följd tillhandahållit livsmedelsstöd till Kirgistan, och landet har också erhållit humanitär hjälp genom ECHO. Landet har också en oroväckande stor brist på energi och är beroende av grannlandet Uzbekistan för leveranser av naturgas. Utrikeshandeln är låg och privatiseringen går långsamt.

Stimuleringsreform i Kirgistan

Tacis stödjer Kirgistans reformprogram med 8 miljoner ecu, som anslogs under 1995. Programmet fokuserar på följande sektorer:

- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- energi
- utveckling av mänskliga resurser.

Under 1995 angrep Europeiska gemenskapen också de humanitära behoven genom projekt om humanitär hjälp

och livsmedelshjälp i samordning med ECHO-programmet.

Omstrukturering av jordbrukssektorn

Kirgistan har fått vidkännas en avsevärd tillbakagång i livsmedelsproduktionen sedan självständigheten, men trenden tycks ha vänt. Under 1995 initierade Tacis två nya projekt som bygger på framgångarna med Tacis projekt från 1992, som formulerade en strategisk masterplan för jordbruks- och livsmedelssektorn.

Tacis lanserade ett projekt om 1,3 miljoner ecu tillsammans med enheten för stöd av policy och agrobusiness i Livsmedels- och jordbruksministeriet. Projektets mål är att påskynda omstruktureringen av livsmedels- och jordbrukssektorn genom ett antal olika åtgärder. Genom politisk rådgivning och utveckling hjälper Tacis rådgivare att initiera skapandet av ny lagstiftning, som behövs för en smidig övergång till privata lantbruk, och omstruktureringen av livsmedelsindustrin. Projektet stödjer utvecklingen av privata lantbruk genom att utbilda lantbrukare, sprida fördelarna med landreformen till både privata lantbrukare och lokala administratörer och förse alla inblandade med information om jordbruksmarknader, prissättning och distributionsalternativ.

Företagsledningstjänster etableras för att stödja både nyprivatiserade och snart privatiserade livsmedelsbehandlings- och distributionsföretag. Tjänsterna tillhandahåller utbildning i bokföring, marknadsföring, finanser och investering. En annan aspekt av projektet är definitionen och verkställandet av standarder för jordbruksprodukter och uppgraderingen av livsmedelsstandarder.

Tacis lanserade under 1995 ett tvåårigt utvecklingsprogram för jordbruk och livsmedel i Issyk-Kul-området. Projektet om 2,4 miljoner ecu skall sammankoppla primära producenter, processindustrierna och marknaderna. Det skall fungera som ett pilotprojekt för liknande program i hela Kirgistan i framtiden. Huvudmålet för projektet är att förbättra hastigheten och effektiviteten i produktion, marknadsföring och distribution av livsmedelsprodukter.

Programmet för utveckling av privata lantbruk omfattar ledningen på gården, upprättandet av kreditlinjer för affärer inom sektorn, utbildningen av nyckelpersonal och produktutveckling. Projektet erbjuder också kvalitets- och effektivitetsförbättring och marknadsundersökningar och stödjer bildandet av en lokal handelsförening för att underlätta kontakter mellan alla som är sysselsatta inom livsmedelsproduktionen och förädlingsverksamheten.

Modernisering av energisektorn

Kirgistan har undertecknat den europeiska energideklarationen och energideklarationsavtalet. Detta är ett viktigt steg mot att underlätta mycket välbehövliga utländska investeringar för landets energisektor. Det kirgisiska nationella energiholdingbolaget och Tacis samarbetar för att angripa ett antal energifrågor och för att utveckla en strategi för sektorn under de närmaste tio åren. Projektet om 1,1 miljoner ecu inbegriper följande frågor: Stöd till utkast till lagar avseende energi och elektricitet, rådgivning om energistrategier, främjande av energisparande, utbildning av ledare i energisektorn och anskaffande av energiutrustning.

Under 1995 initierade Tacis också ett projekt värt 600.000 ecu för att stödja det statliga nationella kolbolaget Kirgis Komur med policyrådgivning och utbildning på hög nivå.

Förstärkning av statsförvaltningen

Kirgistan och Tacis arbetar på att förstärka statsförvaltningens struktur och att underlätta

policygenomföranden i hela förvaltningen. Genom ett projekt på 1,6 miljoner ecu tillhandahåller Tacis rådgivning om ledning och utveckling av tjänster och personalledningsfrågor som urvalskriterier, rekrytering och karriär. Programmet inbegriper också utbildning inom tjänsten och anskaffning av utrustning samt en övervakningsplan för att kontrollera om policyn genomförs på alla nivåer i förvaltningen.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	0,82	0	0	0	0,82
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	0	2,6	0	1,6	4,2
Jordbruk	0	2,71	4	0	3,7	10,41
Energi	0,7	0	2,4	0	1,7	4,8
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	5,7	0	0	0	5,7
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	1	0	1	2
Totalt	0,7	9,23	10	0	8	27,93

Anm.: Kirgistan erhöll inga anslag i 1994 års budget

Moldavien

Relationerna mellan Moldavien och Europeiska gemenskapen och dess medlemstater är formellt baserade på ett partnerskaps- och samarbetsavtal som undertecknades i november 1994. Avtalet utgör en ram för politiska, ekonomiska, handelstekniska och kulturella relationer. För att de handelsrelaterade åtgärderna i programmet skall kunna träda i kraft har ett interimsavtal undertecknats i oktober 1995.

1995 innebar en stabilisering av den politiska situationen i Moldavien. I januari 1995 erhöll Gagauzregionen autonom status, och därmed försvann ett potentiellt instabilitetsproblem från den politiska dagordningen. De separatistiska tendenserna i trans-Dniesterregionen fortsatte att störa landets utveckling. Förhandlingar för att hitta en lösning nådde inte fram till solida slutsatser under 1995.

Regeringens reformansträngningar under 1995 resulterade i en tillväxt av BNP på 1,5 procent, den första ökningen sedan självständigheten. En rigorös monetär politik har reducerat inflationen till 2 procent och valutan, leu, förblev stabil. Moldaviens export ökade kraftigt under 1995, särskilt till Europeiska gemenskapen, där de nästan fördubblades.

I december 1995 avslutade regeringen framgångsrikt en massprivatiseringskampanj som auktionerade bort 1.132 stora företag. Bristen på utländska investeringar förblir ett problem, som de moldaviska myndigheterna hoppas att kunna angripa genom att fortsätta med en stabiliserande monetär policy och en ökning av privatiseringen av företag.

Tacis prioriterade sektorer

För att stödja Moldavien i sina reformansträngningar anslag 1995 års Tacisprogram 9 miljoner ecu till Moldaviens nationella program. Programmet fokuserade under 1995 på följande sektorer:

- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- omstrukturering och utveckling av företag
- energi
- utveckling av mänskliga resurser.

Moldavien åtnjuter också stöd av Tacis flerländersfonder.

Modernisering av livsmedelssektorn

Under 1995 kom man överens om ett projekt på 1,3 miljoner ecu för att förbättra marknadsföringen av jordbruksprodukter. Projektet, som genomförs i samarbete med Jordbruks- och livsmedelsministeriet och Centret för främjande av export, syftar till att förbättra verksamheten vid privata försäljningar av jordbruksprodukter. Det bidrar också till att skapa en pilotverksamhet avseende marknadsföring med handlare och uppmuntrar till skapandet av oberoende yrkessammanslutningar. Efter sammanbrottet av Sovjetunionen förlorade Moldavien mycket av sin traditionella exportmarknad. Tacisprojektet hjälper Moldaviens jordbruksgemenskap att återvinna dessa exportmarknader, att utveckla nya exportmöjligheter och att förbättra den inhemska marknadsföringen.

Två andra projekt utvecklades under 1995: Förbättringen av kvaliteten på utsäde (400.000 ecu) tillsammans med den moldaviska jordbruksfirman Semintse och utvecklingen av krediter till privata lantbrukare (800.000 ecu). Det första projektet syftar till att modernisera produktionen och förbättra kvaliteten av grönsakssäd genom att introducera nya varianter och att uppmuntra till kontakt mellan sädproducenter i och utanför Moldavien. Det andra projektet behandlar den växande efterfrågan på krediter hos privata banker. Tacis hjälper att öka kreditinstitutens kapacitet att hantera den stigande kreditefterfrågan från privata lantbrukare genom att tillhandahålla utbildning och rådgivning hos Agroindbank och utbildning av privata aktörer i hanteringen av krediter.

Privatisering av företag

Moldaviens privatiseringsprogram har satt upp målet att i sitt program 1995-1996 privatisera ytterligare en tredjedel av de statliga bolagen. Om dessa planer kan genomföras har sammanlagt två tredjedelar av statlig egendom privatiserats. Tacis stödde privatiseringssatsningarna genom två projekt. För det första fortsatte stödet för det framgångsrika projektet från 1994, Moldaviens affärscenter i Chisinau. För att sprida information om olika aspekter på privatiseringen skapade centret dottercenter i hela Moldavien. Ett Tacisprojekt om 500.000 ecu syftar till att förstärka expertgruppen på centret och utveckla relationer mellan lokala och internationella institutioner för att attrahera finansiellt stöd och hjälpa företag att planera och genomföra affärsstrategier.

Ett andra projekt, Tacis företagsisoleringsprogram om 1 miljon ecu, kommer att inledas 1996. Det skall hjälpa att identifiera insolventa företag och tillhandahålla råd antingen att omstrukturera dem, likvidera dem eller stödja dem genom lånesystem.

Konservera energi - en prioritet

I energisektorn anslog Tacis stöd värt 1,25 miljoner ecu till den nationella byrån för energieffektivitet, som upprättades under 1992 års Tacisprogram. Byrån genomförde under 1995 två projekt avseende energikonservering, båda var inriktade på utveckling och genomförande av en konserveringspolicy.

Ett andra projekt som lanserades under 1995 tillhandahåller policyrådgivning till det statliga energidepartementet om kostnader och vinster av möjliga alternativa energikällor.

Utveckling av Moldaviens färdighetsbas

Inom sektorn mänskliga resurser avslutades två projekt under 1995 och två nya identifierades. Projektet sysselsättningstjänster (1 miljon ecu), som syftade till att förstärka arbetsmarknaden och stärka sysselsättningsprogrammet hos Ministeriet för sysselsättning och socialt skydd, avslutades framgångsrikt. Projektet om 1,25 miljoner ecu avseende ledarskapsutbildning vid Akademien för ekonomivetenskap avslutades framgångsrikt, och drygt 30 av de utbildade företagsledarna arbetar nu vid akademien.

Under 1995 lanserades två projekt: Reformeringen av systemet för socialt skydd (1,5 miljoner ecu) och stöd till hälsovårdssektorn (500.000 ecu). Det första projektet syftar till att utveckla ett nytt system för socialt skydd och en tillhörande rättslig ram genom rådgivning till Moldaviens regering. Det andra projektet skall stödja Moldaviens hälsovårdsmyndigheter att arbeta med primära hälsovårdssystem och reformeringen av hälsovårdsverksamheten.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	1,73	0	1,45	1,5	4,68
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0,13	2	0	1,9	2	6,03
Jordbruk	0,97	2,27	0	4,7	2,5	10,44
Energi	0	2	0	0,6	1,5	4,1
Transport	0	0	0	0,6	0	0,6
Policyrådgivning	0	1	0	0	0	1
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	0	0,75	1,5	2,25
Totalt	1,1	9	0	10	9	29,1

Anm.: Moldova erhöll inga anslag i 1993 års budget.

Mongoliet

Dialogen mellan Europeiska gemenskapen och Mongoliet intensifierades under 1995 och innefattade ett besök av president Ochirbat i Bryssel.

Ett prioriterat område för den mongoliska regeringen är förstärkningen av den nationella ekonomin genom ökad industriell produktion. För närvarande används 40 procent av statens budget för att subventionera olönsamma statliga företag, och den framtida ekonomiska tillväxten i Mongoliet beror till stor del på utvecklingen av den privata sektorn. Viktiga sektorer i ekonomin, inbegripet tjänster och jordbruksförädling, har blivit helt privatiserade, och stora statliga företag har ersatts med små och medelstora företag.

Stöd till Mongoliet bibehålls

Tacis handlingsprogram för 1994-1995 byggde vidare på de projekt som initierades under 1994. Under detta år anslogs medel på 8 miljoner ecu till Mongoliet, som fokuserades på följande aktiviteter:

- utveckling av mänskliga resurser
- omstrukturering och utveckling av företag
- energi.

Utveckling av mänskliga resurser

Tacis mål för utveckling av mänskliga resurser i Mongoliet fokuserar på utvecklingen av de nödvändiga färdigheterna för ett effektivt genomförande av åtgärder för socialt skydd och på verksamheten av effektiva nya ekonomiska aktörer. Ett projekt för förstärkning av sysselsättningstjänster erhöll ett anslag på 1,2 miljoner ecu för 1994-1995. Målet för detta projekt är att stödja Ministeriet för arbete och befolkningspolicy och också att införa policyelement för hanteringen av arbetslösheten.

Tacisprojektet för reformen av ekonomisk utbildning (2 miljoner ecu) har initierat omstruktureringen av timplaner och organisation hos Mongoliets nationella universitet. Målet för detta Tacisprojekt har varit att bidra till anpassningen av den ekonomiska utbildningen till behoven i en fri marknadsekonomi.

Optimering av företagsutveckling

Tacis stöd till små och medelstora företag fortsatte under hela 1995, särskilt inom sektorn jordbruksförädling. Målen

för projekten om omstrukturering och utveckling av företag är fortfarande att tillhandahålla policyrådgivning på hög nivå till regeringen i tekniker för utveckling av små och medelstora företag.

Under de senaste fyra åren har 29.000 nya företag och kooperativ bildats. Det löpande Tacisprojektet har byggt upp en ram för nya företagsföreningar, som utgör en viktig stödfunktion för de nyetablerade företagen.

Förbättring av energitillgången

Tillgången på tillförlitlig och kostnadseffektiv energi är nyckeln till den fortsatta utvecklingen av privata företag. Tacis har därför initierat ett energiprojekt i syfte att förbättra tillförlitligheten av kraftverken i Dharkan och Choibalsan på Mongoliets landsbygd. Projektet om 1 miljon ecu arbetar nu med båda städer och skall finna kostnadseffektiva lösningar för att förbättra effektiviteten och tillförlitligheten av lokala energitillgångar. Dharkanprojektet skall ta fram en modell för kostnads- och intäktsanalys för sin uppgradering. I Choibalsan analyserar projektet hur man kan utsträcka kraftverkets livslängd med ytterligare 10-20 år.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	0	0	2,56	0	2,56
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	0	0	3,8	0	3,8
Jordbruk	0	0	0	0	0	0
Energi	0	0	0	1	0	1
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	0	0	0	0	0
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	0	0,64	0	0,64
Totalt	0	0	0	8	0	8

Anm.: Mongoliet erhöll inga medel i budgetarna 1991-1993. 1994 års budget omfattade även aktiviteterna under 1995.

Ryska federationen

Rysslands ekonomi visade under 1995 tecken på att stabiliseras ytterligare. Fastän de övergripande makroekonomiska trenderna förblev negativa visade de huvudsakliga tecknen på att verkliga förbättringar hade uppnåtts i nyckelområden.

Ryssland gjorde 1995 ytterligare framsteg mot upprättandet av en marknadsekonomi. Den reala BNP förbättrades jämfört med 1994 från minus 15 procent till minus 4 procent. Den övergripande industriella produktionen ökade också från minus 21 procent till minus 3 procent, huvudsakligen tack vare de vinster som gjordes av den traditionella tunga industrin.

Ryska federationens finansiella position förbättrades något under 1995. Budgetunderskottet förbättrades med 6 procent till minus 4 procent av BNP. Inflationskvoten fortsatte att sjunka, från 840 procent under 1993 till 215 procent under 1994 och vidare till 131 procent under 1995. Deprecieringen av valutan fortsatte sakta i ett försök av centralbanken att kompensera för inflationen, detta stabiliserade emellertid valutan i hög grad från och med mitten av 1995.

Ryska federationens handelsöverskott ökade ytterligare under 1995 till 25 miljarder ecu. Detta motsvarar en ökning med 6,5 miljoner ecu jämfört med 1994 års siffror. Rysslands handel med Europeiska gemenskapen har också förbättrats; gemenskapen förblir Rysslands största handelspartner.

Sociala konsekvenser av reformen

Arbetslösheten steg i december 1995 till 8,2 procent av arbetskraften från 7,1 procent under 1994. En nedgång av realinkomsten med 12 procent jämfört med 1994 års siffror utgör också ett stort problem för de ryska myndigheterna. Lönerna sjönk med 31 procent och pensionerna med 15 procent. Förseningar och icke-betalning av löner är ett av de mera pressande problemen och påverkade omkring 1 miljon människor runt om i Ryssland varje månad under hela 1995.

Undvikande av skatter och sociala avgifter genom att inte registrera lönen är ett ökande drag i den ryska ekonomin. Allteftersom den reala levnadsstandarden sjunker sätts reformprogrammet mer och mer i fråga av den breda

allmänheten, vilket ledde till strejk och kollektiva arbetstvister under 1995.

Relationer med Europeiska unionen

Ikraftträdandet av interimssavtalet, som skall genomföra de handelsrelaterade och kommersiella aspekterna av partnerskaps- och samarbetsavtalet, sköts upp under 1995 på grund av Europeiska unionens oro avseende konflikten i Tjetjenien och dess återverkningar på de mänskliga rättigheterna i denna regionen.

Interimssavtalet undertecknades emellertid i juli 1995, och procedurer att få det att träda i kraft lanserades. Avtalet kommer att vara verksamt tills det mera omfattande partnerskaps- och samarbetsavtalet träder i kraft efter bifall i Europaparlamentet och parlamenten i medlemsstaterna och i Ryska federationen.

Val till duman

Som en del av ett större program som omfattar 32 länder stödde Tacis demokratiprogram övervakningen av de ryska valen till dumans andra kammare, som hölls i december 1995. Programmet genomförde en kampanj i rösträttsmedvetenhet, särskilt i St.Petersburgregionen.

Denna övervakningssatsning kom fram till att i 95.000 vallokaler runt om i landet, innefattande 105 miljoner potentiella väljare, de demokratiska procedurena förbättras med varje val. Allmänhetens intresse för dumavalen var högt, vilket framgår av att 64,4 procent gick till val. Rysslands förmåga att avhålla val på ett fritt och demokratiskt sätt är ett av tecknen att den politiska reformen är på rätt väg. För första gången överförde den nya ryska federationen författningsmakt från en lagstiftande församling till en efterträdare.

Tacis prioriterade regioner och sektorer

Tacis prioriterade sektorer i Ryska federationen under 1995 var

- omstrukturering och utveckling av företag
- utveckling av mänskliga resurser
- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- energi
- transport
- telekommunikationer.

Tacis regionala anslag för 1995 koncentrerades på

- Bajkalsjöregionen
- nordvästra Ryssland.

1995 års Tacisbudget anslag 161,19 miljoner ecu för det nationella programmet i Ryssland. Ryssland åtnjöt också stöd från Tacis flerländersfonder inbegripet 38 miljoner för sektorn kärnkraftsäkerhet.

Tacis prioriterade sektorer

Omstrukturering och bildande av företag

Privatiseringsprocessen i Ryssland framskrider under det att omstruktureringen av de privatiserade företagen fortfarande är svår att genomföra. Över två tredjedelar av de nyligen privatiserade företagen kontrolleras fortfarande av sin tidigare ledning, som drar ner takten på ambitiösa förändringar. Mot slutet av året förklarade premiärministern att privatiseringen skulle ske i mindre skala, så att Ryssland kunde gå från en snabb massprivatisering till individuella försäljningar, avsedda att höja produktionseffektiviteten.

I juni 1995 skapades genom dekret av presidenten Ryska federationens statliga kommitté för stöd av små företag, och den antogs i juli av duman. Tillsammans med ett antal officiella garantier avseende rollen av privata företag i Ryssland hade denna utveckling en positiv inverkan på samordningen av Tacisprojekt som söker att upprätta långfristiga institutioner som stödjer utvecklingen av företag, särskilt i de ryska regionerna.

Tacis huvudsakliga prioriteringar för 1995 kompletterade dem från 1994 och omfattade utbildning i företagsfinansiering, omstrukturering av företag, stöd till andra stadiet av privatiseringen, sektorsvis hjälp och hjälp till små och medelstora företag samt stöd till de nationella ryska organen som är ansvariga för utvecklingen av marknadsekonomin. För att hjälpa att utveckla långfristigt strategiskt stöd, fogades övervakning och prognostisering av utvecklingen av små och medelstora företag till listan över prioriteringar.

Under 1994 gjordes en utfästelse att stödja privatiseringsprocessen, när ett regionalt nätverk av 13 post-privatiserings-rådgivningscentrer planerades.

Under 1995 blev sex av dessa centrer helt klara, av vilka tre centrer för teknisk hjälp i Novosibirsk, Barnaul och Kemerovo skall hjälpa med problem vid omstruktureringen. Tre centrer för företagsstöd i Perm, Jekaterinburg och Celjabinsk förbereder organisationer för investering. Medel för dessa etablerade centrer och andra som befinner sig under utveckling uppgick till strax under 30 miljoner ecu under 1995.

För mindre företag upprättades under 1995 ett nätverk på 23 utvecklingsbyråer. Bara genom byråerna i Moskva och St. Petersburg erbjöds över 3.500 potentiella entreprenörer rådgivning i företagsutveckling. På hösten 1995 undertecknades ett dekret som gjorde nätverket av utvecklingsbyråer till ett officiellt element i regeringens privatiseringsprogram.

Inom den finansiella sektorn tillhandahöll Tacis medel värda 5 miljoner ecu till utvecklingsprojekten för finansiella institutioner, som upprättades i partnerskap med Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och Världsbanken. Projektet syftade till att tillhandahålla twinningservice (hoppaming) för 36 ryska banker för att förbättra och utveckla företagsfinansieringstjänster.

Stöd till jordbrukssektorn

Det sammanlagda jordbruksresultatet sjönk med 10 procent under 1995. Rysslands kornskörd var med 64 miljoner ton rekordlåg under 1995 (81 ton 1994). Detta berodde delvis på torka i Volgaregionen och i centrala Ryssland under maj-juli 1995.

Utöver det låga jordbruksresultatet under 1995 framskred utvecklingen av privata och kooperativa jordbruk mycket långsammare än privatiseringen av industri och handel - en fortsättning på 1994 års trend.

Jordbrukssektorns rättsliga situation förändrades föga under 1995 på grund av att markkoden inte gick igenom duman. Denna kod, som anger den rättsliga situationen för privat markägarande, har väntat på ratificering under två år. Utan att markkoden har genomdrivits är det oklart hur jordbruksmark kan säljas. Lagstiftning som ger rättslig status till kooperativ för jordbruksproduktion godkändes emellertid i december 1995.

Tacis huvudsakliga fokus var under 1995 identifikationen av framgångsrika och kompletterande jordbruksprojekt, vars resultat skulle kunna hjälpa ytterligare projekt både lokalt och nationellt. Utvecklingen av grossistmarknadsföring (i Samara- och Moskvaregionerna) och omstruktureringen av lantgårdar och stöd till privata lantbrukare (utvecklat i Leningradskajaregionen) var två nyckelämnen för spridning. Förbättring av ingångsleveranser för jordbruksproducenter, särskilt av säd och gödningsmedel, inkluderades som ett nyckelområde.

Utvecklingen av fiske och skogsbruk erhöll också särskild uppmärksamhet under 1995. Ett Tacisprojekt på 2,5 miljoner ecu i Murmansk upprättades för att förbättra fiskdistributionen i nätverk genom hela Ryssland. Detta projekt kompletterade ett befintligt projekt på 1,5 miljoner ecu för förbättring av fiskeflottan och förädlingsstrukturer. I Karelen och Bajkalsjön utvecklades initiativ för nyplantering av skog efter tidigare massiva exporten av trä. Utbildning i skogsbruk och skördemetoder påbörjades också. I Bajkal förbereddes studier för utveckling av miljömässigt fördelaktiga former av djurhållning.

Viktiga projekt under 1995 genomfördes i Kemerovo och Novosibirsk i Sibirien och Celjabinsk och Perm i Ural. De två tidigare projekten inkluderade öppnandet av en grossistmarknad och upprättande av producentföreningar. De senare inkluderade omstrukturering av två stora kollektiva lantbruk, förbättring av tillverkningen av jordbruksutrustning och initiativ för ökad försäljning av utrustning.

Kapitalisering på militär omvandling

Tacis stöd syftar till att rädda den vetenskapliga och industriella potentialen av tidigare försvarsproduktionsenheter och forsknings- och utvecklingsinstitut genom att stödja deras omvandlingsplaner. Tacis stödjer ny företagsledning och främjar utvecklingen av industriella partnerskap och samriskprojekt med europeiska partner.

I St. Petersburg stödde ett Tacisprojekt för omstrukturering av företag omstruktureringen av Izorskaja kraftstation. Ett holdingbolag bildades för att främja skapandet av nya företag genom att använda den gamla anläggningens industriella tillgångar. Tacis experter tillhandahöll också expertstöd för godkända projekt inom tekniska, juridiska och finansiella områden samt området mänskliga resurser.

Policyrådgivning på hög nivå gavs till den statliga kommittén för försvarsindustrin. Ytterligare individuella

projekt innefattade hjälp till institutet för flygplansutrustning och stöd till programmet för den ryska Recordraketsmotorn. Sammanlagt anslogs medel för sektorn militär omvandling i Ryssland på 7,2 miljoner ecu.

Mänskliga resurser - en ständig prioritet

Arbetslösheten fortsatte att stiga under 1995. Omfattande debatter fördes avseende de sociala konsekvenserna av privatiseringen. Som under 1994 avser Tacis prioriteringar i denna sektor dessa frågor. Tacis experter har tillhandahållit utbildning i affärsverksamhet, ekonomi och företagsledning samt rådgivning om offentlig förvaltning, socialt skydd och hälsovårdsreform. Särskilt stöd tillhandahölls regionala förvaltningar, vilket visar den allmänna inriktningen på regionala snarare än centraliserade aktiviteter.

I sydväst (Stavropol, Krasnodar och Rostov) upprättades ett Tacisprojekt om 3,4 miljoner ecu för att förstärka undervisning och forskning i affärsverksamhet och ekonomi. I Ural och västra Sibirien fokuserade två projekt, båda med en budget på 2,5 miljoner ecu, på förstärkning av den offentliga förvaltningen genom policyrådgivning och ökad utbildningskapacitet.

Tacis experter arbetade under 1995 tillsammans med den statliga kommittén för högre utbildning och utbildningsministeriet på ett utbildningsprojekt om 2 miljoner ecu. Detta projekt syftade till att utveckla utbildningens lednings- och organisationsaspekter i en marknads-ekonomi.

Ett av Tacis största projekt - projektet för omskolning av officerare, som påbörjades under 1994 (14 miljoner ecu) nådde under 1995 tidpunkten för mittertidsutvärdering. Nya element som mobila undervisningsenheter och utbildning för att ansöka om arbete och om ansökningsprocessen introducerades. Projektet kommer att fortsätta till slutet på 1996.

Energi, miljö och vetenskap

Underprestation i produktionen av gas, olja, el och kol fortsatte under hela 1995, under det att transportmetoder, distribution och konsumtionsnivån förblev ineffektiva. Energipriserna stabiliserades till en viss utsträckning men blev inte kostnadseffektiva, särskilt i hemsektorn. Däremot uppnådde industripriserna kostnadseffektivitet. En utveckling av denna sektor har alltid varit en prioritet för Tacis i Ryssland.

Två nya energicentrer upprättades under 1995 i Jekaterinburg och Novosibirsk. Därmed finns det fyra energicentrer i Ryssland som stöds av Tacis. Ett femte energicenter i Tjumen stöds av Europeiska unionens Thermieprogram. Dessa centrar har upprättats för att tillhandahålla en fokusering för en rad aktiviteter som syftar till att stimulera en effektiv produktion och användning av energi. Det överenskomms att arbetet av de befintliga centrerna i Moskva och St. Petersburg skall fortsätta under två år.

Miljöaktiviteter i Bajkalsjöregionen visade hur effektivt samarbete kan vara vid miljöskydd. Den övergripande regionala utvecklingen tog hänsyn till alla miljöfrågor i området. Trots att samarbete ger resultat vid några mindre projekt saknar Ryssland emellertid fortfarande en sammanhållen taktik för att angripa mer fundamentala miljöproblem.

Det internationella centret för vetenskap och teknologi fortsatte under 1995 att utvecklas med huvudmålet att tillhandahålla medel för civila forskningsprojekt och därmed omdirigera vetenskapsmän och ingenjörer, specialiserade på vapen, till fredliga aktiviteter. Centret stöds av Ryska federationen, Europeiska gemenskapen, Europeiska atomenergigemenskapen, Japan, USA och Sverige. Vid slutet av 1995 stödde centret över 11.000 vetenskapsmän från de Nya oberoende staterna. Centret finansierade projekt till ett värde på 104 miljoner ecu.

Brett stöd till hela transportsektorn

Under 1995 tilldelades 12,5 miljoner ecu till transportsektorn i Ryssland. Identifierade projekt omfattade lufttransport, hamnar, landsväg och järnväg, rymdfart och transportekonomi med särskilt inriktning på västra Ryssland, där hamnarna i Murmansk, Archangelsk och deras bakland skall få hjälp vid förbättring och underlättande av hanteringen av gods, trafikprognoser och personalutbildning. Hamnen i St. Petersburg får hjälp att avsluta de arbeten som påbörjades under 1992 och 1994. Infallsvinkeln till transport är i dag mera integrerad och mångfacetterad, och särskild uppmärksamhet ägnas åt skapandet av institutionella organ och juridiska ramar och åt hjälp till privata aktörer.

Tacis prioriterade regioner under 1995

Nordvästra Ryssland - en port till Europa

När Finland i januari 1995 anslöt sig till Europeiska unionen erhöll Ryssland sin första gemensamma gräns med Europeiska gemenskapen. Detta var ett viktigt steg för att uppmuntra handelsrelationer mellan Ryssland och Europeiska gemenskapen. Tacis aktiviteter återspeglar detta - den största delen av den regionala budgeten (27,5 miljoner ecu) användes i regionerna Karelen, Archangelsk och Murmansk i nordvästra Ryssland. En tredjedel av Tacis transportbudget för 1995 tilldelades för att uppmuntra skapandet av ett nätverk av transportkorridorer för handel och särskilda projekt för hamnarna i Archangelsk och Murmansk.

Bajkalsjön - miljöinitiativ

Industrin i denna region är ett allt större hot för ekosystemet i denna unika sjö. Tacisprojekt koncentrerades på särskilda miljömål: Minskningen av luftföroreningen från det oljekemiska bolaget i Archangelsk och det termoelektriska kraftverket i Irkutsk, hanteringen av avloppsvatten och en stor ombyggnad av Bajkals massa- och pappersfabrik. Tacis anslog 14 miljoner ecu för investeringar och rådgivning i denna sektor, inbegripet omstrukturering av företag, utveckling av mänskliga resurser, energipolicy och -effektivitet, hanteringen av naturresurser och kampanjer på miljöinformation.

Ramprogram

Ramprogram samlar ihop småskaliga projekt eller projekt av samma art under ett paraply, så att tjänster kan lämnas snabbt och effektivt. De kompletterar Tacis konventionella programmeringsprocess som upprättar individuella projekt, oftast mycket större. I det följande anges typen av projekt som ingår i ramprogram i Ryssland.

Bistroprogram

Bistroprogrammet är avsett för snabbt genomförande av små projekt med kort livstid. Det genomsnittliga kontrakterade beloppet under 1995 var 64.000 ecu. De vanligaste Bistroprogram, som handläggs av Tacis sektion av Europeiska kommissionens delegation i Moskva, är konferenser, seminarier, workshops, utbildnings- och

sektorsstudier - några av programmets mest synliga aspekter. Några exempel på aktiviteter under 1995 inbegriper organisationen av miljöveckan i St. Petersburgregionen (som sedermera har övertagits av den lokala förvaltningen som en årligen återkommande händelse), och områdesstudier som sojautvecklingen i Krasnodarregionen och en bedömning av de grundläggande behoven av mentalt handikappade barn i Segesjadistriktet.

Stimulering till högre produktivitet

Ramprogrammet för produktivitetsinitiativet har fått ett positivt mottagande från deltagande högre befattningshavare i Europa och ryska deltagare. Programmet syftar till att förändra ryska företagsledningsmetoder i privata och statsägda sektorer genom intensiva övningsseminarier och en tre månaders placering av ryska befattningshavare i västliga företag. På många sätt utgör produktivitetsinitiativet en omvänd process av den vanliga know-how-strukturen i det att know-how inte "levereras" till partnerorganisationerna utan skall tas reda på av dem. Under 1994 deltog 40 befattningshavare i programmet. Under 1995 kontrakterades 5,5 miljoner ecu och 200 arbetsplaceringar ägde rum och ytterligare 100 ordnades för 1996.

Den nya gruppen för övervakning och utvärdering

En ny grupp för övervakning och utvärdering började i september 1995. Med personal på tjugo Moskvabaserade experter och ytterligare åtta lokala experter på platsen återspeglar gruppen Tacis nya geografiska linje. Gruppen besöker regelbundet projekten och rapporterar varje kvartal. Förbättringar gjordes på föregående kvartalsvisa

tillsyn, och för första gången utvärderades samtliga 320 Tacisprojekt i Ryssland. Europeiska kommissionens delegation i Moskva koncentrerade sig på övervakning av projekt tillsammans med övervaknings- och utvärderingsgruppen. Därigenom kan potentiella svårigheter identifieras och lösas tidigare i projektcykeln.

Relationer till andra donatorer

Tacis samarbetar nära med andra donatorer som är aktiva i Ryska federationen som Världsbanken och G7. Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling förstärkte sin lokala representation i Moskva, vilket har gjort det möjligt för Tacis att samarbeta ännu närmare med dem vid förberedelsen av projekt för finansiering.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftssäkerhet och miljö	12,89	0	0	0	0	12,89
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	27,2	29,76	54,5	43,4	40,6	195,46
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	46,64	24,57	44	18,85	52,8	186,86
Jordbruk	50,85	21,49	12,5	16,3	17	118,14
Energi	41,5	16	21,1	19,5	18	116,1
Transport	32,87	14,25	13,55	13,9	12,6	87,17
Policyrådgivning	0	0	0	18,95	0	18,95
Telekommunikationer	0	4,93	5,1	4,1	5,4	19,53
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	10	15	14,79	39,79
Totalt	211,95	111	160,75	150	161,19	794,89

Maximering av resurser och minimering av slöseri: Tacis i NSO: s energisektor

Energi i NSO

De Nya oberoende staterna - och i synnerhet Ryssland och staterna i Centralasien - befinner sig bland världens största energiproducenter. Dessa länder har stora resurser av olja och gas, och deras exporten utgör en stor andel av inkomsterna i hårdvaluta.

Emellertid står energisektorn i hela NOS inför ett antal stora problem, till stor del beroende på produktionen av billig energi, särskilt för industrin, varvid endast ringa uppmärksamhet ägnas energieffektivitet vad gäller försörjning och förbrukning.

På senare tid har sektorn lidit av en brist på investeringar, vilket har ökat ineffektiviteten och slöseri vid leveransen, och av en förseningen av nya projekt avseende energiförsörjning. Under tiden är miljökonsekvenserna av energiproduktionen och slöseri med energi enorma.

Varje energikälla har sina egna problem och utmaningar. Till exempel behöver produktionsnivåerna för olja och gas upprätthållas och sammankopplas med energisparåtgärder. Kärnkraften, som svarar för drygt 12 procent av elektricitetsalstringen i Ryssland och 34 procent i Ukraina, måste granskas ingående, särskilt vad gäller säkerheten av gamla reaktorer och upprättandet av en effektiv verksamhet av oberoende regleringsmyndigheter.

Under tiden är slöseriet med energi sådan att västliga experter har bedömt att NOS industrisektor skulle kunna minska sina behov med upp till 40 procent. I det långa loppet ligger lösningen på detta problem i en prissättning som svarar bättre mot de verkliga kostnaderna för produktion och leverans och mot efterfrågan på särskilda energibärare.

Tacis initierar stora energireformer

Reformen och moderniseringen av energisektorn är avgörande för processen att bygga upp en marknadsekonomi, och Tacis har under fem år spelat en viktig roll i denna sektor genom att överföra know-how och att främja pilotprojekt och demonstrationsprojekt som är avsedda för imitering.

Tacis arbetar parallellt och i nära samordning med andra donatororganisationer, särskilt Världsbanken och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling. En viktig utgångspunkt för aktiviteterna är Europeiska energidokumentet (European Energy Charter), vars syfte är att främja utvecklingen av en större energimarknad i hela Europa och att förbättra säkerheten av energileveranser, effektivitet och säkerhet och att minimera miljöproblemen.

Över 150 Tacis energiprojekt har numera genomförts - i Vitryssland, i de tre kaukasiska länderna, i Kirgistan, Moldavien, Mongoliet, Ryssland och Ukraina. 228,01 miljoner ecu har allokaterats till energisektorn under tiden 1991-1995, av vilka Ryssland har erhållit 116,1 miljoner ecu och Ukraina 41,58 miljoner ecu. De övriga Tacis partnerländer har åtnjutit stöd av energiprojekt inom ramen för Tacis multinationella program.

Programaktiviteter

Tacis har aktiviteter inom NOS energisektor på både operativ och institutionell nivå, och de kan indelas i fyra breda områden:

- Energieffektivitet och -konservering.
- Rehabilitering och modernisering av produktion, överföring och distribution av olja, gas och elektricitet.
- Stöd till juridiska och administrativa ramar.
- Omstrukturering av kolsektor.

Vart och ett av Tacis partnerländerna ställer mycket olika problem och utmaningar på energisektorn. Situationerna sträcker sig från den i Armenien, där vatten och elektricitet tidvis endast kan fås någon timme om dagen, till Uzbekistan och Kazakstan, som är förhållandevis rika på resurser. Tacis aktiviteter orienteras efter kvaliteten och kvantiteten på energiresursen, effektiviteten på infrastrukturen och landets status som nätverksexportör eller -importör av energi.

Moldavien

Som ren importör av energi har Moldavien träffats hårt av de stigande energipriserna och förblir beroende av Ryssland för huvuddelen av sin försörjning. Landet kan förbättra sin situation genom att främja energisparande och -effektivitet i industrin, den kommersiella och den privata sektorn.

Ukraina

Ukraina är beroende av energiimport, som försämrats genom de stigande kostnaderna för importerad energi efter sammanbrottet av f.d. Sovjetunionen. G7:s handlingsplan kräver omstruktureringen av Ukrainas energisektor. Livskraftiga optioner är att diversifiera både energimixen och leveransländerna och att uppmuntra till energisparande och effektivitet.

Georgien

Georgiens enda inhemska energikälla är vattenkraft, vilket har medfört att landet numera är starkt beroende av import, som inte längre subventioneras. Landets energiinfrastruktur är gammal och i dåligt skick på grund av inadekvat underhåll och olämplig operativ praxis.

Armenien

De huvudsakliga begränsningar av Armeniens ekonomiska tillväxt ligger i landets begränsade tillgång på naturresurser, under det att föråldrad teknologi och ineffektiv praxis gör dess industri energiintensiv. Landet är mycket beroende av import av energiprodukter. Konsumtionen som sådan har sjunkit snabbt. Landet måste utveckla sina inhemska kolvätefyndigheter för att i någon mån lätta beroendet av import.

Azerbajdzjan

Landet har bevisligen oljereserver som kan bli grunden för omstruktureringen av ekonomin. Emellertid har landets produktionsnivå sjunkit på grund av låg investeringsnivå och ett dåligt pipeline-nät.

Turkmenistan

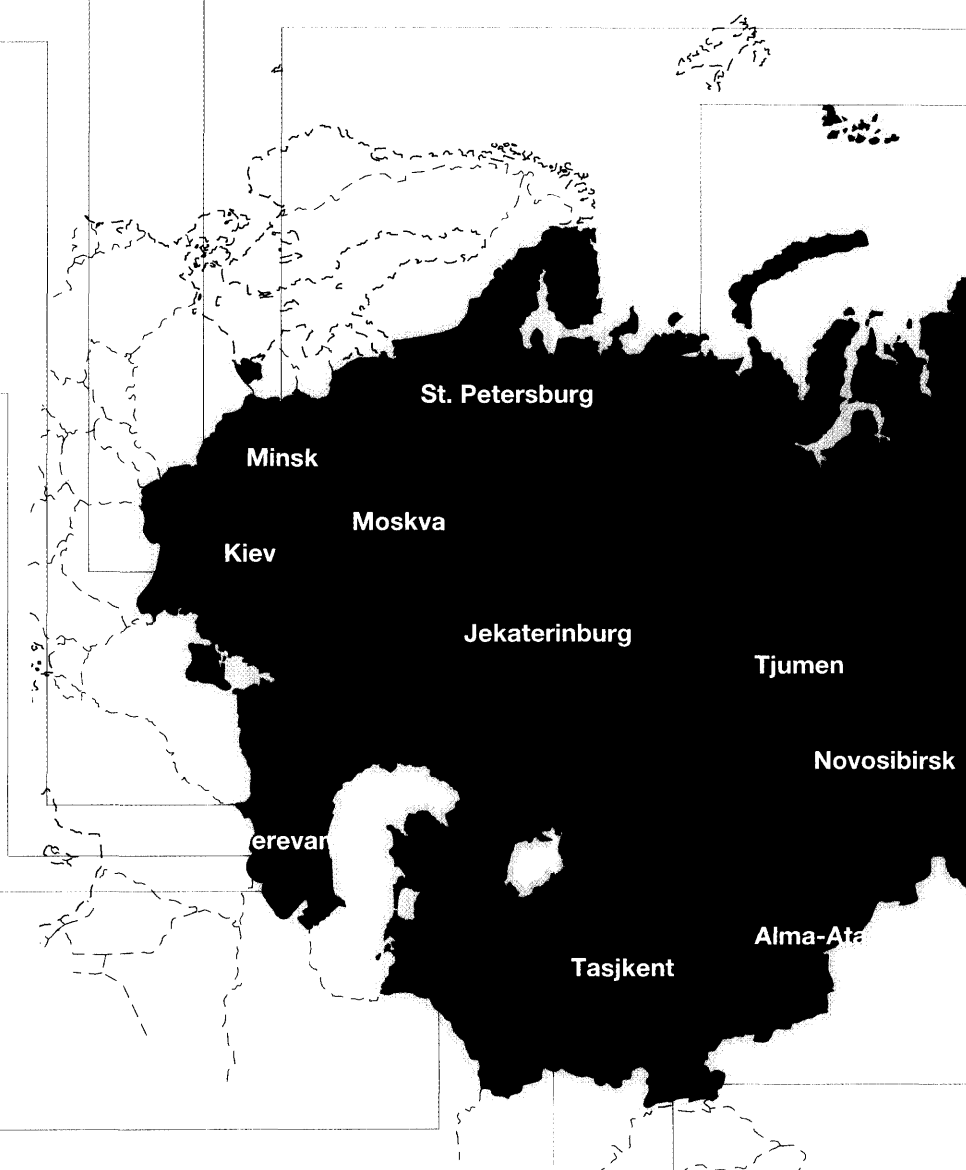
Turkmenistan yvas över sina stora reserver på olja och gas. Tidigare har man fokuserat på regionala marknader, men nu inriktar landet sin uppmärksamhet på Europa och Asien.

Uzbekistan

Uzbekistan, som har stora naturliga gaslager och har nyligen upptäckt olja, är potentiellt självförsörjande på energi. Emellertid behövs expertrådgivning för att göra sektorn livskraftig och för att uppfylla internationella finansieringskriterier för investeringar.

Kirgistan

Landet har inga olje- eller gasreserver av betydelse. Det är emellertid rik på hydroelektrisk kapacitet och spelar en nyckelroll i regionens vattendistributionssystem.

Vitryssland

Med få lokala energiresurser har Vitryssland lidit svårt av de höga kostnaderna för importen av sitt bränsle. Energi är en av de nyckelsektorer som påverkar landets underskott i betalningsbalansen. Regeringen har vidtagit åtgärder för att införa nyckelreformer i energisektor och medger att det finns bland annat en stor potential att förbättra energieffektiviteten.

Kazakstan

Kazakstan har betydande reserver på olja och gas och har utfäst sig att främja utländska investeringar i sin energisektor.

Ryssland

Energisektorn, som står för två tredjedelar av Rysslands export till EU, utgör en viktig grund för landets ekonomiska omstrukturering. Sektorn förblir förvrängd genom prissättningspolitiken, som slits mellan trycket att höja priserna till ekonomiska nivåer och den politiska nödvändigheten att hålla energipriserna nere så att människorna har råd med dem. Det finns naturliga monopol på el och gas, som behöver regleras, under det att sektorn fortfarande lider av för stort slöseri.

● EG Energicentrer

Sammanlagda utgifter

Budgetar anslagna av Tacisprogrammet till NOS energisektor i miljoner ecu

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	1,3	0	4,1	0	2	7,4
Azerbajdzjan	0	0	0	3,6	2,5	6,1
Baltiska staterna	3	0	0	0	0	3
Vitryssland	4,1	1,9	0	0	3	9
Georgien	0,4	0	0	0	2,3	2,7
Kazakstan	0,7	3,2	0	0	0	3,9
Kirgistan	0,7	0	2,4	0	1,7	4,8
Moldavien	0	2	0	0,6	1,5	4,1
Mongoliet	0	0	0	1	0	1
Ryssland	41,5	16	21,1	19,5	18	116,1
Tadzjikistan	0	0	0	1	0,95	1,95
Turkmenistan	0	1	0	0	0	1
Ukraina	6,2	8,08	5,4	15	6,9	41,58
Uzbekistan	0,4	5,28	0	0	0	5,68
Multinationella program	6,7	1,5	5	3	3,5	19,7
Totalt	65	38,96	38	43,7	42,35	228,01

Tadzjikistan

En stor vattenkraftpotential har helt nyligen exploaterats, och tillgången på ymniga vattenresurser medger att landet kan höja sin elproduktion både för lokal konsumtion och för export, vilket minskar pressen som orsakas av behovet att importera olja, gas och kol.

Mongoliet

I Mongoliets svåra klimat har energiförsörjningen en direkt betydelse för levnadsvillkoren. Mycket av den energialstrande infrastrukturen är gammal och i behov av ersättning eller renovering.

Omfånget av Tacis energiaktiviteter

Tacis aktiviteter sträcker sig över ett vitt område. De vanligaste aktiviteterna omfattar följande:

- Tillhandahållandet av energisparmetoder kombinerat med pilotprojekt som omsätter konserveringsteorin i praktik.
- Stöd till reorganisationen av oljesektorns administration på nationell nivå inbegripet utvecklingen av de lagar och förordningar som är nödvändiga för att uppmuntra utländska investeringar i oljeindustrin.
- Hjälp till modernisering av uppvärmningsenheter i oljeraffinaderier.
- Samarbete med civila myndigheter att utvärdera subsektorn för uppvärmning i städerna.
- Tillhandahållandet av know-how vid planering och produktion i gassektorn.
- Tillhandahållandet av know-how och utbildning avseende modernisering av energiproduktions-faciliteter.
- Stöd till förbättringar i fungerandet och effektiviteten av systemet för kraftgenerering, överföring och distribution.
- Införande av moderna databaserade automatiska system för fakturering och överenskommelser avseende kraftdistribution.
- Främjande av teknologiöverföring för moderniseringen av befintliga och nykonstruerade kraftstationer.

Projektfokus

Tacis initiativ för energisparande i Ukraina

Tacis utvärderingsgrupper har arbetat nära samman med ukrainska regeringen för att säkerställa att realistiska lösningar på de viktigaste problemen i landets energisektor kan omsättas i praktik. Denna process började med en omfattande kvantitativ forskningsöversikt som utfördes tillsammans med ministeriet för energi och elektrifiering, den statliga kommittén för olja och gas, den statliga kommittén för kol och den statliga kommittén för kommunal service.

Projektets slutsatser anger behovet att upprätta en prissättningspolicy och att fastställa taxor för energiförbrukning samt att upprätta ett nationellt energiverk. Detta organ skulle rationalisera energiförbrukningen och anta det övergripande ansvaret för energipolitiken (inbegripet taxor och prissättning). Verket skulle också säkerställa att individuella energisparprojekt genomförs som del av en vidare strategi.

Lösningar på energiproblem

Tacisprogrammet - i samarbete med Europeiska kommissionens Thermieprogram - har upprättat ett nätverk av tio energicentrer i NOS. Dessa är avsedda att hjälpa att erbjuda lösningar i energikonserveringsfrågor avseende lokal industri i partnerländerna.

Centrernas aktiviteter räcker från revision av kokare vid industrianläggningar till lanserandet av konsumentinformation och juridisk information samt miljö- och medvetenhetskampanjer. De genomför marknads- och teknologiutvärderingar och organiserar utställningar av energiteknologier, workshops, utbildning och platsbesök. De upprättar också kontakter mellan producenter och köpare av utrustning.

Till att börja med har centrerna personal från Västeuropa som arbetar med lokala experter och utbildar dem att analysera och lösa problem på platsen. När de västliga experterna har genomfört sitt jobb lämnar de över ansvaret till de nu färdigutbildade lokala specialisterna.

EG-energibussar, som arbetar utifrån de flesta energicentrer, är mittpunkten för effektivitetssatsningen. De är utrustade med övervakningsutrustning och mjukvara och besöker stora industrizoner och fjärrvärmeanläggningar för att genomföra flygande revisioner och övervakningsaktiviteter.

Tadzjikistan

Inhemsk politisk instabilitet har förhindrat inledningen av ett partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Tadzjikistan och Europeiska gemenskapen och dess medlemstater. Relationerna bygger för närvarande på 1989 års handels- och samarbetsavtal med f.d. Sovjetunionen.

Valen i februari resulterade i ett överväldigande parlamentariskt stöd för presidenten, och förhandlingar under hela 1995 för att lösa det inbördeskrig som startade 1992 framskred långsamt. Ytterligare inre problem har lett till av premiärministern och hans viktigaste ställföreträdare avsatts.

Tadzjikistan var den sista av de Nya oberoende staterna som införde en egen valuta i maj 1995. Den nya tadjikiska regeringen upprepade sitt engagemang i ett fortsatt ambitiöst ekonomiskt reformprogram. Emellertid förblir inflationen hög, cirka 80 procent per månad. Under 1995 startade Tadzjikistan flera samriskprojekt med västliga partner avseende mineralbrytning. Tadzjikistan koncentrerar sig på initiativ på marknadsreformer för sin jordbrukssektor, särskilt avseende markprivatisering och uppmuntrandet av ökade privata produktions- och förädlingsystem. Uppmärksamheten koncentreras nu på olika förhandlingar med Internationella monetära fonden om ett reformprogram som skulle berättiga till ett lån genom fondens facilitet för strukturell omvandling.

Uppmuntrande till reform i Tadzjikistan

Tacis budget för 1995 anslag 4 miljoner ecu för det nationella programmet i Tadzjikistan. Vilket koncentreras på följande sektorer:

- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- utveckling av mänskliga resurser
- energi.

Tadzjikistan åtnjöt också stöd från Europeiska gemenskapens program för livsmedelshjälp och från programmet för humanitär hjälp genom ECHO.

Förbättring av livsmedelsproduktionen

Ett tidigare Tacisprojekt hjälpte att upprätta en enhet för policyrådgivning inom jordbruksministeriet. Under 1995 fortsatte Tacis att stödja ministeriet för att identifiera områden som skulle dra omedelbar nytta av Tacis know-how för att förbättra sektorns övergripande effektivitet och öka Tadzjikistans självförsörjandenivå.

Tadzjikistan producerar genomgående frukt och grönsaker av hög kvalitet, men saknar ett utvecklat system för effektiv förädling och export. Ett Tacisprojekt (1,75 miljoner ecu) stödde Tadzjikistans planer att utveckla förädlingssektorn genom att uppmuntra till starkare förbindelser mellan de inblandade organisationerna och genom att arbeta med individuella fabriker för att förbättra förädlings tekniker och företagsledningsfärdigheter. Projektet arbetade också med att utveckla stödtjänster för nya privata lantbrukare och förädlare.

Förmedling av kunskaper och färdigheter

Tacis fortsatte under 1995 inom sektorn mänskliga resurser för att förstärka undervisningen i marknadsekonomi och företagsledning - en utvidgning och komplettering av aktiviteter från 1994.

Ett Tacisprojekt om 1 miljon ecu stödde de båda utbildningscentrerna i Dushanbe och Kodzhand, som upprättades under 1994. Programmet innefattade utbildning av utbildarna i dessa institutioner och förmedling av know-how avseende utvecklingen av en måttssydd timplan för kursutveckling. Tacis engagemang uppmuntrar båda centrer att fortsätta på en kommersiell bas efter det att projektet har avslutats.

Energi - utveckling av en viktig resurs

Hydroelektricitet är Tadzjikistans huvudsakliga energikälla, fastän landet förblir beroende av import för sina behov gas och olja. Tacis har hjälpt Tadzjikistans energimyndigheter att besluta hur man bäst kan utnyttja de befintliga vattenkraftresurserna och utveckla energihandel med sina grannländer.

Ett Tacisprojekt värt 950.000 ecu bidrog till förberedelsen av studier för att besluta om den ekonomiska genomförbarheten av att slutföra vissa oavslutade och föråldrade vattenkraftverk. Projektet undersöker också kostnader och effektivitet av energileveranser och en övergripande medvetenhet om frågor avseende energieffektivitet.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	0	0	0	0	0
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	0	0	1	1	2
Jordbruk	0	0	0	1,68	1,75	3,43
Energi	0	0	0	1	0,95	1,95
Transport	0	0	0		0	0
Policyrådgivning	0	0	0	0	0	0
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	0	0,32	0,3	0,62
Totalt	0	0	0	4	4	8

Anm.: Tadzjikistan erhöll inga anslag under 1991-1993.

Turkmenistan

Ministerrådet anmodade kommissionen att genomföra förberedande diskussioner med Turkmenistan med tanke på en möjlig förstärkning av kontraktsrelationerna. Som med Uzbekistan har EU-presidiet och kommissionen utarbetat en rapport om situationen av de mänskliga rättigheterna i landet. Turkmenistan ansökte mot slutet av 1995 officiellt om att inleda förhandlingar avseende ett partnerskaps- och samarbetsavtal.

Turkmenistans prioriter under 1995 fortsatte att fokusera på att upprätthålla ekonomisk och politisk stabilitet.

Fastän landet är rikt på naturtillgångar och exportpotential saknar Turkmenistan den nödvändiga know-how för att fullt kunna exploatera sina möjligheter. Den ekonomiska prestationen har emellertid förbättrats i vissa avseenden. Inflationen minskade från 649 procent under 1994 till 150 procent under 1995. Turkmenistan har fortfarande svårigheter med att få betalt av sina viktigaste handelspartner i NOS för naturgasen, som utgör den största delen av landets export. Detta har lett till allvarliga inhemska ekonomiska problem och även till en brist på korn. För närvarande litar landet uteslutande till det ryska rörlednings-nätverket för exporten av sin gas.

Tacis stödjer utveckling

Tacis stödjer den turkmeniska regeringens initiativ att utveckla landets ekonomi och fokuserar under 1995 på tre huvudsakliga områden

- produktion, behandling och distribution av livsmedel
- omstrukturering och utveckling av företag
- utveckling av mänskliga resurser.

Tacisprogrammet för Turkmenistan uppgick under 1995 till 4 miljoner ecu.

Utvidgning av jordbrukssektorn

Tacis koncentrerade sig på att hjälpa de turkmeniska myndigheterna att utveckla och förbättra output och effektivitet i kött- och mjölkförädlingssektorn. Tacis know-how var viktig för utvecklingen av betydelsefulla finansiella genomförbarhetsstudier för utvalda fabriker och koncentrerades på långfristiga ekonomiskt livskraftiga investeringsprojekt för att attrahera samriskpartner. Projektet (930.000 ecu) rekommenderade också privatiseringsstrategier för framtiden.

Ett andra Tacisprojekt värt 750.000 ecu initierade en helt ny granskning av Turkmenistans fiskeindustri för att

besluta om framtida möjligheter och bedöma utvecklingen av sötvattensfisket. Tacis expertis koncentrerade sig på att säkerställa att studierna höll internationell standard för att därmed öka chanserna att erhålla ytterligare stöd av internationella organ eller joint venture investeringar.

Förstärkning av företagsutveckling

Tacis fortsatte under 1995 att erbjuda de turkmeniska myndigheterna policyrådgivning på hög nivå och koncentrerade sig på att bygga på resultaten från tidigare projekt. Utvecklingen av och stödet till sektorn små och medelstora företag förblev en prioritet liksom genomförandet av en storskalig privatiseringsstrategi. Under 1995 har både Tacis och EBRD arbetat på att främja joint venture projekt i mineral-, industri- och textilsektorn.

Mänskliga resurser - en outnyttjad resurs

Tidigare Tacisstöd för utvecklingen av mänskliga resurser i Turkmenistan har huvudsakligen gällt utbildningen av statstjänstemän och nådde sin höjdpunkt med upprättandet av institutet för offentlig förvaltning under 1995. Tacis know-how hjälpte också vid utvecklingen av en rättslig och institutionell ram för hanteringen av mänskliga resurser. Tacisprojektet (1 miljon ecu) hjälper också Turkmenistans myndigheter att utveckla ett system för offentlig förvaltning för att anpassa sig till behoven i en marknadsekonomi.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	0,57	0	1,8	1	3,37
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	1,05	0	1,8	1	3,85
Jordbruk	0,88	3,68	0	3,6	1,68	9,84
Energi	0	1	0	0	0	1
Transport	0	0	0	0	0	0
Policyrådgivning	0	2,5	0	0	0	2,5
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	0	0,8	0,32	1,12
Totalt	0,88	8,8	0	8	4	21,68

Anm.: Turkmenistan erhöll inga anslag i 1994 års budget

Ukraina

Den reformpolicyn som genomfördes av regeringen visade tydliga resultat under 1995. Fastän det finns allmän förståelse för reformen försvagar emellertid den sjunkande levnadsstandarden stödet för de svåra beslut som är nödvändiga för att genomföra regeringens program. I vart fall har den av presidenten genomförda policyn bidragit till den förbättring av Ukrainas internationella status som ägde rum under 1995.

Under sitt besök hos den Europeiska kommissionen i Bryssel i juni 1995 upprepade Ukrainas president sitt stöd för närmare förbindelser med Europeiska gemenskapen och för en fortsatt reformprocess. Han betonade att en stark ekonomi är avgörande för Ukrainas ekonomiska oberoende.

Tacisprogrammets verksamhet i Ukraina fortsatte 1995 med anmärkningsvärda resultat, särskilt vad gäller reformering av energisektorn och omstrukturering av företag. 1995 fattade Ukraina också beslutet att stänga kärnkraftverket i Tjernobyl, och en gemensam avsiktsförklaring undertecknades av G7-länderna och Ukraina med en utfästelse av G7-länderna att stödja denna stängning.

Tacissektionen hos Europeiska kommissionens delegation i Kiev, som nyligen upprättats, leder till närmare och effektivare samspel och kommunikation mellan Tacis och dess partners i Ukraina.

Interimsavtalet undertecknat

Partnerskaps- och samarbetsavtalet undertecknades i mars 1995 och skall ratificeras under 1995. Den politiska och ekonomiska dialogen är inledd med ministermöten varje halvår, och Tacis hjälper Ukraina vid anpassningen av landets lagstiftning till standarderna i PSA. Mycket återstår att göra inom områdena icke-diskriminering mot utländska företag, marknadstillträde för utländska produkter och tillträde för utländska investeringar.

Interimsavtalet undertecknades i juni 1995. Det erhöll ett positivt yttrande från Europaparlamentet i oktober 1995 och därmed inleddes handelsaspekterna i partnerskaps- och samarbetsavtalet.

Som en del av avtalet sammanträffade samkommittén mellan Europeiska gemenskapen och Ukraina i mars 1995 i Bryssel och utvecklade en nära och strukturerad dialog avseende handels- och ekonomiska relationer.

Ukrainas anslutning till Europarådet sågs också som ett tydligt tecken på landets långfristiga engagemang i fråga om närmare politiska relationer med Europeiska unionen.

Tacis - förstärkning av reforminitiativ

Tacis stödde Ukrainas reformansträngningar under 1995 genom att fokusera på följande områden:

- energi
- omstrukturering och utveckling av företag
- kärnkraftsäkerhet och miljö
- utveckling av mänskliga resurser
- produktion, behandling och distribution av livsmedel.

Tacisbudgeten för Ukrainas nationella program uppgick under 1995 till 72,5 miljoner ecu, inbegripet 35 miljoner ecu till det nationella programmet och 37,5 miljoner ecu som Tacis bidrag till EU/G7 handlingsplanen för Ukrainas energisektor. Ukraina erhöll också stöd på 18 miljoner ecu till kärnkraftsektorn från Tacis flerländersfond och från andra flerländersfonder för policy- och juridisk rådgivning, demokratiprojekt och samarbete i fråga om statistik och tull.

Energi - central för Ukrainas utmaning

Ukrainas långfristiga ekonomiska blomstring beror på betydande reformer i denna sektor. De höga kostnaderna för import av energi är en tung post i Ukrainas betalningsbalans och budgetunderskott.

1994 initierades många reformplaner för energisektorn med betydande medverkan från Tacis, och Tacis intresse i denna sektor fortsatte under 1995. I nära samarbete med den ukrainska förvaltningen identifierades fyra prioriterade områden för Tacisaktiviteter under 1995: Hjälp till nationella institutioner för energisparande, stöd till subsektorerna för olja och gas, hjälp att skapa ett gemensamt ministerium för bränsle och energi och hjälp med en ekonomisk analys av moderna förbränningsteknologier vid rehabiliteringen av kraftstationen i Trypolje.

Tacisstödda studier som kompletterades under 1994 har redan granskat efterfråge- och tillgångssituationen i Ukraina. Baserat på slutsatserna i dessa studier görs framsteg i fråga om identifikation och nedläggning av ineffektiva monopol. Dessutom har ineffektiva produktionstekniker efter hand ersatts av mera avancerade produktionsmetoder.

En löpande prioritet är att säkerställa att Ukrainas förvaltning antar en prispolitik för energi som återspeglar de verkliga kostnaderna för energileveranser och främjar energisparande. Gasavläsningsprojekt för privata och industriella förbrukare initierades under senare delen av 1995 och kommer att fortsätta under 1996. Avsikten är att industriella och privata förbrukare börjar att betala för sin verkliga energiförbrukning. Endast på detta sätt kommer den övergripande situationen på tillgång och efterfråga att förbättras.

Steg har också vidtagits att minska antalet obetalade gasräkningar. Fram till januari 1996 betalades obetalade räkningar genom statliga subventioner, vilket endast ökade pressen på den statliga budgeten. När de statliga subventionerna för energibetalningar upphör i slutet av januari 1996 erhåller bolagen inte längre energikrediter tills de har betalat alla öppna räkningar.

Framgången med reform av energisektorn har emellertid ökat problemen för privata förbrukare och små företag som inte kan betala de uppkomna tilläggskostnaderna. Dessa problem kommer att öka allteftersom de statliga subventionerna upphör. Ukraina kommer i framtiden att fokusera på utvecklingen av bränsle- och energisystem i syfte att införa teknologier för energisparande för alla förbrukare.

Omstrukturering och privatisering av företag

Omstrukturering och utveckling av företag har en fortsatt hög prioritet för Ukraina. Många aktiviteter inom denna sektor överenskomms eller påbörjades under 1994, fastän deras framsteg stördes 1995 genom fortsatta problem med massprivatiseringsprogrammet.

Tacis fortsatte sitt stöd till fonden för statlig egendom med en beviljning på ytterligare 1 miljon ecu utöver 1994 års anslag på 3 miljoner ecu. Tacis hjälper också att utveckla pilotprojekt för andelsregistrering och ger råd om tekniker för att strömlinjeforma procedurer. Trots att mycket av infrastrukturen för effektiv privatisering redan finns behövs det emellertid förbättringar om de uppställda målen skall nås. Ekonomisk omstrukturering visar sig svår att genomföra - omvandlingen av industrin genom privatisering matchas inte med reformer av offentlig förvaltning och utbildning.

Internationella donatorer har begärt att den ukrainska förvaltningen skall omkonstruera privatiseringsprocessen

så att privatiseringen sker snabbare, antalet andelar ökar och förvirringen på grund av oklara procedurer minskar. Samordningsmöten mellan internationella donatorer, som tas om hand av Tacis, USAID och Världsbanken illustrerar engagemanget att upprätta ett effektivt och internationellt accepterat privatiseringssystem. Förhoppningsvis kommer nya Tacisåtaganden att fokusera på att omkonstruera privatiseringsprocessen. Arbetsgrupper har tillsatts av Tacis för att ta sig an de mest angelägna problemen.

Tacis stöd till sektorn för små och medelstora företag fortsatte under 1995 med verklig framgång. I både Kiev och Zaporizzja har utvecklingsbyråer för små och medelstora företag och affärskommunikationscentrer etablerats som erbjuder seminarier och utbildningskonsultationer. Ett nätverk av centrer för post-privatiseringsstöd har utvecklats som tillhandahåller välbehövligt stöd till nyligen privatiserade företag. Kievcentret har varit verksam i några månader och kommer att följas av centrer i Lugansk och Zaporizzja under 1996. Ytterligare centrer är planerade till följd av de under 1995 uppnådda resultaten.

Förbättring av kärnkraftsäkerhet och skydd av miljön

Projekt för kärnkraftsäkerhet och miljö bibehåller en hög prioritet för Ukraina och den största delen av Tacis anslag går till denna sektor.

Beslutet att stänga kärnkraftverket i Tjernobyl år 2000 togs i april 1995 av Ukrainas regering, G7-länderna och Europeiska kommissionen.

Ukraina ställdes inför problem att säkra internationellt stöd till detta stängningsprojekt. Tacis hjälpte emellertid att hitta lösningar för utvecklingen av nya tekniska processer för hanteringen av kärnavfall, fastän projektet kompliceras ytterligare genom svårigheten att bestämma hur mycket det kommer att kosta tills de relevanta genomförbarhetsstudierna är färdigställda. Ett Tacisprojekt värt 1,5 miljoner ecu spelade en viktig roll vid utarbetandet av en nedmonteringsstrategi. Under tiden fokuserade sarkofaggenomförbarhetsstudien på att föreslå tekniker för att ta hand om resterande skadade enheter.

I december 1995 undertecknade Ukraina, medlemmarna i G7 och Europeiska kommissionen en gemensam avsiktsförklaring som lovade långfristigt ekonomisk stöd till projektet. (Se även avdelningen "Multinationella program").

Jordbruket - en fortlöpande prioritet

Stödet till den nödlidande jordbrukssektorn blir en allt högre prioritet för Ukraina. Sedan 1991 har Tacis anslagit över 35 miljoner ecu till livsmedels- och jordbrukssektorn. På den politiska nivån befinner sig emellertid formuleringen och genomförandet av en jordbrukspolitik fortfarande på ett relativt tidigt stadium, fastän Tacis projekt har berömts av presidenten för sin kvalitet och output.

Volymen på output från jordbruket har emellertid fortsatt att sjunka. Sammantaget tar utgifterna för baslivsmedel i en genomsnittsfamilj över halva månadsinkomsten. Eftersom de inte längre kan lita till statliga subventioner befinner sig många lantbruk på branten till kollaps. Det finns fortfarande en osäkerhet om rätten till mark, det finns mycket liten säkerhet i marknadstransaktioner och den institutionella ramen är ineffektiv. Även i slutet på 1995 fanns det ingen samstämmighet om hur man skall privatisera denna sektor.

Tacis stödde därför utkastet till ett system för markregistrering, avsett att upprätta förordningar som styr överföringen av mark från staten till privata ägare. Detta kommer att bidra till att förbättra sannolikheten av privatisering inom jordbrukssektorn. Tacis hjälpte också att förbättra lagringstekniker för korn.

Mänskliga resurser

Under 1995 startade ett stort projekt för att stödja omskolning och återanställning av officerare, utformat att utveckla kurser i praktisk utbildning i företagsledning för officerare och att främja deras återintegrering i det ekonomiska livet. Ett annat projekt utvecklades för att stödja reformen av systemet för socialt skydd, under det att Tacis fortsätter att stödja utvecklingen av arbetsförmedlingar och aktiva arbetsmarknadsåtgärder.

Bankväsende och finans - utveckling av färdigheter

Det mesta av Tacisstödet till Ukrainas banksektor har gällt tillhandahållande av praktisk utbildning. Tacis europeiska bankrådgivningsservice har varit ett viktigt verktyg vid tillhandahållande av stöd till utvalda kommersiella banker. Individuella praktiska utbildningsprogram har också utvecklats för Bank Ukraina och Oschadny Bank. Tacis har också etablerat en skola för bankutbildning och en skola för försäkringsutbildning.

Tacis har också arbetat med banker som deltar i kreditlinjesystemet av Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling. Projektet koncentreras

på rådgivning till bankers kreditavdelningar. Tacis engagemang har starkt förbättrat systemets långfristiga effektivitet.

Bistroprogrammet

Bistroprogrammet, avsett för snabbt genomförande av små projekt med en kort livslängd, lanserades i Ukraina under 1995. Det genomsnittliga beloppet under 1995 var 58.000 ecu. Bistropjektet, som handläggs av Tacissektionen hos Europeiska kommissionens delegation i Kiev, omfattar alla prioriterade sektorer i det vägledande programmet. Stöd ges också till förbättring av investeringar och handelsvillkor.

Relationer med andra donatorer

Många internationella organisationer stödjer den ukrainska förvaltningen i sina ansträngningar att omstrukturera ekonomin. 1995 spelade Tacis en central roll vid samordningen av den internationella responsen till Ukrainas nödlidande privatiseringsprogram och deltog i de arbetsgrupper som hade upprättats för att ta sig an de mest brådskande problemen. Dessutom tillhandahöll Tacis 37,5 miljoner ecu för EU/G7 handlingsplanen för Ukrainas energisektor.

I december 1995 suspenderade Internationella monetära fonden Standby-arrangemanget för Ukraina för att ett antal prestationskriterier inte hade uppfyllts. Fortsatt finansiellt stöd från Europeiska gemenskapen och dess medlemstater beror på om Ukraina kan behålla stödet från Internationella monetära fonden.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	3,54	0	0	20,5	37,5	61,54
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	1,7	16,8	12,36	4,3	10,7	45,86
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	4,65	3	7,36	4	7	26,01
Jordbruk	7,67	12,31	10,54	5	4	39,52
Energi	6,2	8,08	5,4	15	6,9	41,58
Transport	4,89	7,26	3,22	0	0	15,37
Policyrådgivning	0	0	0	0	0	0
Telekommunikationer	0	0,83	0,55	0	0	1,38
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	3,82	1,7	6,4	11,92
Totalt	28,65	48,28	43,25	50,5	72,5	243,18

Uzbekistan

Relationerna mellan Europeiska gemenskapen och Uzbekistan vilar på 1989 års handels- och samarbetsavtalet med f.d. Sovjetunionen. 1995 ansökte Uzbekistan om öppnande av förhandlingar för ett partnerskaps- och samarbetsavtal med Europeiska gemenskapen och dess medlemstater. Följaktligen hölls i maj ett första samkommittémöte mellan de uzbekiska myndigheterna och Europeiska kommissionen och förberedande diskussioner för ett avtal hölls i juli i Tashkent. Dessa centrerades kring situationen i Uzbekistan avseende mänskliga rättigheter och demokratisk reform. Som hos andra partner är dessa bland de nödvändiga principerna som underliggör PSA. Under dessa samtal samtyckte Uzbekistan till att acceptera know-how genom Tacis inom dessa områden, vilket har öppnat dörren till initieringen av PSA-förhandlingar under 1996.

Uzbekistan har dragit nytta av höga världspriser för sin huvudsakliga exportartikel, råbomull. Detta har gjort det möjligt för landet att uppnå ett handelsöverskott för andra året i rad. Guld, uran och andra mineraler exporteras också.

Uzbekistans överflöd på minerala resurser (olja, gas och kol) har gjort landet nästan självförsörjande i energisektorn. Regeringens strikta budgetpolicy och monetära policy har lett till en avsevärd minskning av budgetunderskottet och inflationen har sjunkit med över 500 procent jämfört med 1994.

Under 1995 påskyndade regeringen reformprogrammet med införande av en plan som kräver en kraftigt ökad privatisering. Ekonomin är emellertid fortfarande ansträngd på grund av hög arbetslöshet och en avsaknad av utländska investeringar.

Tacis fokuserar på modernisering

Tacis stödde regeringen i sina reformansträngningar genom att fokusera på följande sektorer:

- utveckling av mänskliga resurser
- omstrukturerings och utveckling av företag
- produktion, behandling och distribution av livsmedel.

Under 1995 erhöll Uzbekistan 10 miljoner ecu från Tacisbudgeten för sitt nationella program och kunde också åtnjuta stöd från Tacis fond för multinationella program.

Utbildning för framtida företagsledare

Ett av huvudproblemen i Uzbekistan är bristen på välutbildade professionella affärsmän. Den pågående privatiseringen av industri och jordbruk kräver att de framtida entreprenörerna breddar sin kunskapsbas och utvecklar affärstekniker. Under 1995 kompletterade Tacis sitt 1993 års utbildningsprojekt i företagsledning i Tashkent med två projekt i Ferghanadalen och Samarkandregionen. Målen för dessa två projekt, vart och ett på 1 miljon ecu, är att utbilda lärare vid det statliga universitetet i Ferghana och det statliga universitet i Samarkand i modern företagsledning och språk. Bland annat innefattar projektet engelska språkkurser, marknadsekonomi och företagsledning, förbättring av metodikprogram och -material och rådgivning till fakulteterna om hur man bäst handhar och organiserar en kursplan.

Ett viktigt projekt värt 2 miljoner ecu börjar nu i samarbete med den statliga kommittén för prognoser och statistik, ministeriet för högre utbildning och särskild gymnasieutbildning och arbetsministeriet. Projektet syftar till att genomföra ett arbetsstatistiksystem av internationell standard, och att utveckla arbetsmarknadsorienterade utbildningsprogram för arbetslösa och ungdomar som har lämnat skolan.

Förberedelse för privat företagsamhet

Den snabba utvecklingen av nya lagar och förordningar nödvändiggör en fortbildning av personal i många olika sektorer. Tacis lanserade ett projekt om 1 miljon ecu tillsammans med föreningen för redovisningsspecialister och revisorer att fortbilda personal från privata företag och den statliga förvaltningen. Projektet fortbildar revisorer i senaste metodik, nödvändig för den nya civila och affärsrelaterade miljön.

Tacis stödde också Goskommimchestvo, den nationella myndigheten för privatiseringen, med 1 miljon ecu.

Stöd till jordbruksutbildning

Jordbrukssektorn är nyckeln till Uzbekistans ekonomi; den sysselsätter 30 procent av befolkningen och producerar 43 procent av nettoprodukten. Den blivande privata jordbrukssektorn kräver utbildad personal med moderna praktiska och kommersiella kunskaper. Den befintliga utbildningen ger inte tillräcklig övning i dessa färdigheter.

För att komma till rätta med detta problem initierades ett Tacisprojekt om 2,2 miljoner ecu hos det statliga jordbruksuniversitetet i Tashkent. Projektets huvudmål är att utbilda de personer som skall utbilda studenterna vid universitetet i en rad olika ämnesområden, och i att konstruera och utveckla kurs- och timplaner och att framställa det nödvändiga undervisningsmaterialet. En viktig aspekt av utbildningen är den tonvikt som läggs på medvetenheten av den påverkan som jordbruksmetoder har på miljön. Projektet kompletterar Tacis rådgivande och utbildningsbetonade aktiviteter i Ferghana- och Syrdariaområdena och kommer att fungera som ett pilotprojekt för ytterligare jordbruksutbildningsinstitut.

Skydd av Aralsjöns område

Som ett resultat av överutnyttjande av de vattentillgångar som rinner ut i Aralsjön lider området runt sjön av fruktansvärd miljöförstöring. Ett interstatligt råd från de fem regionala staterna har bildats för att angripa de ekologiska problemen genom en handlingsplan.

Tacis har bidragit med 4,75 miljoner ecu ur sin flerländersfond till en internationell fond som sköter de finansiella bidragen för miljöprojekt. Projektet vattenresurshantering och jordbruksproduktion ingår i ett samarbete med Världsbanken som omfattar drygt 18 projekt. Under 1995 påbörjades sju subprojekt i ett antal

områden, inbegripet studier om användningen av land- och vattenresurser, system för bevattning av gröda, strategier för vattenhantering samt tekniskt stöd avseende frågor som rent vatten, sanitär utrustning och hälsa och kostnadsanalys.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	0	0	0	0	0	0
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	0	2,26	0	3,35	2	7,61
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	0	3,51	0	6,8	4	14,31
Jordbruk	1,03	3,05	0	3,35	2,2	9,63
Energi	0,4	5,28	0	0	0	5,68
Transport	0,29	1,68	0	0	0	1,97
Policyrådgivning	0	3	0	0	0	3
Telekommunikationer	0	0	0	0	0	0
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0	0	1,5	1,8	3,3
Totalt	1,72	18,78	0	15	10	45,5

Anm.: Uzbekistan erhöll inga anslag i 1994 års budget

Multinationella program

Tacis har upprättat ett antal multinationella program för att förbättra samarbetet mellan partnerländerna och för att angripa problem som är gemensamma för alla Nya oberoende staterna. I multinationella program är antingen lösningen densamma för varje land eller för grupper av länder vilka måste arbeta tillsammans för att uppnå en verklig effekt.

Tacis 1995 års multinationella program om sammanlagt 144,5 miljoner ecu koncentrerades på områdena kärnkraftsäkerhet, livsmedelshjälp, miljö och bildande av nätverk. Det innehöll också stöd till det internationella centret för vetenskap och teknologi ISTC (som beskrivs särskilt i avsnittet om Ryssland) och för ett antal ramprogram som t.ex. Tacis demokratiprogram.

Några multinationella program beskrivs nedan.

Program för kärnkraftsäkerhet

Tacis anslag en summa på 58,5 miljoner ecu till sitt 1995 års program för kärnkraftsäkerhet. Programmet syftar till att förbättra säkerheten i kärnkraftverk i drift och i verksamheter avseende civilt kärnbränsle och avfallshantering, att främja regionalt samarbete om kärnkraftsäkerhet i länder som har sovjetbyggda kärnreaktorer i drift, och att förstärka regelramverket.

Förutom de 58,5 miljoner ecu som 1995 den Europeiska kommissionen tilldelade kärnkraftsäkerhet anslags 37,5 miljoner ecu (från sammanlagt 100 miljoner ecu under 1994-1996) för EU/G7:s handlingsplan för Ukrainas energisektor.

Gemensamma avsiktsförklaringar avseende genomförandet av aspekter i programmet för kärnkraftsäkerhet undertecknades mellan Europeiska kommissionen och Ryssland i februari 1995 och mellan kommissionen och Ukraina i oktober 1995. Dokumenten innefattar ansvarsförbindelser avseende kärnkraft, som befriar Tacis kontraktörer från potentiella rättsliga konsekvenser vid en kärnkraftolycka. Sedan starten av programmet om kärnkraftsäkerhet har Tacis experter varit tveksamma att leverera utrustning och viktiga studier innan en tillfredsställande ram fanns. Efter undertecknandet av dessa överenskommelser kan numera många projekt påbörjas.

Hjälp på platsen

En stor del av Tacis anslag till programmet om kärnkraftsäkerhet tilldelas operativ hjälp på platsen. En viktig mekanism för att uppnå detta är utvecklingen av partnerskap mellan västliga operativa företag och kraftverk i de Nya oberoende staterna. Genom omsorgsfull hoppning kan västliga operativa kraftverk erbjuda specifik teknisk hjälp, t.ex. rådgivning vid förberedelse av tekniska specifikationer när ny säkerhetsutrustning skall inköpas, rådgivning i fråga om organisation och procedurer, och praktisk utbildning på platsen. Tacis experter har tillhandahållit teknisk och operativ rådgivning till följande kraftverk: Smolensk, Balakovo, Sosnovy Bor, Kola, Kalinin, Beloarsk (i Ryssland), och Rovno, Sydkraina och Zaporizja (i Ukraina).

Ett antal kontrakt avseende leveranser av utrustning har undertecknats under 1995. Andra aspekter i systemet inbegriper östliga experters besök hos kraftverk i Europeiska gemenskapen, stöd till joint ventures samt identifikation, anskaffning och leverans av reservdelar.

Studier av konstruktionssäkerhet

Studier är det viktigaste instrumentet som används för att identifiera säkerhetsrelaterade frågor som kräver uppmärksamhet. Under 1995 fortsatte man att inrikta ansträngningarna på att lösa problem som har orsakats av konstruktionsfel i reaktorer av modell WER och RBMK samt på bränslecykelverksamhet och avfallshantering.

Ukraina: EU/G7 handlingsplan

I december 1995 undertecknades en gemensam avsiktsförklaring av Ukraina, G7 och Europeiska kommissionen, som innehöll en övergripande taktik avseende Ukrainas energisektor inbegripet stängningen av kärnkraftverket i Tjernobyl år 2000.

Tacis hjälpte med förberedelserna för stängningen av anläggningen. I juli 1995 färdigställdes sarkofagus genomförbarhetsstudie, som hade beställts under 1994. Studien anger en metod för att innesluta enhet 4, den kvarvarande skadade enheten i kraftverket. Ett annat Tacisprojekt hjälpte med utvecklingen av en nedmonteringsstrategi. I 1995 års program stödjer Tacis skapandet av en återvinningsanläggning för fast kärnavfall och en förädlingsanläggning för fast kärnavfall. Dessa två anläggningar kommer att erbjuda de nödvändiga faciliteterna för rensning av det fasta kärnavfall som uppstår vid nedmonteringen av enheterna 1-3 i Tjernobyl.

Tacis har också engagerat sig i hälsa och sociala frågor i samband med olyckan i Tjernobyl 1986. Förutom viss medicinsk hjälp och utrustning deltar Tacis tillsammans med USA och Ukraina i att utarbeta en handlingsplan för att komma till rätta med de sociala konsekvenserna av stängningen av Tjernobyl.

En del av EU/G7:s handlingsplan för Ukrainas energisektor är inriktad på att säkerställa att Ukraina kommer att ha tillräckliga energikällor efter stängningen av Tjernobyl. I enlighet med planen tilldelades en del av medlen färdigställandet av kärnkraftverken i Rovno och Kmelnitsky. Ingenjörsteknisk hjälp kommer att ges så att kraftverken kan färdigställas på ett säkert sätt.

Eftersom energibristen är ett stort problem för Ukraina uppmuntrar EU/G7-handlingsplanen aktivt till energikonservering genom att utveckla ett nationellt energisparprogram, upprätta ett utbildningscenter och organisera praktiska demonstrationer för industrin om energieffektivitet.

Rådgivning till säkerhetsregleringsorgan

I Ryssland och Ukraina lanserade Tacis 1994 en treårsplan för att överföra metodik och praxis avseende kärnkraftsäkerhet till sina partner. Experter från säkerhetsmyndigheter i Europeiska gemenskapen fortsatte att stödja regleringsorganen genom rådgivning om övervakning, inspektioner och licensiering av anläggningar, utarbetande och genomförande av regler samt utbildning. Efter en långsam startperiod framskrider samarbetet mellan myndigheterna numera väl. Tacis fortsatte också att tillhandahålla utrustning för teknisk säkerhet till dessa myndigheter.

Miljö

Miljön var ett prioriterat område för 1995 års program, och resurserna ökades avsevärt till 12 miljoner ecu.

De breda målen i Tacis 1995 års miljöprogram var att stödja utvecklingskapaciteten i de Nya oberoende staterna att angripa sina miljöproblem gemensamt.

Tacis hjälper de Nya oberoende staterna att överbrygga gapet mellan kraven på miljöaktiviteter och den nuvarande kapaciteten hos nationella och interstatliga organ att utveckla genomförbara miljöstrategier och policy-instrument.

Under 1995 fokuserade Tacis miljöprogram på följande mål:

- att påskynda formuleringen av effektiva nationella miljöstrategier.
- att öka medvetenheten och att tillhandahålla miljöinformation.
- att utveckla Tacis insjöprogram (utveckling av en interstatlig institutionell kapacitet för att behandla de unika miljöfrågorna avseende Kaspiska havet och en fortsättning av de aktiviteter i områdena Aralsjön och Svarta havet som lanserades i 1992 och 1993 års program).

I jämförelse med andra Tacissektorer kännetecknas miljöprogrammet av en hög nivå på aktivitet på en flerländersnivå genom internationella donatorer. Exempel är den gemensamma taktiken vad gäller kärnkraftsäkerhet och samarbetsprojekten avseende Svarta havet och Aralsjön, där flera donatorer är engagerade. Tacis har svarat på denna flerländerstaktik genom att skapa formella arrangemang som medger samfinansiering av aktioner så snart det är möjligt.

Samordning av initiativ för livsmedelshjälp

1995 var det andra året då Tacis spelade en viktig roll vid samordning och genomförande av Europeiska gemenskapens livsmedelshjälp till de tre kaukasiska republikerna, Kirgistan och Tadzjikistan. Tacis bidrog till den övergripande budgeten för livsmedelshjälp med att tillhandahålla medel för dess ledning och verksamhet, och genom att hjälpa partnerländerna vid användningen av de medel som erhålls från försäljningen av livsmedlen. Detta gjordes i nära samarbete med andra internationella donatorer.

Det fanns två huvudprojekt för livsmedelshjälp, det ena värt 204 miljoner ecu, som omfattade vinterperioden 1994-1995, och det andra värt 197 miljoner ecu, som omfattade vinterperioden 1995-1996. Förutom att tillhandahålla kortfristig lindring på bristen på baslivsmedel är livsmedelshjälpens verksamhet avsedd att bygga upp fundamentet för långfristiga lösningar på livsmedelsproduktionen.

Till skillnad mot humanitär hjälp försågs målgrupperna direkt med baslivsmedel; livsmedelshjälpens produkter levereras kostnadsfritt från Europeiska gemenskapen och

säljs i partnerländerna till lokala priser som tidigare har överenskommit med partnerlandets regering. Priset tar hänsyn till motsvarande lokala kostnader och produktionsmetoder. Inkomsten från den lokala försäljningen av dessa livsmedel används för att skapa "motsvarighetsfonder". Värdet av motsvarighetsfonden förblir i lokal valuta och används av partnerlandet för sociala och jordbruksinitiativ.

Motsvarighetsfonder

Användningen av motsvarighetsfonderna har kommit överens med partnerregeringen och skall svara mot landets primära behov. Motsvarighetsfonderna bildas cirka två månader efter det att livsmedlen har levererats. Därför blev fonderna från 1994 tillgängliga tidigt under 1995. Dessa fonder användes huvudsakligen för sociala projekt på områden som pensionsbidrag, barnbidrag och hälsovård. I Armenien och Georgien utgjorde motsvarighetsfonderna en betydande del av dessa länders nationella budgetar.

1995 års fonder, som blir tillgängliga 1996, kommer att användas för stöd till jordbruksprojekt och för att uppmuntra självförsörjning i livsmedelsproduktion i Kaukasus, Kirgistan och Tadzjikistan.

Budgetar för livsmedelshjälp

Eftersom det finns ett allt större behov av kunskapsöverföring för att hjälpa regeringarna vid användningen av motsvarighetsfonderna har Tacis bidrag ökats från 4 miljoner ecu under 1994 till 17 miljoner ecu under 1995.

Den sammanlagda budgeten för 1995 omfattar fonder från Europeiska jordbrukslednings- och garantifonden, generaldirektoratet för utveckling (DG VIII), ECHO (Europeiska gemenskapens humanitära byrå) och Tacis.

Transportkorridor Europa - Centralasien (Traceca)

Tacis Tracecaprogram är inriktat på att skapa en transportkorridor från Centralasien över Kaspiska havet, genom Kaukasus till Europa. Det omfattar alla sektorer från landsväg, järnväg och sjötransport till handel. 1995 års Tacisbudget för Traceca uppgick till 2,5 miljoner ecu, de sammanlagda anslagen sedan 1992 är 18 miljoner ecu.

I början gick genomförandet av programmet långsamt, till stor del på grund av politiska och militära konflikter i regionen. 1995 förbättrades genomförandet av programmet emellertid markant. I maj 1995 samlade en ledningsgrupp för ett Tracecaprojekt experter från åtta Tracecastater i Almatay för att komma överens om prioriteringar och samordna vidare aktiviteter. Det lades större tyngd vid programmets aspekter på underlättande av handeln än vid att bara upprätta en korridor av transportinfrastruktur.

Arbetsgrupper bildades vilka diskuterade frågor som rörde harmoniseringen av juridiska och regelfrågor, regionala trafikprognosmodeller, underlättande av tullprocedurer, genomförbarhetsstudier för linjeuppgrädering och en förbättring av hamnledningen. Projekt som lanserades 1995 innefattade initieringen av en genomförbarhetsstudie om joint venture projektet avseende kaukasiska järnvägen.

Tacis Tempusprogram

Detta program, som är ett samarbetssystem med mål att utveckla och omstrukturera institutioner för högre utbildning i de Nya oberoende staterna, erhöll under 1995 ett anslag på sammanlagt 23 miljoner ecu, vilket är en del av det totala anslaget på 48,45 miljoner ecu från 1993 till 1995. Programmet baseras på universitetsnätverk i Europeiska gemenskapen och de Nya oberoende staterna. 1995 deltog Armenien, Azerbajdzjan, Vitryssland, Georgien, Kazakstan, Kirgistan, Moldavien, Molgolit, Ryssland, Ukraina och Uzbekistan i Tacis Tempus.

Programmets huvudinstrument är gemensamma europeiska projekt. I dessa projekt samarbetar institutioner för högre utbildning från två eller tre olika länder från Europeiska gemenskapen med ett universitet eller en lärarhögskola från NOS för att ge den senare möjlighet att anpassa sina kursplaner, lärometoder och examina till utmaningarna av demokrati och marknadsekonomi. Medel ges för kommunikation, utrustning, textböcker, läraruppdrag och mobilitet. 1995 bildades 59 fullskaliga uppdrag och 87 förberedande projekt.

Huvudområdena för samarbete är ekonomi, statskunskap, socialkunskap, historia och universitetsledning.

Tacis demokratiprogram

Tacis demokratiprogram har sedan 1992 arbetat på att stärka ett pluralistiskt samhälle och den lagliga ordningen i de Nya oberoende staterna. Det stödjer den övergripande processen för politisk och ekonomisk reform och ger konkret stöd till de demokratiska strukturer som krävs i partnerskaps- och samarbetsavtalet. 1995 fokuserade programmet på fortsatt politisk reform i de Nya oberoende staterna med tonvikt på flerpartival och upprättandet av nya institutioner. Programmet arbetade också med att introducera nya procedurer och ny praxis i många statliga sektioner, samt analysen av rättssystemet, politiska partier och fackförbund.

1995 erhöll programmet ett anslag om 10 miljoner ecu och koncentrerades på

- överföring av know-how och tekniker om parlamentarisk praxis och organisation till flerparti-grupper av parlamentariker och politiker
- förstärkning av icke-statliga organisationer och föreningar
- överföring av expertis och färdigheter till profession-ella grupper och föreningar om demokratisk praxis och rättssäkerhet.

Övervakning av allmänna val

1995 övervakade Tacis demokratiprogram media-täckningen av valen i Vitryssland, Armenien, Georgien, Azerbajdzjan och Ryssland genom Europeiska institutet för media.

I Ryssland hjälpte demokratiprogrammet vid och samordnade arbetet av alla europeiska organisationer (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Europaparlamentet, Europarådet, medlemstater) som var inblandade i övervakningen av de ryska valen. Programmet bildade en Europeiska unionens valenhet med sex experter för att underlätta samarbetet mellan institutionerna och för att täcka olika områden som juridiska aspekter, röstnings- och rösträkningsmetoder, spridning av observatörer och statistik. (Se även avsnittet om Ryssland.)

Gemensamt program för Ukraina

I november undertecknade kommissionen ett avtal med Europarådet att finansiera ett gemensamt program för Ukraina (420.000 ecu). Programmets mål är aktiviteter avseende rättssystemet, reform av den kommunala ledningen och omvandlingen av det ukrainska systemet att verkställa lagen, samt främjandet av Ukrainas kapacitet att anpassa sig till de villkor för medlemskap som har fastställts av Europarådet.

Utbildning för ukrainska parlamentariker

Projektet syftar till utbildningen av ledamöter av Ukrainas parlament i parlamentarisk teknik och initierar ett permanent samarbete med parlamenten i Frankrike, Tyskland, Förenade kungariket, Belgien och Europaparlamentet. Projektet, som påbörjades i december 1995, skall löpa ett år och erbjuda utbildningsplatser för 170 ukrainska parlamentsledamöter i de ovannämnda länderna.

Tilldelade anslag per sektor varje år

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Kärnkraftsäkerhet och miljö	36,27	80	100	67,5	70,5	354,27
Omstrukturering av statliga företag och utveckling av privat sektor	7,6	4	15	5	0	31,6
Reform av offentlig förvaltning, socialtjänster och utbildning	44,85	0	21	20	23	108,85
Jordbruk	5,79	3,8	0	2	10,5	22,09
Energi	6,7	1,5	5	3	3,5	19,7
Transport	4,78	9	14	7	8,5	43,28
Policyrådgivning	0	8,5	8	20,5	0	37
Telekommunikationer	0	1	1	0	2,5	4,5
Humanitär hjälp	0	0	0	0	0	0
Övriga sektorer	0	0,83	8	16,5	26	51,33
Totalt	105,99	108,63	172	141,5	144,5	672,62

Framtidsutsikter

Tacis arbetar i en omgivning som befinner sig i snabb utveckling, vilket kräver att Tacis är ett flexibelt och smidigt instrument om effekten inom partnerländerna skall vara optimal.

Denna årsrapport har beskrivit ett antal Tacisaktiviteter under 1995 som har förberett för betydelsefulla framtida utvecklingar av programmet, vilket demonstrerar kommissionens svar på utmaningen. Tre nya anvisningar är särskilt viktiga:

- klausulen om investeringsstöd i den nya Tacis-förordningen
- klausulen om gränsöverskridande samarbete i den nya Tacisförordningen
- förberedelsen av en övergripande utvärdering av Tacisprogrammet.

Investeringsstöd

I och med antagandet av den nya förordningen kommer Tacis att bredda sina aktiviteter från att tillhandahålla know-how och expertis till att inkludera investeringsstöd, såväl för EU-NOS joint venture projekt mellan små och medelstora företag som för småskaliga infrastrukturprojekt i gränsområden. Därmed följer Tacis Phareprogrammet för länderna i Central- och Östeuropa, medveten om behovet att bygga på befintlig know-how genom att erbjuda eller attrahera investeringar för att upprätthålla betydelsen av ekonomisk utveckling.

Den nya förordningen medger att upp till 10 procent av Tacismedel används på detta sätt. Programmet har förbundit sig att arbeta nära samman med andra donatorer som investerar direkt i NOS som EBRD, Världsbanken, USA och individuella medlemsstater. Tacis kommer också att förbereda marken för investeringar genom att utföra pre-genomförandestudier och genomförandestudier för att fastställa det inre värdet av investeringsprojekt, för vilka sedan medel kan tillhandahållas av andra donatorer, och genom att erbjuda stöd så att projekten kan uppfylla de nödvändiga kriterier för investeringar.

Gränsöverskridande samarbete

I och med Finlands anslutning i januari 1995 fick Europeiska gemenskapen sin första gemensamma gräns med ett Tacisland. Denna finsk-ryska gräns från Finska viken nästan fram till stränderna på Barents hav är drygt 1.000 km lång.

Gränsområdena är av stor betydelse för att främja kommunikationer och handel, och den nya Tacis-förordningen öppnar vägen för gränsöverskridande samarbete vid rysk-finska gränsen, vid gränserna som är gemensamma för Tacis partnerländer och de baltiska staterna, Polen, Slovakien, Ungern och Rumänien, och vid gränserna mellan Tacis partnerländer själva.

En separat budgetlinje har skapats för detta gränsöverskridande samarbete, som skall fokusera både på småskaliga infrastrukturprojekt och på fortsatt överföring av know-how. Tonvikt kommer att läggas på åtgärder för skydd av miljön, men Tacis kommer också att bygga upp gränsövergångsfaciliteter, hjälpa att minska flaskhalsar i trafik och tullbehandling och utbilda gränspersonal. Där så är möjligt kommer detta att ske parallellt med det befintliga Phareprogrammet för gränsöverskridande samarbete och EG:s INTERREG-program för att utveckla sina yttre gränsområden i Finland.

Utvärdering av program

För 1996 planerar Tacisledningen att lansera en övergripande utvärdering av programmet på grundval av de erfarenheter man har vunnit under programmets första fem år. Detta kommer att ske åtskilt från det omfattande övervaknings- och utvärderingsprogram som fokuserar på individuella projekt och ramprogram och som redan är på gång.

Oberoende utvärderare kommer att granska alla aspekter av Tacis i sin helhet, från ledningen, personal och logistik i Bryssel och i partnerländerna till programmets politiska och ekonomiska påverkan. Denna utvärdering, som förbereddes under 1995 och torde vara avslutad i slutet på 1996, kommer att utgöra ett betydelsefullt bidrag till den pågående utvärderingen av Tacis prioriteringar, medelsanlag och ledning.

Beviljade anslag per sektor

Kärnkraftsäkerhet och miljö

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0,3	0	0	0	0	0,3
Kazakstan	0	0	0	0	0	0
Ryssland	12,89	0	0	0	0	12,89
Ukraina	3,54	0	0	20,5	37,5	61,54
MCP Kazakstan	0	0	0	0	2,5	2,5
MCP Ryssland	32,61	38	48,5	41	38	198,11
MCP Ukraina	3,66	22	30,5	24,5	18	98,66
MCP Regional	0	20	21	2	12	55
Totalt	53	80	100	88	108	429

MCP : Multinationella program (Multi-country programmes)

Reform av den offentliga förvaltningen, sociala tjänster och utbildning

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	1,5	1,8	0	1,5	4,8
Azerbajdzjan	0	3	0	1,8	1,3	6,1
Baltiska staterna	0	0	0	0	0	0
Vitryssland	0,68	1	0	0	0	1,68
Georgien	1,18	1,25	0	1,8	1,3	5,53
Kazakstan	4,87	1,4	3,15	1,8	2,9	14,12
Kirgistan	0	0	2,6	0	1,6	4,2
Moldavien	0,13	2	0	1,9	2	6,03
Mongoliet	0	0	0	3,8	0	3,8
Ryssland	46,64	24,57	44	18,85	52,8	186,86
Tadzjikistan	0	0	0	1	1	2
Turkmenistan	0	1,05	0	1,8	1	3,85
Ukraina	4,65	3	7,36	4	7	26,01
Uzbekistan	0	3,51	0	6,8	4	14,31
Multinationella program	44,85	0	21	20	23	108,85
Totalt	103	42,28	79,91	63,55	99,4	388,14

Omstrukturering av statliga företag och utveckling av den privata sektorn

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0,7	3,54	2,3	0	2	8,54
Azerbajdzjan	0	2,6	0	1,9	1,8	6,3
Baltiska staterna	0	0	0	0	0	0
Vitryssland	0,3	7,52	4	5	5	21,82
Georgien	0	3,5	0	3,6	1,9	9
Kazakstan	0	6,54	6,3	6,3	5,9	25,04
Kirgistan	0	0,82	0	0	0	0,82
Moldavien	0	1,73	0	1,45	1,5	4,68
Mongoliet	0	0	0	2,56	0	2,56
Ryssland	27,2	29,76	54,5	43,4	40,6	195,46
Tadzjikistan	0	0	0	0	0	0
Turkmenistan	0	0,57	0	1,8	1	3,37
Ukraina	1,7	16,8	12,36	4,3	10,7	45,86
Uzbekistan	0	2,26	0	3,35	2	7,61
Multinationella program	7,6	4	15	5	0	31,6
Totalt	37,5	79,64	94,46	78,66	72,4	362,66

Jordbruk

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	1,66	0	0	0	1,66
Azerbajdzjan	0,4	2,5	0	0	0	2,9
Baltiska staterna	5,95	0	0	0	0	5,95
Vitryssland	1,6	2,51	2	0	2	8,11
Georgien	2,65	1,5	0	1,8	0	5,95
Kazakstan	2,16	3,06	3,15	3,15	3	14,52
Kirgistan	0	2,71	4	0	3,7	10,41
Moldavien	0,97	2,27	0	4,7	2,5	10,44
Mongoliet	0	0	0	0	0	0
Ryssland	50,85	21,49	12,5	16,3	17	118,14
Tadzjikistan	0	0	0	1,68	1,75	3,43
Turkmenistan	0,88	3,68	0	3,6	1,68	9,84
Ukraina	7,67	12,31	10,54	5	4	39,52
Uzbekistan	1,03	3,05	0	3,35	2,2	9,63
Multinationella program	5,79	3,8	0	2	10,5	22,09
Totalt	79,95	60,54	32,19	41,58	48,33	262,59

Transport

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	0	0	0	0	0
Azerbajdzjan	0	0	0	0	0	0
Baltiska staterna	4	0	0	0	0	4
Vitryssland	2,24	1	2	1,3	0	6,54
Georgien	0,73	0	0	0	0	0,73
Kazakstan	0	0	0	0	0	0
Kirgistan	0	0	0	0	0	0
Moldavien	0	0	0	0,6	0	0,6
Mongoliet	0	0	0	0	0	0
Ryssland	32,87	14,25	13,55	13,9	12,6	87,17
Tadzjikistan	0	0	0	0	0	0
Turkmenistan	0	0	0	0	0	0
Ukraina	4,89	7,26	3,22	0	0	15,37
Uzbekistan	0,29	1,68	0	0	0	1,97
Multinationella program	4,78	9	14	7	8,5	43,28
Totalt	49,8	33,19	32,77	22,8	21,1	159,66

Energi

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	1,3	0	4,1	0	2	7,4
Azerbajdzjan	0	0	0	3,6	2,5	6,1
Baltiska staterna	3	0	0	0	0	3
Vitryssland	4,1	1,9	0	0	3	9
Georgien	0,4	0	0	0	2,3	2,7
Kazakstan	0,7	3,2	0	0	0	3,9
Kirgistan	0,7	0	2,4	0	1,7	4,8
Moldavien	0	2	0	0,6	1,5	4,1
Mongoliet	0	0	0	1	0	1
Ryssland	41,5	16	21,1	19,5	18	116,1
Tadzjikistan	0	0	0	1	0,95	1,95
Turkmenistan	0	1	0	0	0	1
Ukraina	6,2	8,08	5,4	15	6,9	41,58
Uzbekistan	0,4	5,28	0	0	0	5,68
Multinationella program	6,7	1,5	5	3	3,5	19,7
Totalt	65	38,96	38	43,7	42,35	228,01

Policyrådgivning

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	2,85	0	0	0	2,85
Azerbajdzjan	0	4,4	0	0	0	4,4
Baltiska staterna	0	0	0	0	0	0
Vitryssland	0	0,7	0	0	0	0,7
Georgien	0	2,75	0	0	0	2,75
Kazakstan	0	6,4	0	1,63	0	8,03
Kirgistan	0	5,7	0	0	0	5,7
Moldavien	0	1	0	0	0	1
Mongoliet	0	0	0	0	0	0
Ryssland	0	0	0	18,95	0	18,95
Tadzjikistan	0	0	0	0	0	0
Turkmenistan	0	2,5	0	0	0	2,5
Ukraina	0	0	0	0	0	0
Uzbekistan	0	3	0	0	0	3
Multinationella program	0	8,5	8	20,5	0	37
Totalt	0	37,8	8	41,08	0	86,88

Anm.: Inga medel allokerades för policyrådgivning under 1991 och 1995.

Telekommunikationer

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	0	0	0	0	0
Azerbajdzjan	0	0	0	0	0	0
Baltiska stater	0	0	0	0	0	0
Vitryssland	0	0	0	0	0	0
Georgien	0	0	0	0	0	0
Kazakstan	0	0	0	0	0	0
Kirgistan	0	0	0	0	0	0
Moldavien	0	0	0	0	0	0
Mongoliet	0	0	0	0	0	0
Ryssland	0	4,93	5,1	4,1	5,4	19,53
Tadzjikistan	0	0	0	0	0	0
Turkmenistan	0	0	0	0	0	0
Ukraina	0	0,83	0,55	0	0	1,38
Uzbekistan	0	0	0	0	0	0
Multinationella program	0	1	1	0	2,5	4,5
Totalt	0	6,76	6,65	4,1	7,9	25,41

Anm.: Telekommunikationssektorn erhöj inga medel under 1991.

Andra sektorer

Anslagna medel per land

	1991	1992	1993	1994	1995	Totalt
Armenien	0	0	0,8	0	0,5	1,3
Azerbajdzjan	0	0	0	0,7	0,4	1,1
Baltiska stater	2,05	0	0	0	0	2,05
Vitryssland	0	0	1	0,7	2	3,7
Georgien	0	0	0	0,8	0,5	1,3
Kazakstan	0	0	1,4	1,12	3,2	5,72
Kirgistan	0	0	1	0	1	2
Moldavien	0	0	0	0,75	1,5	2,25
Mongoliet	0	0	0	0,64	0	0,64
Ryssland	0	0	10	15	14,79	39,79
Tadzjikistan	0	0	0	0,32	0,3	0,62
Turkmenistan	0	0	0	0,8	0,32	1,12
Ukraina	0	0	3,82	1,7	6,4	11,92
Uzbekistan	0	0	0	1,5	1,8	3,3
Multinationella program	0	0,83	8	**16,5	**26	51,33
Humanitär hjälp	0	0	22	0	0	22
Övriga*	6,2	38,91	32,09	45,68	53	175,88
Totalt	8,25	39,74	80,11	86,21	111,71	326,02

* Inbegripet multidisciplinära medel (Takis och EBRD), samordningsenheter, information och kommunikation, partnerskaps- och.

** Inbegripet Takis demokratiprogram.

Tacis finansiella verksamhet

Under 1995 förbättrades Tacis finansiella verksamhet ytterligare och konsoliderade de betydande framsteg som programmet hade gjort under 1994.

Tacis fokuserade också på att minska den ackumulerade eftersläpningen av icke kontrakterade anslag. I slutet på 1995 var 70,5 procent av Tacis sammanlagda anslag kontrakterade, jämfört med 61 procent i slutet på 1994.

Tacis finansiella prestation kan mätas av nivån på beviljade, kontrakterade och utbetalade anslag och förhållanden mellan dessa.

Tacisbudgetens anslag

Tacis fortsatte att höja budgetens anslagsnivå. 1995 anslog programmet 100 procent av sina medel. Det faktiska beloppet på anslagna medel under 1995 var också högre - 511,19 miljoner ecu jämfört med 469,68 miljoner ecu under 1994. Därmed höjdes Tacis sammanlagda anslag under de fem verksamhetsåren till 2.268,37 miljoner ecu.

Kontrakterade belopp

Under 1995 kontrakterade Tacis medel till ett värde av 527 miljoner ecu. Detta är en ökning på 2,4 procent jämfört med 1994, då sammanlagt 514,7 miljoner ecu kontrakterades.

Tacis ledning har ställt upp ett antal mål för sin kontrakteringsverksamhet under 1995. Huvudmålet var att kontraktera alla 1992 års program, minst 90 procent av 1993 års program och 60 procent av 1994 års program. För 1992 och 1994 lyckades Tacis uppnå dessa mål medan genomförandet av 1993 års program släpar något efter. Under 1995 kontrakterades nästan 13 procent av programmet. Detta är något lägre än man hade förväntat, och berodde på förseningar i programmen om kärnkraftsäkerhet och de multinationella programmen.

Fig. 1 - Anslagna, kontrakterade och utbetalade medel 1991-1995 (i miljoner ecu)

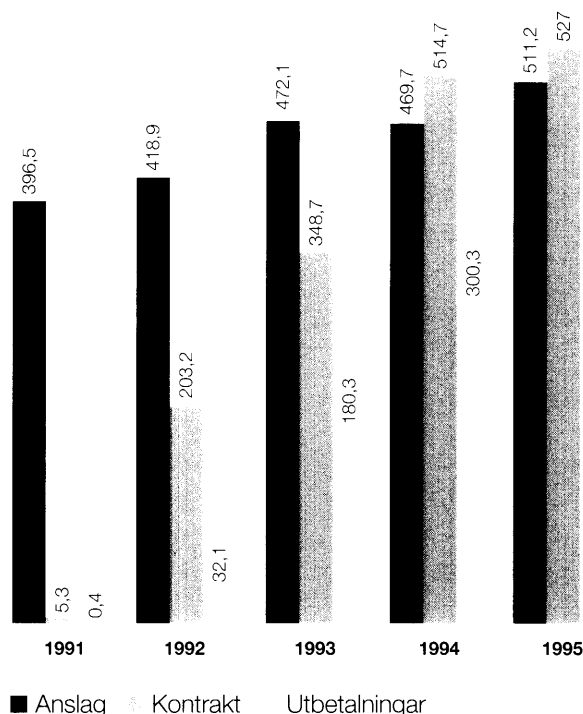
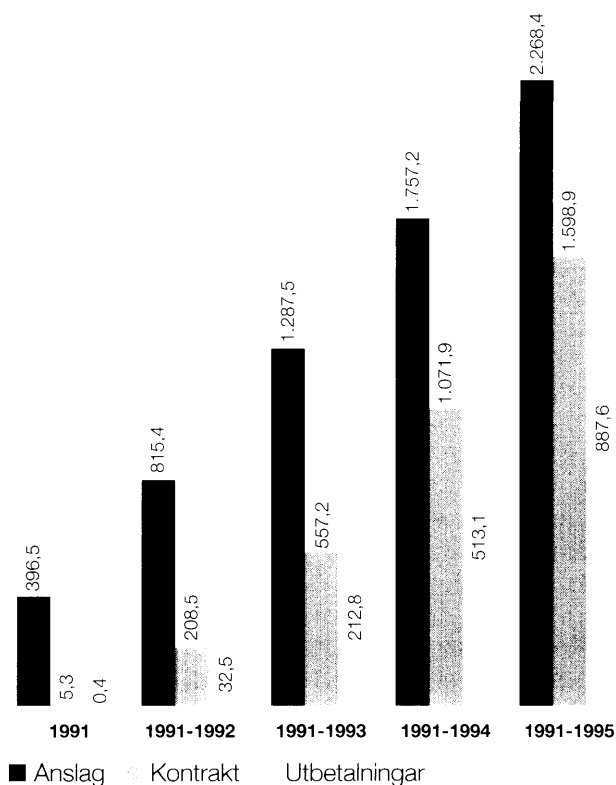

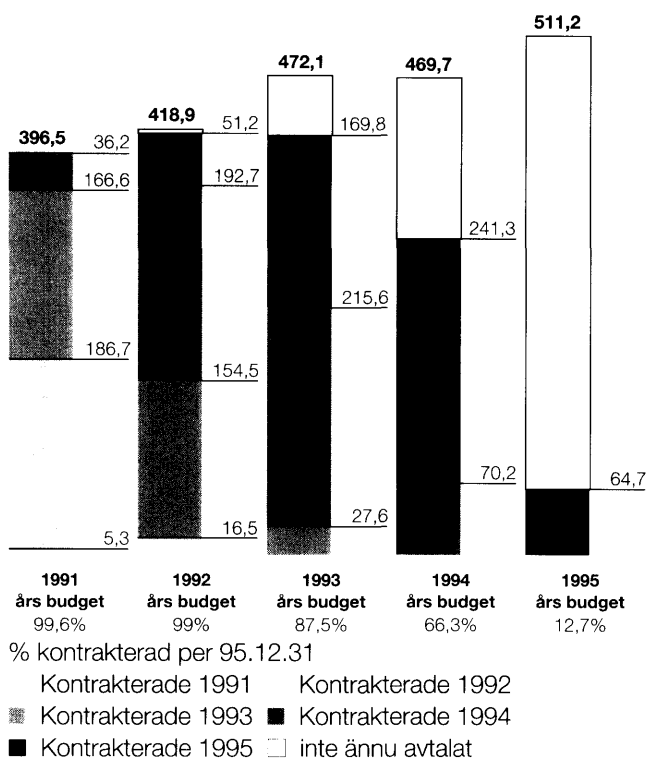
Fig. 2 - Ackumulerade anslagna, kontrakterade och utbetalade medel 1991-1995 (i miljoner ecu)

Kontrakt per kalenderår

Under 1995 undertecknade Tacis 1.472 kontrakt. Som en allmän regel tilldelas servicekontrakt på över 300.000 ecu genom ett begränsat anbudsförfarande. Den genomsnittliga storleken på ett Taciskontrakt var 360.000 ecu. Av fig. 3 framgår budgeten för det år till vilket de undertecknade kontrakten är att hänföra.

Fig. 3 - Avslutade kontrakt per kalenderår (i miljoner ecu)

Anslagsförfarande

Som en del av Tacis programmeringsprocess framskrider den årliga budgeten i tre steg från att den har godkänts av budgetmyndigheterna fram till den punkt då projekten genomförs och medlen utbetalas. Tacis har ett förfarande för den finansiella handläggningen som är anpassat till denna process.

Anslag - Varje år överenskomms en budget för Tacis som anger vilka medel som kommissionen är beredd att anslå till Tacisprogrammet. Sedan utarbetas operativa program - så kallade handlingsprogram - och finansieringsförslag förbereds på grundval av dessa. När dessa finansieringsförslag har erhållit ett positivt yttrande från Taciskommittén och kommissionen har godkänt dem sägs de relevanta medlen ha "anslagits". Tacis måste anslå hela sin årliga budget under det år som budgeten gäller. Pengar som det inte finns anslag för dras in.

Kontraktering - När medlen väl har anslagits inleds anbudsförfaranden, så att de aktiviteter som har

angivits i handlingsprogrammen kan omsättas i praktik. Så snart ett anbudsförfarande har avslutats med positivt resultat och ett kontrakt har undertecknats, sägs de relevanta medlen ha "kontrakterats". Kontrakteringen är den viktigaste åtgärden i genomförandet av programmet, eftersom det är via kontrakten som Tacis medel frigges och det verkliga genomförandet på fältet kan inledas.

Utbetalning - Utbetalningen är slutsteget i medelstilldelningsprocessen. Den äger rum under ett kontrakts hela livslängd och återspeglar färdigställandet av varje enskild komponent av projektet. Eftersom projekt kan ta flera år sprids utbetalningarna ofta ut över samma tidsrymd. Detta är orsaken till att utbetalningarna alltid släpar efter anslagna och kontrakterade belopp.

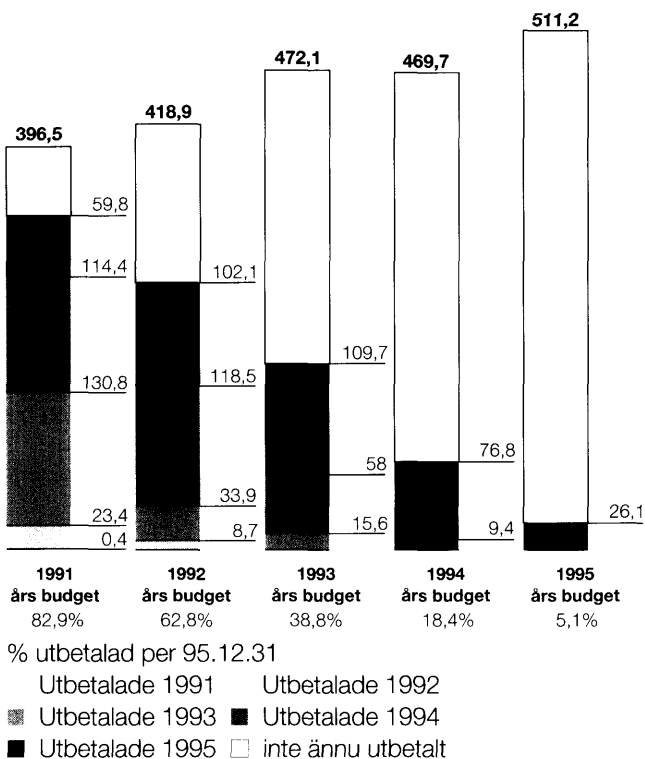
1995 gjorde Tacis 3.347 utbetalningar som uppgick till drygt 374,5 miljoner ecu.

Tacis utbetalningar

Under 1995 gjorde Tacis särskilda ansträngningar för att förbättra sin utbetalningsprestation. Detta resulterade i en ökning av det totala utbetalade beloppet med 24,7 procent till 374,5 miljoner ecu jämfört med 300,3 miljoner ecu under 1994.

Tacis uppnådde en utbetalningskvot på 100 procent under 1995, så att alla beviljade utbetalningar enligt Tacisbudgeten utbetalades under årets lopp.

Fig. 4 - Utbetalningar under varje budgetår (i miljoner ecu)

Akkumulerade kontrakt och utbetalningar

Kvoterna på ackumulerade kontrakt och utbetalningar har ökat stadigt sedan Tacisprogrammet började 1991. De ackumulerade kontrakten i procent av ackumulerade anslag har ökat från 1,3 procent 1991 till 70,5 procent 1995. Siffrorna för ackumulerade utbetalningar i procent av ackumulerade kontrakt visar en avsevärd ökning från 7,5 procent 1991 till 55,5 procent 1995.

Fig. 5 - Ackumulerade kontrakt och utbetalningar

	1991	1992	1993	1994	1995
Akkumulerade kontrakt i procent av ackumulerade anslag	1,3%	25,6%	43,3%	61%	70,5%
Akkumulerade utbetalningar i procent av ackumulerade kontrakt	7,5%	15,6%	38,2%	47,9%	55,5%

Förteckning över större kontrakt som undertecknades 1995

Kontrakt under 300.000 ecu förtecknas inte.

Enskilda projekt kan omfatta flera kontrakt. Likaledes kan ett kontrakt omfatta mera än ett projekt. Värdena anges avrundade till närmaste 100 ecu.

	Värde i ecu
Armenien	
Policyrådgivningsprogram för Armenien	472.100
Tekniskt stöd för utvecklingen av gasindustrin	1.599.600
Rehabilitering av de armeniska järnvägarna	500.000
Azerbajdzjan	
Rådgivning till kommunikationsministeriet	525.600
Förbättring av förbrukarservice i gas- och elindustrin	1.463.400
Verksamhetsutveckling för tillverkningsindustrin för oljeutrustning	1.979.000
Stöd till förstärkning av lednings- och utbildningsförmåga	1.252.700
Stöd till institutionell utveckling i arbetsförmedlingen	499.300
Rehabilitering av Azerbajdzjans järnvägar	1.500.000
Traceca: Teknisk hjälp för utvecklingen av hamnen i Baku	698.100
Vitryssland	
Teknisk hjälp till Vitrysslands järnvägar	384.500
Formulering av strategi för privatisering och demonopolisering	636.000
Skapande av en transportrådgivningsenhet i Vitryssland	384.100
Teknisk reformering av vägbyggnadsindustrin	1.287.300
Utveckling av marknadsföringsmöjligheter för f.d. militära företag	2.900.000
SME-strategi för utveckling av den privata sektorn	1.898.000
Hjälp och utbildning till Vitrysslands skatteförvaltning	399.400
Stöd till motorvägsbygge i Vitryssland	1.695.000
Privatisering av träförädlingsindustrin	644.000
Skapande av en affärsutvecklingsbyrå, Gornelregionen	349.800
Georgien	
Policyrådgivningsprogram för Georgien	448.000
Teknisk hjälp för stöd på företagsnivå 1993/1994 års program	1.800.000
för utveckling av SME	2.351.400

Reformering och utbildning i statsförvaltningen	1.668.800
Rehabilitering av Georgiens järnvägar	3.000.000

Kazakstan

Stöd till ledningen av programmet för offentliga investeringar	487.400
Rådgivning till kommunikationsministeriet	526.800
Stöd till privatiseringen av företag	979.000
Förstärkning av utbildningskapacitet en vid Kazakstans statliga universitet	2.330.600
Övervakning av livsmedels- och jordbrukssektorn	544.900
1994 års program för utveckling av SME	1.019.800
Stöd till det kommersiella bankväsendet	589.700
Teknisk hjälp till ekonomiska reformer i livsmedels- och jordbrukssektorn	1.348.600
Stöd till omorganisationen av livsmedelsproduktionssektorn, Atjubinskregionen	1.799.900
Förstärkning av den offentliga förvaltningen	1.458.500
Teknisk hjälp för att angripa den sociala påverkan av ekonomisk omstrukturering och privatisering	1.796.900
Hjälp till utbildningsministeriet för reformen av högre utbildning	600.000
Traceca: Underhåll av vagnparken, järnväg	695.300
Allmän hjälp på platsen, kärnkraftsäkerhet	900.600

Kirgistan

Juridiskt stöd till Kirgistans energisektor	619.200
---	---------

Moldavien

Stöd till arbetsförmedlingen	370.700
Pilotprojekt för privatiseringen av Orheiregionen	2.394.700
Hjälp till föreningen av privata lantbrukare	1.395.300
Stöd till främjande och utveckling av investeringsmöjligheter	590.000
Förstärkning av regering och civilförvaltning	1.899.800
Utvidgning av energisparprogrammet för Moldaviens industri	599.500
NGO-samfinansieringsprojekt för gamla och barn	300.000

Mongoliet

Program för utveckling av SME	2.252.100
Förstärkning av arbetsförmedlingar	1.199.900
Stöd till ett informationssystem för utbildning	594.100
Reform av ekonomisk utbildning	1.997.500

Förbättring av energiförsörjning till Choibalsan och Darkhan	995.200	Strategisk revision av kolexploateringen	1.599.300
Stöd till samordningsenheten	535.900	Värderingen av olje- och gasströmmar, Tjumenregionen	714.100
Ryssland		Utveckling, strukturering och organisation av Rysslands oljeindustri	1.457.100
Omstrukturering av Sojusföretaget, Moskva	499.400	Modernisering av gasdistributionssystemet för St. Petersburg	1.279.800
Utveckling av energiparaktiviteter i Samara	359.500	Petroleumteknologi och relaterad ledarutbildning, Gubkininstitutet	800.000
Utveckling och upprättande av arbetsförmedlingar i Kaliningrad	1.347.100	Hjälp för utveckling av nya oljefält	2.932.500
Regionalt stöd till NGO i västliga och östliga Sibirien	710.000	Ledning och utbildning av högre befattningshavare, Ryska järnvägar	1.095.300
Teknisk hjälp till Oktoberjärnvägarna	338.700	Flersätt-fraktterminaler	354.500
Stöd till ett telekommunikations- utbildningscenter i Moskva	300.000	Rådgivning till transportministeriet om planeringsregler och standarder	398.500
Teknisk hjälp till telekommunikations- utbildningscentret i Novosibirsk	696.000	Centrer för landsvägstransportaktörer	1.148.000
Uppföljningsprojekt för affärsverksamhet och telekommunikationer i Moskva	500.000	Genomförande av utväxlingssystem av elektroniska data i hamnen i Novorisslyrsk	948.900
Genomförbarhetsstudie om integration en av GLONASS i europeiska globala navigeringssatellitssystemet	1.000.000	Hjälp med implikationerna av institutionella reformer av allmänna kommunikationer	1.386.200
Andra lagstiftning på telekommunikationsområdet	1.030.400	Ny informationsteknologi - postkontor	994.900
Rådgivningstjänster för utvecklingen av ryska satellitsystem	300.000	Testservice för telekommunikationsutrustning	1.228.600
Utbildning i on-line-underhåll och reparationer av medelspänningsgaller, Tula	690.000	Upprättande av ett telekommunikations- utbildningscenter för Samararegionen	493.300
Energipolicyrådgivning till St. Petersburg	898.600	Övervakning av projekt i transportsektorn i Ryssland	791.700
Kommunikationshanteringssystem Lenenergo	489.200	Övervakning och utvärdering, Ryska federationen	583.900
Utveckling av hamnen i St. Petersburg	1.174.100	Teknisk hjälp till centrer för medelstora företag, Sibirien	6.800.000
Modernisering av ett utbildningscenter för flygpersonal	986.800	Stöd till offentlig förvaltning, Novosibirsk och Tomsk	2.417.600
Strategisk översyn av utvalda industrier	799.200	Teknisk hjälp för att angripa den sociala påverkan av ekonomisk omstrukturering, Västsibirien	846.900
Omstrukturering av aluminiumsektorn i Sibirien	1.137.200	Upprättandet av ett energicenter, Västsibirien	2.097.100
Omstrukturering av aluminiumsektorn i Ural	1.199.100	Utbildning för kolföretagsledare i Kemerovo och Kuzbass	1.199.300
Strategisk översyn av livsmedelsförpackning	580.900	Energiförsörjnings- och miljöprogram för Bajkalsjöregionen	985.700
Europeisk rådgivningsservice till banker, Moskva	5.000.000	Övervakning av jordbruks- och livsmedelssektorn, Västsibirien	994.500
Utbildning av ryska banker	1.500.000	Teknisk hjälp för att angripa den sociala påverkan av ekonomisk omstrukturering och privatisering	406.100
Kamov helikopterstudie	1.271.500	Social påverkan av ekonomisk omstrukturering, Ural	953.000
Produktionsstöd: Företaget Tupolev	700.000	Social påverkan av ekonomisk omstrukturering, Ural (tillägg)	497.100
Stöd till utvecklingen av hälsovårdssystemet	4.500.000	Förbättring av input vid lantbruk	2.497.500
City twinningprojekt i förvaltning och service	1.601.800		
Planering av ledarskapsutbildning i Ryssland	1.468.100		
Standarder och certifiering i Ryssland och Ukraina	2.450.100		
Utveckling av standarder för hälsa och säkerhet	699.000		

Skapande av energicenter, Jekaterinburg	2.456.500
Teknisk hjälp för produktion av kopplingsutrustning, aktiebolag	1.886.200
Stöd till omstrukturering av företag	1.839.800
Centrer för teknisk hjälp för medelstora till stora företag i Voronez	1.999.700
Post-privatiseringsstöd till Ryska federationen	2.499.400
Stöd till Vimpelförbundet inom området civila telekommunikationer	1.496.500
Atmosfärkontroll i industriella områden	901.500
Stöd till omorganisation av Tupolevbolaget	1.221.500
Förstärkning av ett SME-datanätverk i Ryska federationen	1.954.900
Främjande av affärsverksamhet, Vladimir	1.879.800
Utveckling och genomförande av migrationspolicy	484.500
Förberedelse och genomförande av grundläggande lagstiftning i arbetarskydd	1.499.900
Praktisk och teoretisk utbildning i Ural	303.900
Förstärkning av ledarskapsutbildning	2.486.500
Anskaffande av tryckutrustning för statliga kommittén för högre utbildning	300.000
Renovering av värmeelementsektion, Angars	2.296.400
Främjande av förbränning av rent fast bränsle i Tula och Novgorod	999.900
Lärarytutbildning, Gazprom	3.840.300
Automatiserad faktureringsystem för kraftförbrukning	1.000.000
Stöd till energisparande vid uppvärmning i städer	1.482.900
Automatisk kontroll av kraftöverföring och distribution	2.336.300
Upprättande av ett nordvästligt regionalt telekommunikations-utbildningscenter	700.000
Utveckling av teleportsystemet i Moskva och St. Petersburg	1.236.500
Ledning av ACE-programmet, 1994	3.953.200
Program produktivitetensinitiativ	3.337.400
Produktivitetsprojekt, lokal ledningsenhet, Moskva	380.000
Övervakning och utvärdering	3.298.600
Stödcentrer för företag i Rostov och Krasnodar	6.972.700
Stöd till Bejerev flygkomplex	1.150.000
Social påverkan av privatisering	4.298.900
Utveckling och förstärkning av offentlig förvaltning i sydvästra Ryssland	2.979.700
Förbättring av undervisningskapacitet	3.233.900
Teknisk hjälp till aktiebolagsägda lantbruk	2.497.600
Stöd till livsmedelsförädlingsindustrin	2.351.000
Stöd till gödselproduktion	2.355.500

Stöd till individuellt skötta lantbruk	2.500.000
Stöd till produktion av jordbruksmaskiner	2.622.500
Modernisering av svavel- och gasförädlingsfabrik	1.494.400
Förbättring av kraftförsörjning i Rostovenergoområdet	1.806.900
Teknisk hjälp till fiskeindustrikomplex, Kaliningrad	1.346.300
Energiförsörjningsprogram, Kaliningrad	988.900

Tadzjikistan

Upprättande av en jordbruksstrategi- och planeringsenhet	1.449.300
Statlig rådgivning till strategiplan för energi	964.900

Turkmenistan

Uppbyggande av nationell kapacitet på området ekonomi och ledarskapsutbildning	1.798.300
Affärsförberedelse för exportorienterad kreditlinje	395.000

Ukraina

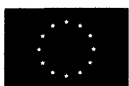
Stöd till bankrådgivningstjänster	596.300
Upprättande av ett värmeavläsningsystem för internationella förbrukare	348.200
Utbildningsprogram för elleveranspersonal	449.900
Utbildning till kolbrytningsindustrin Ukraina	349.800
Utbildning av personal i oljeraffinaderiindustrin	404.700
Demonstrationsprojekt energieffektivitet	690.700
Integrerad regional energiplan för Odessaregionen	572.200
Omvandling av sex företag i Ukraina	2.809.000
Rådgivning och utbildning för användning av avfallsantracit	488.300
Fjärrvärme, Dnjepropetrovsk	599.800
Genomförbarhetsstudie på gasturbintoppning, Uglehors	399.400
Modernisering av Lysytjansk raffinaderi	698.600
Omstrukturering av en gruva i Dornbass kolfält	398.800
Kolbaserad metanproduktion	399.300
Hjälp till skapande av ett nationellt elbolag för Ukraina	900.000
Upprättande av ett transportutbildningscenter	341.200
Studie av nationella landsvägsnät	600.000
Teknisk hjälp till utveckling och reglering av luftfartsindustri	524.200
Utbildning på sjöfartsområdet, Odessa	359.800
Tillträde till hamnarna Ismail och Reni	338.700
Omskolning av f.d. officerare	7.275.600

Övervaknings- och utvärderingsprogram	583.400
Övervaknings- och utvärderingsprogram	795.900
Ukrainas atomenergigenerator	876.700
Kommersiell utveckling av energisektorn	1.683.400
Produktion av kokare och ventiler för energisektorn	943.500
Studie om effektiviteten av kraftgenereringen	2.635.400
Omstrukturering av olje- och gasenheterna	2.099.000
Kostnads- och effektivitetsanalys av uppvärmningssystem för städerna	2.399.900
Postprivatiseringsstöd	3.298.300
Hjälp till ukrainska regeringen om privat företagsamhet	989.600
Pilotprojekt för omstrukturering av jordbruk	4.797.300
Upprättande av utbildningscenter för energihantering	1.399.300
Stöd till kärnkraftverken Zaporizzja 6, Rovno 4 och Kmelnitzkij 2	2.953.600
Stöd till kärnkraftverken Zaporizzja 6, Rovno 4 och Kmelnitzkij 2	982.500

Licensieringsrelaterade bedömningar av säkerhetsassocierade moduler	487.300	Integritetsbedömning WER 1000 reaktorer	489.000
Licensieringsrelaterade bedömningar av olycksfallsanalys	390.800	WER täthetsbedömning, förbättring av förseglingskonfiguration and utrustningsförsörjning	1.199.100
Kärnbränslecykel och avfallssortering	616.600	Förberedelse av diagnosticeringssystem	
Hantering av kärnavfall, Moskva	678.300	för industriell utmattning, kärnkraftsäkerhet	498.800
Behållare för WER-reaktorns förbrukade bränsle	449.600	Licensieringsrelaterade bedömningar av reaktorkärlskörhet	487.100
Lokalt datanätverk för Belojarsk kärnkraftverk	547.300	Hjälp och hantering av allvarliga kärnkraftolyckor	973.300
Upprättande av kärnkraftstekniska förfaranden	877.800	Licensieringsrelaterade bedömningar av säkerhetsassocierade moduler	488.700
Utvecklingsplan för skapande av ett regionalt utbildningscenter för kärnkraftsäkerhet	1.099.300	Aktiviteter på platsen, kärnkraftverk	
Utvecklingsplan för skapande av en nationell utbildningsplan för kärnkraftsäkerhet	1.199.500	Ukraina syd fas 2	2.748.200
System för säkerhetshantering kärnkraftsäkerhet	680.100	Hjälp på platsen för Zaporizzja kärnkraftverk fas 2	1.299.100
WER primärsystem utbildningsspecialister	849.700	Anskaffning av kontorsutrustning, kärnkraftsäkerhet	1.100.000
Undersökning av påverkan av förbrukat kärnbränsle	377.900	Twinningprogram tekniska gruppen	502.300
Stöd till olycksfallsanalys, Ukrainas säkerhetsmyndighet	1.299.700	Policy- och juridisk rådgivningsprogram	1.000.000
Brådskande åtgärder att omkonstruera uranumbrytningen i NOS	1.415.000	Policy- och juridisk rådgivningsprogram	6.800.000
Hjälp till transport av bestrålat kärnbränsle	982.000	Policy- och juridisk rådgivningsprogram	1.000.000
Teknisk hjälp för livsmedelskvalitet	1.117.900	SME regionalt program 1994, twinning	500.000
Upprättande av ett Tacis tekniskt kontor i Kiev	428.800	Utveckling av SME, 1994 NOS partnerskap	1.300.000
Planering för det tekniska kontoret i Kiev	409.100	Studie om mellanförbindelse i Kaukasus	498.500
Utbildning i Tacis projektcykelledning	349.800	Stöd till jordbruksfrihandelsområde	1.854.300
Rysk regional riskfond, investeringsrådgivning till Ural	1.000.000	Kurser på saminstitutet i Wien	457.500
Rysk regional riskfond, investeringsrådgivning till Ural	1.000.000	NGO samfinansieringsprogram; stöd till handikappade i Ryssland	300.000
Rysk regional riskfond, investeringsrådgivning till Sibirien	1.000.000	NGO samfinansieringsprogram; stöd till synhandikappade i Ryssland	300.000
Rysk regional riskfond, investeringsrådgivning till Ural	1.000.000	Övervakning och utvärdering; Väst- och Sydvästryssland	2.499.600
Rysk regional riskfond, investeringsrådgivning till Smolensk	1.000.000	Europartnerskap, Lissabon	300.000
Tacis informations- och kommunikationsprogram	1.500.000	Teknisk hjälp till Georgiens jordbruk	300.000
Hjälp på platsen till Balokovo kärnkraftverk	994.900	Moskva och St. Petersburg, EBRD	480.000
Hjälp på platsen Leningrad	1.319.100	Ledning av rysk teknopark	838.400
Hjälp på platsen, Kola kärnkraftverk	1.808.100	Utveckling av Turkmenistans exportlinje	990.400
RMBK utbildningscenter, Smolensk	498.900	Uppgradering av luftfartssystem, Azerbajdzjan	300.000
Fotogrammetrisk utrustning, mjuk anpassning, kärnkraftverk	762.300	Kreditrådgivare, Petrovskij	711.600
Hjälp på platsen, Kalinin kärnkraftverk 1993-94	2.611.500	Ryska affärsrådgivningstjänster, EBRD	575.000
Allmän hjälp på platsen, bn 600	701.500	Teknisk hjälp till Tacis samordningsenheterna i Vitryssland, Ukraina och Moldavien	1.773.800
Dynamiska beräkningar av strukturer på kärnkraftverk	791.900	Teknisk hjälp till Tacis samordningsenheterna i Kazakstan, Kirgistan, Turkmenistan och Uzbekistan	1.768.100
		Teknisk hjälp till Tacis samordningsenheterna i Armenien, Azerbajdzjan och Georgien	1.350.300

Servicekontrakt för resetjänster för samordningsenheterna	300.000
Västlig expertis till samordningsenheten i Ryssland	1.144.500
Tacis informations- och kommunikationsstrategi	2.200.000
Livsmedels sändningar till Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Kirgistan och Tadzjikistan	553.000
Övervakning av livsmedelsverksamhet, Kaukasus	2.065.800
Hjälp till ledarna av NOS-komponenten av Phare och Tacis demokratiprogram	761.900
Ryska valen, stöd till EU:s valenhet	349.700
Reform av det juridiska systemet, Ukraina	420.000
Demokratiprogram, parlamentariska utbildningsprojekt för Ukraina	949.300

ISSN 1024-4506 • Kom (96) 345 slutlig • DOKUMENT • SV • Katalognummer: CB-CO-96-344-SV-C
ISBN 92-78-06627-3 • Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer L-2985 Luxemburg

Europeiska kommissionen • Generaldirektoratet för yttre förbindelser:
Europa och de nya oberoende staterna, gemensam utrikes - och säkerhetspolitik, Tjänsten för yttre representation (GD IA)
Informationsenhet - Tacis

Besöksadress Montoyerstraat 34 3/88 Rue Montoyer B-1000 Bryssel
Postadress MO 34 3/88 Wetstraat 200 Rue de la Loi B-1049 Bryssel
World Wide Web adress <http://europa.eu.int/en/comm/dg1a/tacis/home.html>

Tel (+32-2) 295 25 85 / 296 60 65 / 296 64 94
Fax (+32-2) 296 80 24 / 231 04 41
E-mail tacis.info@dg1a.cec.be

Swedish
T/SV/06.96/02/02/11/B